

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ**

**ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
3101 «ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆ ԵՎ ՄՈԴՈՒԼԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ**

ԵՐԵՎԱՆ 2010

III. ՈՒՄՈՒՄԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՊԼԱՆԸ

N	Առարկաների անվանումը և մոդուլները	Առեստավորում ըստ կիսամյակների			Ուսանողի ուսումնական բեռնվածությունը (ժամ)				Բաշխումն ըստ կուրսերի և կիսամյակների								
		Քնն	Ստուգարք	Կուրս. աշխ.	Պարտադիր լսարանային բեռնվածություն				2-րդ կուրս		3-րդ կուրս		4-րդ կուրս				
					Ընդամենը	Այդ թվում			3-րդ կիս. 16 շաբ.	4-րդ կիս. 15 շաբ.	5-րդ կիս. 11 շաբ.	6-րդ կիս. 12 շաբ.	7-րդ կիս. 16 շաբ.	8-րդ կիս. 9 շաբ.			
1.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ																
1.1	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ	4	3		72	54	18		36	36							
1.2	Տնտեսագիտության հիմունքներ		6տ		72	54	18				36	36					
1.3	Քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		4տ		54	48		6		54							
1.4	Իրավունքի հիմունքներ		5տ		36	28	8				36						
1.5	Պատմություն	4			54	48		6		54							
1.6	Ռուսաց լեզու		3,4տ		72	10	62		34	38							
1.7	Օտար լեզու		3,4տ		72	14	58		34	38							
1.8	Ֆիզիկական կուլտուրա		3-7,8տ		158	12	146		48	46	18	16	16	14			
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				590	268	310	12	152	266	90	52	16	14			
2.	ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ																
2.1	Էկոլոգիայի հիմունքներ		4տ		36	30	6			36							
2.2	Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		3տ		18	18			18								
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				54	48	6		18	36							
3.	ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ																
3.1	Հաղորդակցություն		4տ		54	20	44		36	18							
3.2	Համակարգչային օպերատորության հիմունքներ	3	4տ		72	18	54		36	36							
3.3	Անվտանգություն և առաջին օգնություն		3տ		36	20	16		36								
3.4	Ընդհանուր աշխատանքային գործունեության հմտություններ		5տ		54	36	18				54						
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				216	72	144		108	54	54						
4.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ																
4.1	Գյուղատնտեսական, մելիորատիվ, շինարարական մեքենաներ և մեքենայացում		3տ		72	54	18		72								
4.2	Հողագիտություն: Գաղափար հողի մասին	3			36	24	12		36								
4.3	Երկրաբանության հիմունքներ		4տ		54	44	10			54							
4.4	Գյուղատնտեսագիտության հիմունքներ		3,4տ		54	40	14		18	36							
4.5	Երկրագործության հիմունքներ	3			54	40	14		54								
4.6	Անասնապահության հիմունքներ		3,4տ		54	40	14		28	26							
4.7	Հողաշինարարական գծագրություն		3,4տ		72	16	56		54	18							
4.8	Գեոդեզիա: Ընդհանուր հիմունքներ	4	3 տ		54	18	36		36	18							
4.9	Գեոդեզիա: Թեոդոլիտային հանույթ		4,5տ		72	18	54			32	40						
4.10	Գրունտների մեխանիկա և շինարարական նյութեր		5,6տ		54	42	12				36	18					
4.11	Գեոդեզիա: Տախիմետրական և մենզուլային հանույթներ		5,6տ		72	18	54				36	36					
4.12	Գեոդեզիա: Նիվելիրացման աշխատանքներ		5,6տ		54	18	36				18	36					
4.13	Հողագիտություն: Հողային քարտեզագրում	7			36	8	28							36			
4.14	Գյուղատնտ. արտադրության էկոնոմիկա և մարքեթինգի հիմունքներ		7տ		54	36	18							54			
4.15	Գյուղատնտ.արտադրության կազմակերպում և կառավարում	8	7տ		54	30	24							36	18		

ԸՆԴԱՄԵՆԸ													298	184	130	90	126	18	
5.	ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ																		
5.1	Գյուղական բնակավայրերի նախագծում	5			54	24	30								54				
5.2	Հողային իրավունք	5	6տ		72	54	18								50	22			
5.3	Քարտեզագրություն: Գաղափար քարտեզի մասին		6տ		18	14	4									18			
5.4	Հողաշինարարություն և հողաշինարարական նախագծում	6	5տ		54	28	26								18	36			
5.5	Ներհամայնքային հողաշինարարություն	7	6տ		72	30	42									36	36		
5.6	Հողային կադաստր: Հողերի պետական գրանցումը և հաշվառումը	7	6,7տ		72	32	40									34	38		
5.7	Քարտեզագրություն: Քարտեզագրման մոդելավորում		6տ		36	12	24									36			
5.8	Քարտեզագրություն: Քարտեզների նախագծում	6			36	12	24									36			
5.9	Տեղական նշանակության ճանապարհների նախագծում	6			72	20	52									72			
5.10	Հողաբարելավում և հողավերականգնում		7տ		72	36	36										72		
4.11	Հողային ռեսուրսների կառավարում		7տ		54	36	18										54		
5.12	Հողային ռեսուրսների օգտագործման կանխատեսում		8տ		54	46	8											54	
5.13	Ֆոտոգրամմետրիա		7տ		72	40	32										72		
5.14	Միջհամայնքային հողաշինարարություն	7			72	32	40										72		
5.15	Հողերի գնահատումը և մոնիթորինգը		7,8տ		72	30	42										36	36	
5.16	Հողաշինարարական և հողակադաստրային գեոդեզիական աշխատանքներ		8տ		72	32	40											72	
ԸՆԴԱՄԵՆԸ																122	290	380	162
6.	ԸՆՏՐՈՎԻ		7տ,8տ		124													36	88
	ՊԱՀՈՒՄՍԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐ				60													18	42
ԸՆԴԱՄԵՆԸ													576	540	396	432	576	324	
	ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				300														
	Շաբաթվա ժամերի քանակը												36	36	36	36	36	36	

IV. ՆԱԽԱՄԻՐԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ				N	VII. ԱՆԴՐԱԺԵՇՏ ԿԱԲԻՆԵՏՆԵՐԻ, ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐԻ ԵՎ ԱՐՉԵՍԱՆՈՑՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ
1	Ընդհանուր աշխարհագրություն				ԿԱԲԻՆԵՏՆԵՐ
2	Վարվելակերպը գործարար հարաբերություններում			1	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքների
3	Ընտանեկան հարաբերությունների հիմունքներ			2	Ռուսաց և օտար լեզուների
4	Միջանձնային հարաբերություններ			3	Ընդհանուր հունամիտար առարկաների
	V. ՊՐԱԿՏԻԿԱ	Կիսամյակ	Շաբաթ	4	Տնտեսագիտության (Էկոնոմիկայի և կառավարման)
1.	Ռեսուրսական	3	2	5	Անվտանգության և առաջին օգնության
2.	Ռեսուրսական	4	4	6	Անհատական համակարգիչների
3.	Ռեսուրսական	5	7	7	Գծագրության
4.	Ռեսուրսական	6	7	8	Գյուղատնտեսական և մելիորատիվ շինարարական մեքենաների
5.	Ռեսուրսական	7	2	9	Գյուղատնտեսագիտության հիմունքների
6.	Նախաավարտական	8	6	10	Ավարտական ամփոփիչ ատեսատավորման նախապատրաստման
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		28		
					ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐ
					Ռեսուրսային տեխնիկական միջոցների
					Քիմիայի
					Գեոդեզիայի և քարտեզագրության
					Էլեկտրատեխնիկայի
					ԱՐՉԵՍԱՆՈՑՆԵՐ
VI. ՈՒՄՈՒՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ					

Երկու համալիր քննություն հատուկ մասնագիտական մոդուլներից /հունիսի 22-ից հուլիսի 5-ը շրջանում/		ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ
	1	Մարզադահլիճ
	2	Մարզահրապարակ

VIII. ՌԻՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐ

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ գիտելիքների յուրացման մակարդակը ստուգելու, ինչպես նաև ուսումնառության արդյունավետությունը վերահսկելու նպատակով, հաստատության ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ կարող են անցկացվել առանձին առարկաների /մոդուլների/ ընթացիկ /միջանկյալ/ քննություններ, ստուգարքներ, ստուգողական աշխատանքներ: Ստուգարքներն, այդ թվում՝ տարբերակված, անցկացվում են առարկայի /մոդուլի/ համար սահմանված ժամերի հաշվին: Ըստ առարկաների /մոդուլների/ ստուգողական աշխատանքների թիվը հաստատում է ուսումնամեթոդական խորհուրդը: Քննությունների և ստուգարքների անցկացման կարգը սահմանում է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունը:

Լաբորատոր աշխատանքների, օտար լեզուների, համակարգչային, գործնական, սեմինար, ֆիզիկական կուլտուրայի ,ինչպես նաև ուսումնամեթոդական խորհրդի կողմից երաշխավորած առանձին առարկաների /մոդուլների/ զծով ուսումնական պարապմունքների, կուրսային նախագծման և արհեստանոցներում արտադրական ուսուցման ժամանակ ուսումնական խումբը բյուջետային ֆինանսավորման դեպքում կարող է բաժանվել ենթախմբերի՝ յուրաքանչյուրում առնվազն 8 ուսանող՝ ելնելով ուսուցանվող առարկայի /մոդուլի/ յուրահատկությունից: Համապատասխան միջոցների առկայության պայմաններում ուսումնական պարապմունքները կարող են անցկացվել առանձին ուսանողների հետ /անհատական պարապմունքներ, ուսուցման անհատական ստեղծագործական ձևեր և այլն/: ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ խորհրդի որոշմամբ առանձին առարկաների /մոդուլների/ տեսական դասընթացը կարող է կազմակերպվել հոսքային պարապմունքի ձևով: ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ խորհրդի որոշումներն ու երաշխավորությունները ուսումնական տարվա սկզբում քննարկում է քոլեջի խորհուրդը, հաստատում՝ տնօրենը:

Նախասիրական առարկաները, դրանց ծավալը և ուսուցման ժամկետը,բայց ոչ ավելի, քան շաբաթը 4 ժամ, որոշում է քոլեջը: Ամբիոնների, առարկայական /ցիկլային/ հանձնաժողովների կողմից ներկայացված նախասիրական առարկաների ծրագիրը հաստատում է քոլեջի ուսումնամեթոդական խորհուրդը:

Ֆիզիկական կուլտուրայի առարկայական ծրագրով նախատեսված նյութը կարող է իրացվել՝ նաև արտաուսումնական պարապմունքների տարբեր ձևերով՝ մարզական ակումբներում, սեկցիաներում, խմբակներում:

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ գործընթացի ժամանակացույցը, ելնելով տեղական պայմաններից, կարելի է փոփոխել՝ պարտադիր պահպանելով տեսական և գործնական ուսուցման, մոդուլների ամփոփման, պրակտիկայի, արձակուրդի ընդհանուր տևողությունը:

Ամբիոնների, առարկայական /ցիկլային/ հանձնաժողովների ներկայացրած խորհրդատվությունների անցկացման ձևը հաստատում է ուսումնամեթոդական խորհուրդը:

Պետական կառավարման լիազորված մարմնի կողմից հանձնարարված փաստաթղթերի ուսումնասիրումը կատարվում է համապատասխան առարկաների ժամերի հաշվին:

Պահուստային ժամերը տնօրինում է քոլեջը՝ ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ՝ ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության սահմանած կարգի պահանջներին համապատասխան:

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ պրակտիկական կարող է անցկացվել կենտրոնացված, կամ տեսական պարապմունքների հետ հաջորդաբար՝ պահպանելով պլանով՝ նախատեսված ժամաքանակը: Պրակտիկայի անցկացման ժամկետը կարելի է տեղաշարժել ուսումնական տարվա մույն կիսամյակի ընթացքում: Պրակտիկայի յուրաքանչյուր ձև ավարտվում է հաշվետվությամբ՝ զննատուրով:

Նախաավարտական պրակտիկական անց է կացվում կենտրոնացված կարգով, ուսումնական պլանով նախատեսված ժամկետներում:

Քոլեջը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ստեղծել լրացուցիչ կաբինետներ, մասնագիտացված լսարաններ:

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝
ՍՈՂՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ՝
ՍՈՂՈՒԼԻ ՏԵԿՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՉԵՎԸ՝

«ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ»
ԱՀԴ 4 – 09 - 001
54 ժամ
Տեսական պարապմունք՝ 20 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 34 ժամ

ՍՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՋՆԵՐԸ՝

Չկան

ՍՈՂՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը նախատեսված է այն ուսանողների համար, ովքեր կարիք ունեն գարգացնել և ամրապնդել հաղորդակցվելու իրենց ունակությունները: Սողուլը կարելի է ուսուցանել ինչպես մասնագիտական ուսումնառությանը զուգընթաց, այնպես էլ առանձին, քանի որ այն պարունակում է նաև ընդհանուր կրթության և անձի զարգացման համար կարևոր տարրեր: Դա նշանակում է, որ դասավանդողները պետք է խրախուսեն և կիրառեն ուսանողների ինքնաբացահայտման հնարավորությունների տարբեր մոտեցումներ, ինչպես օրինակ. դերային խաղերը, տեսանյութերը, մամուլի ուսումնասիրությունը և այլն: Ավարտելով այս մոդուլը՝ ուսանողը կզարգացնի հաղորդակցության մի շարք կարևոր ունակություններ, ձեռք կբերի ինքնավստահություն, կկարողանա արդյունավետ և ակտիվ կերպով հաղորդակցվել ոչ միայն աշխատանքնային ու մասնագիտական գործունեության ընթացքում, այլև՝ անձնական կյանքում, ուղղորդել և ղեկավարել այլոց աշխատանքը:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. կարողանա սահմանել ուսումնառության անձնական նպատակները և իմանա դրանց սահմանները,
2. կարողանա իրականացնել պարզ թեմաների և տեքստերի մասին բանավոր/գրավոր տեղեկատվական հաղորդումներ,
3. կարողանա նախաձեռնել, պահպանել, վարել, եզրափակել երկխոսություններ և քննարկումներ,
4. կարողանա մեկնաբանել սխեմաներ, աղյուսակներ, գծապատկերներ, քարտեզներ և նկարներ,
5. կարողանա կատարել փաստաթղթավորում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Սողուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Կարողանում է սահմանել ուսումնառության անձնական նպատակները և գիտի դրանց սահմանները:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է սահմանել ուսումնառության անձնական նպատակները,
2. կարող է բացահայտել ուսումնառության անձնական նպատակների սահմանները,
3. կարող է պլանավորել և կիրառել ուսումնառության անձնական նպատակների ձեռքբերմանն ուղղված ուսումնառության գործընթացները,
4. կարող է ներկայացնել ուսումնառության տարբեր եղանակների սահմանումները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կհանձնարարվի ներկայացնել հակիրճ զեկույց, որի սահմաններում նա կարտահայտի իր պատկերացումներն անձնական ուսումնառության նպատակների, դրանց սահմանների և գործընթացների, ինչպես նաև ուսումնառության տարբեր ձևերի ու եղանակների մասին: Ուսանողի գրավոր խոսքը պետք է պարունակի առավելագույնը 50 բառ: Կտրվեն մի շարք թեստային և հոգեբանական հարցեր: Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ սահմանված կատարման բոլոր չափանիշները բավարար իրականացնելու դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների միջոցով: Հաղորդակցության մոդուլի գործնական ծրագրերը պետք է կազմված լինեն այնպես, որ մի շարք առաջադրանքների միջոցով կիրառվեն հաղորդակցության նպատակային և բազմազան գործածության փոխկապակցված հմտություններ: Այդ առաջադրանքները պետք է արտահայտեն ուսանողների մասնագիտական հետաքրքրությունը կամ լինել ավելի ընդհանրական բնույթի: Խորհուրդ է տրվում, որպեսզի առաջադրանքները քննարկվեն և պլանավորվեն այնպես, որ գնահատման ենթակա արդյունքը ստեղծվի ընթացիկ աշխատանքներից զուգընթաց, այլ ոչ թե առանձին վարժության

շրջանակում: Հաղորդակցության մոդուլի մեջ ուսումնառությունը և դասավանդումը պետք լինեն ակտիվ և ուսանողակենտրոն: Ուսուցման ընթացքում պետք է բերվեն իրական աշխատանքային փորձի օրինակներ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	4 ժամ
Գործնական աշխատանք`	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Կարողանում է իրականացնել պարզ թեմաների և տեքստերի մասին բանավոր/գրավոր տեղեկատվական հաղորդումներ:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. կարող է օգտագործել բանավոր և գրավոր խոսքի ճիշտ կառուցվածք,
2. կարող է շարադրել պարզ տեղեկատվություն, կարծիքներ և գաղափարներ,
3. կարող է կատարել տեղեկատվության նպատակային առանձնացում և խմբավորում,
4. կարող է իրականացնել հաղորդում` ըստ իրավիճակի և լսարանի:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողին կհանձնարարվի բանավոր և գրավոր տեղեկատվական հաղորդում պատրաստել պարզ թեմաների ու տեքստերի մասին: Կտրվեն մի շարք թեստային և հոգեբանական հարցեր, ինչպես նաև կառաջադրվեն տեղեկատվության նպատակային խմբավորման աշխատանքներ` բանավոր ու գրավոր խոսքի համապատասխան կառուցվածք ստուգելու նպատակով: Մասնավորապես, կհանձնարարվի որևէ պարզ թեմա և/կամ ոչ զեղարվեստական տեքստ, համաձայն որի ուսանողը պետք է կազմի մեկ կամ մի քանի մասից բաղկացած գրավոր հաղորդում` կատարելով համապատասխան բանավոր ներկայացում: Գրավոր խոսքը պետք է լինի հակիրճ, պարունակի առավելագույնը 50 բառ, իսկ բանավոր ներկայացումը պետք է տևի մեկ-երկու րոպե: Լրացուցիչ ժամանակ պետք է տրամադրվի նաև հարցերի համար: Ուսանողը պետք է իր կարծիքն արտահայտի ուրիշների կողմից հնչեցված տեսակետների կամ հարցերի վերաբերյալ: Անհրաժեշտ է կազմել համատեքստերի կամ օգտագործված աղբյուրների բնութագիր, ինչը կարող է ունենալ ստուգման թերթիկի կամ արձանագրության տեսք: Կատարման բոլոր չափանիշները պետք է ձեռք բերվեն գրավոր և բանավոր խոսքի ընթացքում միաժամանակ: Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված` կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՒՍՈՒՐՄԱՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների միջոցով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր` առավելագույնս նմանացված աշխատանքային իրավիճակին: Ուսուցման ընթացքում բերվում են իրական աշխատանքային փորձի օրինակներ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	4 ժամ
Գործնական աշխատանք`	8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Կարողանում է նախաձեռնել, պահպանել, վարել, եզրափակել երկխոսություններ և քննարկումներ:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. կարող է կիրառել «ակտիվ ունկնդրման» ժամանակ օգտագործվող հմտությունները.
  - ա. պարզաբանումներ ստանալու ձգտումը,
  - բ. գրառումներ կատարելը,
  - գ. ամփոփելը,
2. կարող է ազատ կերպով ձևակերպել, արտահատել և պաշտպանել իր գաղափարները, մտտեցումները, տեսակետներն ու կարծիքները,
3. կարող է ցուցաբերել հանդգելու և ներգրավելու կարողություն,
4. կարող է կատարել ճիշտ ամփոփում և եզրափակում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողին կներկայացվի որոշակի տեքստ, որը նկարագրում է որևէ ոչ միանշանակ իրավիճակ, խնդիր և/կամ գաղափար: Ուսանողը կընդգրկվի երկու և/կամ ավելի հոգուց կազմված խմբում, որի անդամներից

մեկը կարող է հանդես գալ դասավանդողի դերում: Քննարկման համար տրվող առավելագույն ժամանակը 3 րոպե է (յուրաքանչյուր մասնակցի համար): Ուսանողը պետք է ամենաանհրաժեշտ տեղեկություն տա տեքստում առկա հարցերի մասին և խմբի անդամներին ներկայացնի իր տեսակետներն ու նկատառումները: Այն կարող է լինել մեկ տեսակի տեղեկատվություն և/կամ փաստացի նկարագրություն:

Գնահատման ժամանակ պետք է առանձնահատուկ ուշադրություն դարձվի ուսանողի կողմից դիմացիների տեսակետը լսելու և դրանից հետևություններ անելու հմտությանը: Անհրաժեշտ է կազմել համատեքստի կամ օգտագործված աղբյուրի բնութագիր, որը կարող է ունենալ ստուգման թերթիկի կամ արձանագրության տեսք: Քննարկումն ըստ դասավանդողի հայեցողության կարող է փոխարինվել տրված թեմայով հարցազրույցի: Բոլոր կատարման չափանիշներն էլ պետք է ձեռք բերվեն մեկ առաջադրանքի շրջանակում: Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՒՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների միջոցով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր՝ առավելագույնս նմանացված աշխատանքային իրավիճակին: Ուսուցման ընթացքում բերվում են իրական աշխատանքային փորձի օրինակներ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Կարողանում է մեկնաբանել սխեմաներ, աղյուսակներ, գծապատկերներ, քարտեզներ և նկարներ:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է նախանշել սխեմաների, աղյուսակների, գծապատկերների, քարտեզների և նկարների նշանակությունն ու դրանց միջև եղած տարբերությունները,
2. կարող է մեկնաբանման ընթացքում օգտագործել խոսքի ճիշտ և համոզիչ կառուցվածք:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կհանձնարարվի մեկնաբանել մեկական սխեմա, աղյուսակ, գծապատկեր, քարտեզ և նկար՝ դրանց մասին բանավոր հաղորդում կատարելուն վերաբերող ուսանողի հմտությունները ստուգելու նպատակով: Յուրաքանչյուր ներկայացում պետք է տևի միջինը 1 րոպե: Լրացուցիչ ժամանակ կտրամադրվի նաև հարցերի համար: Ուսանողը պետք է իր կարծիքն արտահայտի ուրիշների կողմից հնչեցված տեսակետի կամ հարցերի վերաբերյալ: Անհրաժեշտ է կազմել համատեքստի բնութագիր, որը կարող է ունենալ ստուգման թերթիկի կամ արձանագրության տեսք: Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՒՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների, սխեմաների, աղյուսակների, գծանկարների, քարտեզների և նկարների միջոցով: Կիրառվում են ձևաթղթեր, ձևաչափեր, դիտակտիկ այլ նյութեր:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Կարողանում է կատարել փաստաթղթավորում:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է սահմանել տարբեր փաստաթղթերն՝ ըստ դրանց նշանակության,
2. կարող է նախանշել տարբեր փաստաթղթերի օգտագործման տեղն ու դերը,
3. կարող է կատարել տարբեր տեսակի տեղեկատվությունների փաստաթղթավորում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կհանձնարարվեն կազմել տարբեր տեսակի փաստաթղթեր, ինչպիսիք են.

ա/ դիմում,
բ/ ինքնակենսագրություն (տրված տարբեր տեսակի ձևաչափերով),
գ/ պաշտոնական և ոչ պաշտոնական նամակներ,
դ/ արձանագրություն,
ե/ երաշխավորագիր,
զ/ վավերագիր և այլն:
Արդյունքը համարվում է ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների, տարատեսակ փաստաթղթերի օգտագործման, տարբեր տեսակի տեղեկատվությունների փաստաթղթավորման միջոցով: Կիրառվում են ձևաթղթեր, ձևաչափեր և դիտակտիկ այլ նյութեր:

ՌԻՍԻՑՍԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝

«ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ»

ՄՈԴՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

ԱԱՕ 4 – 09 - 001

ՄՈԴՈՒԼԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

36 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	20 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	16 ժամ

ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՋՆԵՐԸ՝

Չկան

ՄՈԴՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է արտադրական կազմակերպություններում և գյուղացիական տնտեսություններում աշխատանքի անվտանգության վերաբերյալ ուսանողների մոտ գիտելիքներ, աշխատանքի պաշտպանության միջոցառումների իրականացման և առաջին օգնության կազմակերպման հմտություններ ձևավորելու նպատակով: Այն անհրաժեշտ է արտադրական ձեռնարկության / գյուղացիական տնտեսության բոլոր մակարդակների աշխատողներին:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. կարողանա ներկայացնել աշխատանքի պաշտպանության իրավական և կազմակերպչական դրույթները,
2. կարողանա շարադրել անվտանգության տեխնիկայի նորմերը և կանոնները կազմակերպություններում,
3. հստակ ներկայացնի արտադրական սանիտարիայի և հիգիենայի վերաբերյալ պահանջները,
4. կազմակերպել առաջին բուժօգնություն և ներկայացնել անհրաժեշտ միջոցները:

ԳՆԱՋԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Կարողանում է ներկայացնել աշխատանքի պաշտպանության իրավական և կազմակերպչական դրույթները:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է լուսաբանել աշխատանքի պաշտպանության վերաբերյալ իրավական ակտերը և օրենքները,
2. կարող է ներկայացնել կազմակերպություններում աշխատանքի պաշտպանության կազմակերպման ներքին նորմատիվային փաստաթղթերը,
3. կարող է պարզաբանել աշխատանքի պաշտպանության նորմերի և կանոնների խախտման հետ կապված պատասխանատվությունը,
4. կարող է նկարագրել աշխատանքի պաշտպանության նորմերի և կանոնների պահպանման նկատմամբ վերահսկողության ձևերն ու մեխանիզմները,
5. կարող է բացատրել արտադրությունում դժբախտ դեպքերի և պատահարների հետաքննության, փաստաթղթավորման ու հաշվառման կարգը,

6. Կարող է պարզաբանել արտադրության տարբեր մակարդակների ղեկավարների պատասխանատվությունն աշխատանքի պաշտպանության նորմերի պահպանման վերաբերյալ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողին կառաջադրվեն որոշարկված հարցեր աշխատանքի պաշտպանության բնագավառում գործող օրենքների, այլ նորմատիվ ակտերի, ձեռնարկություններում ու կազմակերպություններում աշխատանքի պաշտպանության կազմակերպման ընդհանուր հարցերի վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՆԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական պարապմուքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ աշխատանքի պաշտպանության բնագավառի օրենքներ, այլ նորմատիվ ակտեր, ուսումնական գրականություն, հրահանգներ, լրացվող փաստաթղթերի նմուշներ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք` 6 ժամ
Գործնական աշխատանք` 0 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Կարողանում է շարադրել անվտանգության տեխնիկայի նորմերը և կանոնները կազմակերպություններում:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. Կարող է սահմանել տեխնոլոգիական սարքավորումների, մեխանիզմների և փոխադրամիջոցների շահագործման անվտանգության տեխնիկայի հիմնական պահանջները,
2. Կարող է ներկայացնել էլեկտրաանվտանգության կանոնները և պաշտպանությունը,
3. Կարող է պարզաբանել հրդեհաանվտանգության կանոնները և պաշտպանությունը,
4. Կարող է բացատրել ճնշման տակ աշխատող սարքավորումների և մեխանիզմների անվտանգ շահագործման կանոնները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողին կտրվի թեսթ` ոչ պակաս 10 հարցով, յուրաքանչյուր հարցի վերաբերյալ առնվազն 3 պատասխանով, որոնցից ճիշտ է մեկը: Ուսանողը պետք է նշի, թե յուրաքանչյուր կոնկրետ հարցում որն է ճիշտ պատասխանը: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի բավարար, եթե թեսթի հարցերին տրվեն անսխալ պատասխաններ:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՆԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական պարապմուքների և գործնական աշխատանքների միջոցով: Ուսուցման համար անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական գրականություն, անվտանգության կանոնների հրահանգներ, անվտանգության նպատակներով օգտագործվող միջոցներ և այլն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք` 6 ժամ
Գործնական աշխատանք` 6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Կարողանում է հստակ ներկայացնել արտադրական սանիտարիայի և հիգիենայի վերաբերյալ պահանջները:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. Կարող է սահմանել արտադրական սանիտարիայի և հիգիենայի հասկացությունները,
2. Կարող է մեկնաբանել արտադրական միկրոկլիմայի վերաբերյալ նորմատիվային պահանջները,
3. Կարող է բացատրել արտադրական աղմուկից և ցնցումներից պաշտպանվելու միջոցները,
4. Կարող է ներկայացնել արտադրական լուսավորվածությանը ներկայացվող պահանջները և նորմերը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողին կտրվեն կոնկրետ հարցեր և անհրաժեշտ գրականություն: Օգտվելով գրականությունից, ուսանողը պետք է կարողանա գտնել հարցերի ճիշտ պատասխանները, իսկ ըստ իրավիճակների` նաև նորմաները: Բացի դրանից ուսանողը պետք է բավարար գրագիտություն ցուցաբերի այս կամ այն խախտման վնասակար և վտանգավոր հետևանքների վերաբերյալ:

Ստորև բերվում են արտադրական միկրոկլիմայի բաղադրիչները.

ա. արտադրական միկրոկլիմայի բաղադրիչներ՝

ջերմաստիճանը

հարաբերական խոնավությունը

փոշու առկայությունը

բ. սանիտարահիգիենիկ պայմանների բաղադրիչներ՝

օդափոխություն

ջեռուցում

ջրամատակարարում, ջրահեռացում և այլն:

Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է բավարար, եթե ընդհանուր առմամբ տրվում են ճիշտ պատասխաններ՝ աննշան թերություններով:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական պարապմունքների և գործնական աշխատանքների միջոցով: Ուսումնական գործընթացում անհրաժեշտ է օգտագործել ուսումնական և նորմատիվային տեղեկատվական գրականություն, գործիքներ ու սարքավորումներ: Նպատակահարմար է գործնական պարապմունքներն անցկացնել արտադրամասում:

ՌԻՍԻՑՍԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 6 ժամ

Գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Կարողանում է կազմակերպել առաջին բուժօգնություն և ներկայացնել դրա համար անհրաժեշտ միջոցները:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ճիշտ կատարել արհեստական շնչառությունը,
2. կարող է ճիշտ կատարել սրտի աշխատանքի վերականգնումը,
3. կարող է դադարեցնել արնահոսությունը և դնել վիրակապ,
4. կարող է ցուցադրել կոտրվածքների վիրակապման կարգը,
5. կարող է ցուցաբերել առաջին օգնություն՝ այրվածքների դեպքում,
6. կարող է ցուցաբերել առաջին օգնություն՝ հոսանքահարման դեպքում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողը կոնկրետ գործողությունով պետք է ցույց տա մի քանի իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելու կարգը: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի բավարար, եթե ցուցաբերվի ճիշտ առաջին բուժօգնություն:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական պարապմունքների և գործնական աշխատանքների միջոցով: Ուսուցման համար անհրաժեշտ է ունենալ առաջին օգնությանը վերաբերող գրականություն, տեսաֆիլմեր, պլակատներ, առաջին օգնության միջոցներ և այլն:

ՌԻՍԻՑՍԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝

« ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ »

ՄՈԴՈՒԼԻ ԴԱՄԻՉԸ՝

ՀՕՊՀ 4 – 09 - 001

ՄՈԴՈՒԼԻ ՏԵԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

72 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 18 ժամ

Գործնական աշխատանք՝ 54 ժամ

ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐԸ՝

Չկան

ՄՈԴՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը նախատեսում է ծանոթացնել համակարգչի կառուցվածքին և Windows օպերացիոն համակարգին, տալ տարրական գիտելիքներ Microsoft Office փաթեթի WORD տեքստային խմբագրի և Excel հաշվարկային ծրագրի մասին, ուսանողի մոտ զարգացնել տեքստային փաստաթղթերի պատրաստման, խմբագրման, դրանց ֆորմատավորման ու ձևավորման, փաստաթղթերի պահպանման,

տպագրման, հաշվարկային փաստաթղթեր ստեղծելու, խմբագրելու, պարզագույն խնդիրներ կազմելու և լուծելու, ինչպես նաև ինտերնետ ցանցում աշխատելու տարրական հմտություններ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. իմանա համակարգչի կառուցվածքը և տիրապետի Windows օպերացիոն համակարգին,
2. հասկանա WORD և EXCEL ծրագրերի նշանակությունը ու կարողանա բացատրել ծրագրերի կառուցվածքը, կարողանա օգտագործել New, Open, Close և այլ ստանդարտ ու ֆորմատավորման վահանակների վրա գտնվող գործիքները,
3. կարողանա կատարել տեքստային և հաշվարկային փաստաթղթերի մուտքագրման, խմբագրման, ֆորմատավորման տարրական գործողություններ,
4. կարողանա պահպանել փաստաթուղթը,
5. կարողանա կազմել և խմբագրել աղյուսակներ,
6. կարողանա տեքստային և հաշվարկային փաստաթղթերում ներդնել գրաֆիկական օբյեկտներ, դրանց հետ կատարել տարրական խմբագրման գործողություններ,
7. կարողանա տպագրել փաստաթուղթ,
8. կարողանա դրսևորել ինտերնետում աշխատելու իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Գիտի համակարգչի կառուցվածքը և տիրապետում է Windows օպերացիոն համակարգին:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. գիտի սխտեմային բլոկի կառուցվածքը,
2. գիտի մոնիտորի կառուցվածքը,
3. գիտի մկնիկի կառուցվածքը,
4. գիտի ստեղնաշարի կառուցվածքը,
5. գիտի լրացուցիչ սարքավորումների մասին,
6. գիտի աշխատանքային սեղանը և դրա կարգավորումները, խնդիրների վահանակը, արագ թողարկման ու ինդիկացիոն վահանակները և դրանց կարգավորումները, Windows օպերացիոն համակարգի օբյեկտներն ու էլեմենտները, ֆայլ, թղթապանակ և պատուհան հասկացությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողը բացում է Word ծրագիրը և բանավոր ներկայացնում դրա կառուցվածքը:
Ուսանողը բացատրում է սխտեմային բլոկի կառուցվածքը՝ ցուցադրելով հիմնական բաղադրիչները:
Ուսանողը ներկայացնում է մկնիկի կառուցվածքը:
Ուսանողը ներկայացնում և ցուցադրում է ստեղնաշարի կառուցվածքային բաղադրիչները:
Ուսանողը ցուցադրում է փաստաթղթի և Word ծրագրի փակման ձևերը:
Արդյունքի յուրացումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարվում, թույլ են տրված որոշ անճշտություններ:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Տեսական ուսուցում և գործնական աշխատանք: Ուսուցումն իրականացվում է անհատական համակարգիչների կաթինետում: Անհրաժեշտ է ունենալ համապատասխան ցուցադրական նյութեր, պրոյեկտոր:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	2 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Հասկանում է WORD և EXCEL ծրագրերի նշանակությունը, կարողանում է բացատրել ծրագրերի կառուցվածքն ու օգտագործել New, Open, Close և այլ ստանդարտ ու ֆորմատավորման վահանակների վրա գտնվող գործիքները:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. գիտի Microsoft Word և Excel ծրագրերի պատուհանների կառուցվածքը,
2. գիտի ստեղծել նոր փաստաթուղթ Word և Excel ծրագրերով,

3. գիտի ստեղծագործի օգնությամբ մուտքագրել տեքստ (առանց ֆորմատավորման), մեծատառ նշաններ (SHIFT կոճակի օգնությամբ), պայմանանշաններ (SHIFT կոճակի օգնությամբ), թվանշաններ,
4. գիտի Տեքստային ցուցիչը տեքստի մեջ,
5. կարող է կատարել տարրական ուղղումներ և խմբագրումներ տեքստում,
6. կարող է փակել փաստաթուղթը,
7. կարող է բացել առկա փաստաթուղթը,
8. գիտի Zoom գործիքի հնարավորությունները,
9. կարող է մուտքագրել և կազմել հաշվարկային փաստաթղթեր:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

1. Ուսանողին մուտքագրելու համար տրվում մոտ 50 բառ պարունակող հայերեն տեքստ:
2. Ուսանողին մուտքագրելու համար տրվում է մոտ 100 բառից կազմված` հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն բառեր պարունակող, թվանշաններով և տարբեր սիմվոլներով տեքստ:
3. Ուսանողը բացում է նախօրոք պատրաստված փաստաթուղթը և ցուցադրում է մկնիկով և ստեղծագործող տեքստը նշելու հնարավորությունները:
4. Ուսանողին տրվում է տարրական ֆորմատավորումներ պարունակող տպագրված փաստաթղթի օրինակ, որի վրա հասկանալի կերպով բացատրված են օգտագործված ֆորմատավորումները: Ուսանողը պետք է համակարգչի մեջ առկա նույն տեքստի չֆորմատավորված տարբերակի վրա կիրառի առաջարկված ֆորմատավորումները:
5. Ուսանողը պատրաստի փաստաթղթի օրինակի վրա ցուցադրում է տեքստի պատճենահանման և տեղափոխման գործողությունները:
6. Ուսանողը կատարում է տողադարձումներ իրեն տրված պատրաստի փաստաթղթի օրինակի վրա:
Արդյունքի յուրացումը բավարար է համարվում, եթե հիմնական մասերով առաջադրանքները ճիշտ են կատարվում, սակայն հնարավոր են աննշան, ոչ էական բացթողումներ, վրիպակներ:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ `

Տեսական ուսուցում և գործնական աշխատանք: ՌԻՍՈՒՑՈՒՄԸ իրականացվում է անհատական համակարգիչների կաբինետում: Ամհրաժեշտ է ունենալ ցուցադրական նյութեր, պրոյեկտոր:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	4 ժամ
Գործնական աշխատանք`	10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Կարողանում է կատարել տեքստային և հաշվարկային փաստաթղթերի մուտքագրման, խմբագրման, ֆորմատավորման տարրական գործողություններ:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. գիտի նշել բառերը և տեքստային հատվածները,
2. կարող է կատարել մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորում,
3. կարող է կատարել տողերի հավասարեցում,
4. գիտի փոխել միջտողային տարածությունները ,
5. գիտի փոխել տեքստի գույնը Font Color գործիքով պատրաստել Word ծրագիրը հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար,
6. գիտի փոխել տեքստի գունային ֆոնը Highlight գործիքով,
7. կարող է փոխել պարբերության խորությունները լուսանցքներից,
8. կարող է չեղյալ հայտարարել (հրաժարվել) ֆորմատավորման կատարված գործողությունները,
9. գիտի վերականգնել ֆորմատավորման չեղյալ հայտարարված գործողությունները,
10. կարող է կրկնել ֆորմատավորման վերջին գործողությունը,
- 10ա. Մենյուի File\Page Setup հրամանի օգնությամբ կարող է փոխել լուսանցքների խորությունները Top, Bottom, Left, Right թվային դաշտերի օգնությամբ, ընտրել էջի ուղղաձիգ (Portrait) կամ հորիզոնական (Landscape) դիրքերը, ընտրել թղթի չափերը Paper Size ցուցակի օգնությամբ,
- 10բ. գիտի պատճենել տեքստը,
- 10գ. գիտի տեղափոխել տեքստը,
- 10դ. գիտի տողադարձել տեքստը,
- 10ե. կարող է համարակալել էջերը մենյուի Insert\Page Numbers... հրամանով:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

1. Ուսանողին մուտքագրելու համար տրվում մոտ 50 բառ պարունակող հայերեն տեքստ:
2. Ուսանողին մուտքագրելու համար տրվում է մոտ 100 բառից կազմված` հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն բառեր պարունակող, թվանշաններով և տարբեր սիմվոլներով տեքստ:
3. Ուսանողը բացում է նախօրոք պատրաստված փաստաթուղթը և ցուցադրում է մկնիկով և

- ստեղծաշարով տեքստը նշելու հնարավորությունները:
4. Ուսանողին տրվում է տարրական ֆորմատավորումներ պարունակող տպագրված փաստաթղթի օրինակ, որի վրա հասկանալի կերպով բացատրված են օգտագործված ֆորմատավորումները: Ուսանողը պետք է համակարգչի մեջ առկա նույն տեքստի չֆորմատավորված տարբերակի վրա կիրառի առաջարկված ֆորմատավորումները:
  5. Ուսանողը պատրաստի փաստաթղթի օրինակի վրա ցուցադրում է տեքստի պատճենահանման և տեղափոխման գործողությունները:
  6. Ուսանողը կատարում է տողադարձումներ իրեն տրված պատրաստի փաստաթղթի օրինակի վրա:
Արդյունքի յուրացումը բավարար է համարվում, եթե հիմնական մասերով առաջադրանքները ճիշտ են կատարվում, սակայն հնարավոր են աննշան, ոչ էական բացթողումներ, վրիպակներ:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Տեսական ուսուցում և գործնական աշխատանք: ՌԲուսուցումն իրականացվում է անհատական համակարգիչների կաբինետում: Անհրաժեշտ է ունենալ ցուցադրական նյութեր, պրոյեկտոր:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	2 ժամ
Գործնական աշխատանք`	10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Կարողանում է պահպանել փաստաթուղթը:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

ՌԲսանողը`

1. գիտի փաստաթղթերի պահպանման իմաստը,
2. գիտի պահպանել նոր ստեղծված փաստաթուղթը,
3. կարող է պահպանել փաստաթղթում կատարված ընթացիկ ֆորմատավորումները և փոփոխությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողը պետք է նկարագրի փաստաթղթերի պահպանման իմաստը, բերի տրամաբանական օրինակներ:
Ուսանողը մուտքագրում է մինչև 50 բառից բաղկացած տեքստ և պահպանում է այն` օգտագործելով Save As... պատուհանը:
Ուսանողին տրվում է պատրաստի մուտքագրված փաստաթուղթ, որի մեջ նա կատարում է փոփոխություններ: Հանձնարարվում է պահպանել կատարված ընթացիկ փոփոխությունները:
Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում առաջադրանքները ամբողջությամբ և առանց էական սխալների կատարելու դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է գործնական պարապմունքների միջոցով:
Պարապմունքներն անհրաժեշտ է իրականացնել անհատական համակարգիչների կաբինետում` ունենալով տարբեր փաստաթղթերի նմուշներ, որոնք անհրաժեշտ է ստեղծել և պահպանել:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	2 ժամ
Գործնական աշխատանք`	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Կարողանում է կազմել և խմբագրել աղյուսակներ:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

ՌԲսանողը`

1. գիտի պատրաստել աղյուսակ,
2. կարող է աղյուսակի մեջ մուտքագրել տեքստ,
3. կարող է կատարել ուղղումներ ու լրացումներ աղյուսակի մեջ,
4. գիտի ավելացնել նոր տողեր և նոր սյուներ աղյուսակի մեջ,
5. գիտի ջնջել աղյուսակի տողերը և սյուները,
6. կարող է փոխել սյունակի լայնությունը Մկնիկի օգնությամբ,
7. կարող է փոխել տողի բարձրությունը Մկնիկի օգնությամբ,
8. գիտի փոխել աղյուսակի գծերի գույնը ,
9. գիտի գունավորել աղյուսակի տողը և սյունը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

1. Ուսանողին տրվում է աղյուսակի տպագրված օրինակ: Ուսանողը պետք է պատրաստի աղյուսակը առաջարկված ձևով, մուտքագրի տեքստը, ֆորմատավորի աղյուսակը և տպագրի:
2. Ուսանողը բացում է նախօրոք պատրաստված աղյուսակը և կատարում է ֆորմատավորման գործողություններ դրա հետ, պահպանում է վերջնական տարբերակը և տպագրում: Գնահատումը կատարվում է տպագրված օրինակի հիման վրա:
Արդյունքի յուրացումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարում է ճիշտ, սակայն թույլատրելի է նաև որոշ աննշան բացթողումներ:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Տեսական ուսուցում և գործնական աշխատանք: ՈՒՍՈՒՑՈՒՄԸ իրականացվում է անհատական համակարգիչների կաբինետում: Անհրաժեշտ է ունենալ աղյուսակների առավել տարածված և կիրառելի նմուշների օրինակներ:

ՌԻՍՈՒՑԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	2 ժամ
Գործնական աշխատանք`	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 6. Կարողանում է տեքստային և հաշվարկային փաստաթղթերում ներդնել գրաֆիկական օբյեկտներ, դրանց հետ կատարել տարրական խմբագրման գործողություններ:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

- Ուսանողը`
1. կարող է գծագրել գրաֆիկական օբյեկտներ,
  2. կարող է գծագրել գրաֆիկական օբյեկտներ` օգտագործելով Autoshapec պատուհանի պատրաստի ձևերը,
  3. կարող է գծագրել կանոնավոր պատկերներ,
  4. կարող է ֆորմատավորել գրաֆիկական օբյեկտները` տեղափոխել դրանք փաստաթղթի տարբեր տարածքներ, պատճենել, պատել, շրջել, փոխել չափերը,
  5. կարող է խմբավորել գրաֆիկական օբյեկտները,
  6. կարող է հավասարեցնել գրաֆիկական օբյեկտները իրար նկատմամբ,
  7. կարող է գծագրել տեքստային բլոկներ,
  8. կարող է գունավորել գրաֆիկական օբյեկտները,
  9. կարող է երանգավորել գրաֆիկական օբյեկտները,
  10. կարող է ստվերավորել գրաֆիկական օբյեկտները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողին տրվում է երկրաչափական պատկերներ պարունակող փաստաթղթի տպագրված օրինակը: Ուսանողը պետք է պատրաստի այդ փաստաթուղթը և տպագրի: Գնահատումը կատարվում է բնօրինակի և տպագրված օրինակի համեմատության հիման վրա:
Ուսանողին տրվում է երկրաչափական պատկերներ պարունակող պատրաստի փաստաթուղթ: Նա այդ փաստաթղթի օրինակի վրա ցուցադրում է պատկերների ֆորմատավորման գործողությունները: Արդյունքի յուրացումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքներն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարվում, սակայն թույլատրելի է նաև որոշ աննշան թերություններ:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է գործնական պարապմունքների ձևով, անհատական համակարգիչների կաբինետում: Նպատակահարմար է ունենալ գրաֆիկական օբյեկտների նախապատրաստված ցանկ, որոնց հիման վրա աշխատելը հնարավորություն կտա ձեռք բերել արդյունքով սահմանված բոլոր կարողությունները:

ՌԻՍՈՒՑԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	0 ժամ
Գործնական աշխատանք`	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 7. Կարողանում է տպագրել փաստաթուղթը:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

- Ուսանողը`
1. գիտի նախադիտման ռեժիմում թերթի փաստաթուղթը,
  2. գիտի Print պատուհանի ֆունկցիաները,
  3. կարող է տպագրել փաստաթուղթը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

1. Ուսանողին հանձնարարվում է բացել նախօրոք պատրաստված որևէ տեքստային փաստաթուղթ և տպագրել այն:
2. Ուսանողին հանձնարարվում է բացել նախօրոք պատրաստված որևէ տեքստային փաստաթուղթ և դրա օրինակի վրա բացատրել Print պատուհանի ֆունկցիաները: Արդյունքի յուրացումը համարվում է բավարար, եթե գործնական հանձնարարությունը ուսանողը կատարում է անսխալ, իսկ պատուհանի ֆունկցիաները բացատրելիս կարող է նաև որոշ անճշտություններ թույլ տալ:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը իրականացվելու է գործնական պարապմունքի միջոցով` անհատական համակարգիչների կաբինետում:

ՌԻՍՈՒՑԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	2 ժամ
Գործնական աշխատանք`	4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 8. Կարողանում է դրսևորել ինտերնետում աշխատելու իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. գիտի ինտերնետ հասկացության նշանակությունը,
2. ճանաչում է Internet Explorer ծրագիրը, գիտի դրա նշանակությունը,
3. գիտի ինտերնետային Յացե հասկացությունը,
4. գիտի History հրամանի նշանակությունը,
5. գիտի Favorites հրամանի նշանակությունը,
6. գիտի Stop հրամանի նշանակությունը,
7. գիտի Refresh հրամանի նշանակությունը,
8. գիտի Back և Forward կոճակների նշանակությունը,
9. պատճենել տեքստային ինֆորմացիան ինտերնետային էջից,
10. պատճենել գրաֆիկական ինֆորմացիան ինտերնետային էջից,
- 10ա. իմանալ ինֆորմացիայի որոնման ինտերնետային ծառայությունները,
- 10բ. ըստ չափանիշների որոնել ինֆորմացիա,
- 10գ. ճիշտ օգտվել ինֆորմացիայի որոնման ինտերնետային ծառայություններից,
- 10դ. իմանալ էլեկտրոնային փոստի նշանակությունը,
- 10ե. ուղարկել և ստանալ էլեկտրոնային նամակներ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողին հանձնարարվում է ներկայացնել Internet Explorer ծրագրի պատուհանի կառուցվածքը, նրա հիմնական կոճակների նշանակությունը:

Ուսանողին հանձնարարվում է ցուցադրել History և Favorites հրամանները, բացատրել:

Ուսանողին հանձնարարվում է բացատրել Stop և Refresh հրամանների նշանակությունը:

Ուսանողին հանձնարարվում է բացատրել Back և Forward կոճակների նշանակությունը:

Ուսանողին հանձնարարվում է բացել որևէ ինտերնետային էջ և պատճենել տեքստային և գրաֆիկական ինֆորմացիան այդ էջից:

Ուսանողին հանձնարարվում է կատարել ինֆորմացիայի որոնում որևէ թեմայի շուրջ` օգտագործելով ինտերնետային փնտրող ծառայությունները:

Ուսանողին հանձնարարվում է բացել նախօրոք պատրաստված էլեկտրոնային փոստը: Ուսանողը պետք է ցուցադրի էլեկտրոնային նամակների ուղարկման և ստացման գործողությունները, էլեկտրոնային փոստով ֆայլերի ուղարկման և ստացման քայլերը:

Արդյունքի յուրացումը համարվում է բավարար, եթե կատարողական մակարդակով առաջադրանքը ճիշտ է կատարվում, սակայն թույլատրվում է տարբերակների ընտրության որոշ շեղումներ:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Տեսական ուսուցում և գործնական աշխատանք: Ուսուցումն իրականացվում է անհատական համակարգիչների կաբինետում, որը ունի ինտերնետին միանալու հնարավորություն:

ՌԻՍՈՒՑԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	4 ժամ
Գործնական աշխատանք`	6 ժամ

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ`

« ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ
ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ »

ՍՈՂՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ`

ԸԱՀ-4-09-001

ՍՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐԸ՝

Չկան

ՍՈՊՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը նախատեսվում է սովորողին տալ գիտելիքներ աշխատանքային գործունեության ընթացքում հաջողության հասնելու նախապայմանների մասին, ինչպես նաև ձևավորել ցանկացած բնագավառում անհրաժեշտ աշխատանքային կուլտուրա և էթիկա դրսևորելու, ղեկավարի և գործընկերների հետ արդյունավետ հարաբերվելու, առաջացած աշխատանքային խնդիրներն ընկալելու և համապատասխան լուծումներ տալու կարողություններ:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. կարողանա տիրապետել աշխատանքի տեղավորվելու կարողություններին,
2. կարողանա դրսևորել անհրաժեշտ վերաբերմունք աշխատանքի և աշխատավայրի նկատմամբ,
3. կարողանա տիրապետել աշխատանքի կուլտուրային և էթիկային, արդյունավետ աշխատի թիմում,
4. կարողանա սահմանել աշխատանքում հաջողության հասնելու նախապայմանները և պատշաճ հարաբերվի ղեկավարի հետ,
5. կարողանա դրսևորել քննադատական մտածողություն,
6. կարողանա կառավարել սթրեսը և ժամանակը, լուծել պրոբլեմներ և կոնֆլիկտներ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Սոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Տիրապետում է աշխատանքի տեղավորվելու կարողություններին:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. գիտի շարադրել գործող աշխատանքային օրենսգրքի անհրաժեշտ դրույթները.
2. գիտի ներկայացնել աշխատանքի ընդունվելու և դրանից ազատվելու համար անհրաժեշտ բոլոր գործընթացները.
3. կարողանում է ճիշտ կազմել գրավոր ինքնակենսագրություն (CV).
4. կարողանում է մանրամասն բանավոր ներկայացնել անձնական կենսագրությունը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

1. Ուսանողին հանձնարարվում է ներկայացնել գործող աշխատանքային օրենսգրքի անհրաժեշտ դրույթները:
2. Ուսանողին հանձնարարվում է ներկայացնել աշխատանքի ընդունվելու և դրանից ազատվելու համար անհրաժեշտ բոլոր գործընթացներն ու դրանց հաջորդականությունը:
3. Ուսանողին հանձնարարվում է կազմել գրավոր ինքնակենսագրություն:
4. Ուսանողին հանձնարարվում է մանրամասն բանավոր խոսքով ներկայացնել անձնական կենսագրությունը:
Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների միջոցով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր՝ առավելագույնս նմանեցված աշխատանքային իրավիճակին: Ուսուցման ընթացքում բերվում են իրական աշխատանքային փորձի օրինակներ: Ուսանողին կառաջադրվեն որոշարկված հարցեր աշխատանքային օրենսդրության գործող օրենքների, այլ նորմատիվ ակտերի, ձեռնարկություններում ու կազմակերպություններում աշխատանքի ընդունվելու և դրանից ազատվելու գործընթացների ընդհանուր հարցերի վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Կարողանում է դրսևորել անհրաժեշտ վերաբերմունք աշխատանքի և աշխատավայրի նկատմամբ:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարողանում է ներկայացնել աշխատանքի և շրջապատի նկատմամբ դրական տրամադրվելու կարողությունները:
2. կարողանում է ներկայացնել գործերը ընկերների նկատմամբ հարգալից վերաբերմունքի և արդյունավետորեն հարաբերվելու օրինակներ:
3. կարողանում է առաջադրված իրավիճակում ցուցաբերել պատասխանատվության դրսևերուններ:
4. կարողանում է ցուցաբերել գործընկերոջը և ղեկավարին ուշադիր լսելու և հասկանալու դրսևորումներ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

1. Ուսանողին հանձնարարվում է ներկայացնել, ըստ իրավիճակի աշխատանքի և շրջապատի նկատմամբ դրական տրամադրվելու կարողություններ:
2. Ուսանողին հանձնարարվում է ներկայացնել հարգալից խոսքի ու վերաբերմունքի դերային գործողություններ:
3. Ուսանողին հանձնարարվում է ներկայացնել պատասխանատվության ստանձնման գործողություններ:
4. Ուսանողին հանձնարարվում է դրսևորել համոզելու, լսելու և դիմացիցին հասկանալու կարողություններ: Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների միջոցով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր՝ առավելագույնս նմանեցված աշխատանքային իրավիճակին: Ուսուցման ընթացքում բերվում են պատասխանատվություն ստանձնելու իրական աշխատանքային փորձի օրինակներ: Ուսանողին կառաջադրվեն որոշարկված հարցեր կամ թեստեր՝ աշխատանքային իրավիճակների վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Կարողանում է տիրապետել աշխատանքի կուլտուրային և էթիկային՝ արդյունավետ աշխատելով թիմում:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարողանում է ներկայացնել կազմակերպության նպատակները, արժեքները և կիրառվող ընդհանուր աշխատանքային մեթոդները, աշխատանքային և միջանձնային հարաբերությունները:
2. կարողանում է ներկայացնել թիմային աշխատանքի հիմնական սկզբունքները:
3. գիտի թիմային խնդիրների լուծման մեթոդները,
4. կարողանում է թիմային աշխատանքի առաջադրված իրավիճակում դրսևորել անհրաժեշտ վարքագիծ՝ ցուցաբերելով փոխօգնություն, համբերատարություն, նվիրվածություն աշխատանքին և ընկերներին:
5. կարողանում է ճիշտ վերաբերմունք դրսևորել և հարգալից հարաբերվել կոնֆլիկտային գործընկերների նկատմամբ:
6. կարողանում է իրավիճակային խնդիրներին առաջադրել ճիշտ լուծումներ՝ այս կամ այն պրոբլեմային իրավիճակում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

1. Ուսանողին հանձնարարվում է ներկայացնել կազմակերպության նպատակները, արժեքները և կիրառվող աշխատանքային մեթոդները:
2. Ուսանողին հանձնարարվում է ներկայացնել թիմային աշխատանքի հիմնական սկզբունքները:
3. Ուսանողին հանձնարարվում է ներկայացնել իրավիճակին համապատասխան վարքագիծ:
4. Ուսանողին հանձնարարվում է դրսևորել համոզելու, լսելու և դիմացիցին հասկանալու կարողություններ: Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների միջոցով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր՝ առավելագույնս նմանեցված աշխատանքային իրավիճակին: Ուսուցման ընթացքում բերվում են պատասխանատվություն ստանձնելու իրական աշխատանքային փորձի օրինակներ: Ուսանողին կառաջադրվեն որոշարկված հարցեր կամ թեստեր՝ աշխատանքային իրավիճակների, խոսքի մշակույթի, վարվեցողության նորմերի, հանդուրժողականության վերաբերյալ, կտրվեն հոգեբանական հարցեր, այլոց բնութագրելու առաջադրանքներ: Կառաջադրվեն նաև սահմանել որոշակի կազմակերպության նպատակներն ու

արժեքները: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Կարողանում է դրսևորել աշխատանքում հաջողության հասնելու նախապայմանները և պատշաճ հարաբերվել ղեկավարի հետ:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. Կարողանում է բացատրել աշխատանքային կարգապահության և ճշտապահության կարևորությունը:
2. Կարողանում է ներկայացնել ղեկավարի հետ հարաբերվելու ձևերը, իր և ղեկավարի իրավունքներն ու պարտականությունները:
3. Կարողանում է ներկայացնել աշխատանքի արդյունավետության ու որակի ապահովման ընդհանուր սկզբունքները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

1. Ուսանողին հանձնարարվում է ներկայացնել աշխատանքի կարգապահության և ճշտապահության կարևորությունը, կազմակերպության նպատակները, արժեքները և կիրառվող աշխատանքային մեթոդները:
2. Ուսանողին հանձնարարվում է ներկայացնել թիմային աշխատանքի հիմնական սկզբունքները:
3. Ուսանողին հանձնարարվում է ներկայացնել իրավիճակին համապատասխան վարքագիծ:
4. Ուսանողին հանձնարարվում է դրսևորել համոզելու, լսելու և դիմացինին հասկանալու կարողություններ: Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների միջոցով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր՝ առավելագույնս նմանեցված աշխատանքային իրավիճակին: Ուսուցման ընթացքում հանձնարարվում են աշխատանքի կարգապահության նորմերի պահպանման իրավիճակային օրինակներ, բերվում են թիմային աշխատանքում ինքնադրսևորման և պատասխանատվություն ստանձնելու իրական աշխատանքային փորձի օրինակներ: Ուսանողին կառաջադրվեն որոշարկված հարցեր կամ թեստեր՝ աշխատանքային իրավիճակների, խոսքի մշակույթի, վարվեցողության նորմերի, հանդուրժողականության, վարքագծի ինքնատիրապետման ու ինքնակառավարման վերաբերյալ, կտրվեն հոգեբանական հարցեր, այլոց բնութագրելու և հասկանալու առաջադրանքներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	2 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Կարողանում է դրսևորել քննադատական մտածողություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. Կարողանում է գնահատել տեղեկատվության հուսալիության և զգացմունքայնության աստիճանը:
2. Կարողանում է տեղեկատվությունը ճիշտ և արդյունավետորեն համադրել առկա գիտելիքների հետ:
3. Կարողանում է իրականացնել կառուցողական քննադատություն՝ ճիշտ բացատրելով դրա կարևորությունը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

1. Ուսանողին հանձնարարվում է գնահատել տեղեկատվության հուսալիությունը:
2. Ուսանողին հանձնարարվում է տրամադրված տեղեկատվությունը համադրել առկա գիտելիքների հետ:
3. Ուսանողին հանձնարարվում է որոշակի հարցի շուրջ ներկայացնել կառուցողական քննադատություն: Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների միջոցով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր: Ուսուցման ընթացքում

հանձնարարվում է տարաբնույթ տեղեկատվություն՝ աշխատանքի կարգապահության նորմերի, թիմային աշխատանքում յուրաքանչյուրի ինքնադրսևորման և պատասխանատվություն ստանձնելու իրական աշխատանքային օրինակների վերաբերյալ: Ուսանողին կառաջադրվեն որոշարկված հարցեր, թեստեր կամ տեղեկատվություն՝ վերջիններիս հավաստիության ստուգաբանման նպատակով: Կտրվեն հոգեբանական հարցեր, տարաբնույթ խնդիրներ բնութագրելու, իրավիճակները քննադատելու առաջադրանքներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	2 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 6. Կարողանում է կառավարել սթրեսը և ժամանակը, լուծել պրոբլեմներն ու կոնֆլիկտները:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. գիտի ներկայացնել սթրեսի կանխարգելման և անխուսափելի սթրեսին դիմակայելու մեթոդները.
2. կարողանում է կազմել իր աշխատանքային պլանը (պայմանական աշխատանքային պլան).
3. կարողանում է ներկայացնել ժամանակի արդյունավետ օգտագործման միջոցները.
4. կարողանում է բացահայտել և ճիշտ սահմանել տրված իրավիճակում եղած պրոբլեմը.,
5. կարողանում է վերլուծել պրոբլեմը, տալիս է լուծման ճիշտ տարբերակ և գնահատում արդյունքը.
6. կարողանում է բացահայտել ցանկացած կոնֆլիկտի պատճառները.
7. կարողանում է ներկայացնել կոնֆլիկտի կանխարգելման եղանակները և տալ դրանց արագ ու արդյունավետ լուծումներ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

1. Ուսանողին հանձնարարվում է բացատրել սթրեսի էությունը և դրա կանխարգելման մեթոդները:
2. Ուսանողին հանձնարարվում է կազմել աշխատանքային պլան:
3. Ուսանողին հանձնարարվում է ներկայացնել ժամանակի արդյունավետ օգտագործման միջոցները:
4. Ուսանողին հանձնարարվում է բացահայտել պրոբլեմը՝ առաջադրելով լուծման ճիշտ և արդյունավետ տարբերակ:
5. Ուսանողին հանձնարարվում է բացահայտել ներկայացված կոնֆլիկտի պատճառները:
Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների միջոցով: Կազմակերպվում են իրավիճակային և դերային խաղեր: Ուսուցման ընթացքում ներկայացվում են տարաբնույթ հոգեբանական իրավիճակներում ստեղծված սթրեսը հաղթահարելու հնարավոր միջոցները: Ուսանողին կառաջադրվեն որոշարկված հարցեր, թեստեր կամ աշխատանքային պլան կազմելու առաջադրանքներ: Կտրվեն հոգեբանական հարցեր, տարաբնույթ կոնֆլիկտային իրավիճակները բնութագրելու, քննադատելու և լուծելու առաջադրանքներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	4 ժամ

ՍՈՂՈՒՄԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝

«ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ՄԵԼԻՈՐԱՏԻՎ, ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ԵՎ ՄԵՔԵՆԱՅԱՑՈՒՄ»

ՍՈՂՈՒՄԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

ՀՂՇ 4 – 09 - 001

ՍՈՂՈՒՄԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

72 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՉԵՎԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	54 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	18 ժամ

ՍՈՒՑՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ՝

Չկան

ՍՈՂՈՒՄԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է բարձրորակ հողաշինարար մասնագետներ պատրաստելու, ընդհանուր նշանակության գյուղատնտեսական, մելիորատիվ և շինարարական մեքենաներն ուսումնասիրելու նպատակով: Այն անհրաժեշտ է նաև գյուղատնտեսական, մելիորատիվ և շինարարական մեքենաներին ներկայացվող աշխատանքային հիմնական պահանջներն ու մեքենաների դասակարգման

մոտեցումներն ուսումնասիրելու համար:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

- 1. կարողանա թվարկել և ներկայացնել գյուղատնտեսական մեքենաները.
- 2. կարողանա թվարկել և ներկայացնել մելիորատիվ մեքենաներն ու սարքավորումները.
- 3. կարողանա թվարկել և ներկայացնել շինարարական մեքենաները, սարքավորումներն ու գործիքները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Ցուցաբերվում է գյուղատնտեսական մեքենաների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

- 1. կարող է ներկայացնել վար անող և փխրեցնող մեքենաները,
- 2. կարող է ներկայացնել ցանք կատարող և վնասատուների դեմ պայքարի համար նախատեսված մեքենաները,
- 3. կարող է ներկայացնել հնձող և կալսող մեքենաները,
- 4. կարող է տարբեր գյուղատնտեսական աշխատանքների համար կատարել համապատասխան գյուղատնտեսական մեքենաների ճիշտ ընտրություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

- 1. Ուսանողին հանձնարարվում է թվարկել և ներկայացնել վար անող ու փխրեցնող մեքենաները:
- 2. Ուսանողին հանձնարարվում է թվարկել և ներկայացնել ցանք կատարող մեքենաները:
- 3. Ուսանողին հանձնարարվում է թվարկել և ներկայացնել վնասատուների դեմ պայքարի համար նախատեսված մեքենաները:
- 4. Ուսանողին հանձնարարվում է թվարկել և ներկայացնել հնձող ու կալսող մեքենաները:
- 5. Ուսանողին հանձնարարվում է տարբեր գյուղատնտեսական աշխատանքների համար կատարել համապատասխան գյուղատնտեսական մեքենաների ճիշտ ընտրություն:
Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսանողին կառաջադրվեն որոշարկված հարցեր և թեստեր: Գործնական աշխատանքների ժամանակ ուսանողը փորձարարական աշխատանքներ է կատարում հողի կառուցվածքի փոփոխությունների, ինչպես նաև բույսերի աճի համար հողում ստեղծված պայմանների վերաբերյալ: Գրանցումներ կատարելու համար պետք է օգտագործել համապատասխան ստուգման թերթիկ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	18 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Ցուցաբերվում է մելիորատիվ մեքենաների և սարքավորումների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

- 1. կարող է ներկայացնել ռոտորային և կոմբինացված խրամուղափորները,
- 2. կարող է ներկայացնել ջրանցքների հատակը և շեպերը հարթագծող մեքենաները,
- 3. կարող է ներկայացնել բետոնե և երկաթբետոնե պատյան պատրաստող մեքենաները,
- 4. կարող է ներկայացնել էկրանապատման և սալահատակման մեքենաները,
- 5. կարող է ներկայացնել թփահատ և կոճղահան մեքենաները,
- 6. կարող է ներկայացնել քարհավաք մեքենաները և սարքավորումները,
- 7. կարող է ներկայացնել ջրման նախապատրաստող և արհեստական անձրևացման մեքենաներն ու սարքավորումները,
- 8. կարող է տարբեր մելիորատիվ աշխատանքների համար կատարել համապատասխան մելիորատիվ մեքենաների և սարքավորումների ճիշտ ընտրություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Սովորողին կտրվեն որոշակի հարցադրումներ՝ կապված մեկիորատիվ մեքենաների և սարքավորումների կիրառության ու տեխնոլոգիական գործնթացների հետ: Արդյունքի ձեռքբերումը հիմնված կլինի սահմանված բոլոր չափանիշների կատարման վրա, որի համար ուսանողը պետք է կատարի բոլոր առաջադրանքները: Աշխատանքի գրանցումը կատարելու համար պետք է օգտագործել համապատասխան ստուգման թերթիկ:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Դասախոսությունների միջոցով ուսանողին կտրվեն գիտելիքներ հողի մշակման նպատակի, անհրաժեշտության և խնդիրների, ինչպես նաև մեկիորատիվ մեքենաների ու սարքավորումների աշխատանքային առանձնահատկությունների մասին: Գործնական աշխատանքների ժամանակ ուսանողը պետք է կատարի փորձարարական աշխատանքներ՝ հողի կառուցվածքի փոփոխությունների, մեկիորատիվ մեքենա-սարքավորումների կիրառման վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	18 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Ցուցաբերվում է շինարարական մեքենաների, սարքավորումների և գործիքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել առանցքակալների, ճոպանների, զսպանակների, վերականգնիչների և ուժային տեղակայանքների աշխատանքների սկզբունքը,
2. կարող է տարբերակել տարատեսակ տրակտորները, ավտոմեքենաները և կարապիկները,
3. կարող է ներկայացնել վերամբարձ կռունկներն ու փոխադրիչները,
4. կարող է տարբերակել բեռնման և բեռնաթափման մեքենաները,
5. կարող է ներկայացնել հողափոր մեքենաները՝ միաշերտի և բազմաշերտի էքսկավատորները, բուլդոզերները, սկրեպերներն ու գլդոները,
6. կարող է տարբերակել շաղախաբետոնային խառնուրդ պատրաստող, տեղափոխող և տեղադրող մեքենաները,
7. կարող է ներկայացնել ամրանների պատրաստման մեքենաները,
8. կարող է մատնանշել փայտամշակման հաստոցները,
9. կարող է ներկայացնել ցցային աշխատանքների համար նախատեսված սարքավորումները,
10. կարող է տարբեր շինարարական և մոնտաժային աշխատանքների համար կատարել համապատասխան շինարարական մեքենաների, սարքավորումների ու գործիքների ճիշտ ընտրություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր շինարարական մեքենաների, սարքավորումների և գործիքների վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը հիմնված կլինի սահմանված բոլոր չափանիշների կատարման վրա, որի համար ուսանողը պետք է կատարի բոլոր առաջադրանքները: Աշխատանքի գրանցումը կատարելու համար պետք է օգտագործել համապատասխան ստուգման թերթիկ:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ տարբեր շինարարական մեքենաների, սարքավորումների և գործիքների կառուցվածքի, դրանց կիրառման բնագավառների ու նպատակահարմարության մասին: Ուսանողին կառաջադրվեն թեստային առաջադրանքներ: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը փորձարարական աշխատանքով պետք է պարզի յուրաքանչյուր շինարարական մեքենայի, սարքավորման կամ գործիքի դերն ու նշանակությունը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	18 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ՄՈՂՈՒԹՅԱՆ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝
ՄՈՂՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԻՉԸ՝
ՄՈՂՈՒԹՅԱՆ ՏԵԿՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ
ԴԱՍԵՆՁԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՉԵԿԸ՝

« ԶՈՂԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ: ԳԱՂԱՓԱՐ ԶՈՂԻ ՄԱՍԻՆ»
ՀՂԸ 4 – 09 - 002
36 ժամ
Տեսական պարապմունք՝ 24 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ

ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐԸ՝ **Չկան**

ՄՈՂՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է ուսանողների մոտ հողի մասին ընդհանուր պատկերացում ձևավորելու և նրանց կողմից հողառաջացնող գործոնները, հողի կազմն ու կառուցվածքը, հատկանիշները, աշխարհագրական տեղաբաշխման առանձնահատկությունները, ՀՀ հիմնական հողատեսակները և դրանց տնտեսական նպատակներով յուրացվածության մակարդակն ու օգտագործման ներկա վիճակն ուսուցանասիրելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝ Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. կարողանա սահմանել «հող» և «հողմահարում» հասկացությունները, ներկայացնել հողառաջացնող հիմնական մայրապարներն ու դրանց հողմահարման առանձնահատկությունները.
2. կարողանա ներկայացնել հողառաջացնող հիմնական գործոնները.
3. կարողանա ներկայացնել հողի կազմը և կառուցվածքը.
4. կարողանա ներկայացնել և բնութագրել հողի հատկանիշները.
5. կարողանա ներկայացնել հողերի աշխարհագրական տեղաբաշխման առանձնահատկությունները և ՀՀ հիմնական հողատեսակների յուրացվածության ժամանակակից պատկերը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. «Հող» և «հողմահարում» հասկացությունների, հողառաջացնող հիմնական մայրապարների ու դրանց հողմահարման առանձնահատկությունների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է սահմանել «հող» հասկացությունը,
2. կարող է սահմանել «հողմահարում» հասկացությունը,
3. կարող է ներկայացնել հողը, որպես բնական մարմին,
4. կարող է բացատրել՝ ի՞նչ է մայրապարը և որո՞նք են հողառաջացնող հիմնական մայրապարները,
5. կարող է մեկնաբանել հողմահարման երևույթը և հողմահարման տեսակները (ֆիզիկական, քիմիական, կենսաբանական կամ օրգանական),
6. կարող է ներկայացնել հողառաջացնող տարբեր մայրապարների քիմիական, մեխանիկական և հանքաբանական կազմը,
7. կարող է ներկայացնել հողառաջացնող տարբեր մայրապարների հողմահարման առանձնահատկությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր հողի, մայրապարների և հողմահարման երևույթի վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք, ըստ ներկայացված գծապատկերի, բացատրել ֆիզիկական, քիմիական և կենսաբանական հողմահարումների ընթացքը: Կառաջադրվեն տարբեր մայրապարների մոտիվներ, որոնցից ուսանողը պետք է առանձնացնի հողառաջացնող հիմնական տեսակները: Արդյունքը կգնահատվի բավարար, եթե ուսանողը ըստ հողի կառուցվածքի, մեխանիկական կազմի, գույնի և հզորության, ճիշտ կորոշի հողային տիպը:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ «հող» և «հողմահարում» հասկացությունների, ինչպես նաև հողմահարման տեսակների ու դրանց տարածման օրինաչափությունների վերաբերյալ: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է գծանկարի հողմահարման տեսակների գծապատկերները, աղյուսակի տեսքով ներկայացնի հողառաջացնող հիմնական մայրապարների դասակարգման գծապատկերը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	2 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Հողառաջացնող հիմնական գործոնների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել հողառաջացնող գործոնների ընդհանուր սխեման,
2. կարող է բացատրել մակերևույթի անհարթությունների (ռելիեֆի) ձևակազմական տարրերի հողառաջացնող դերը,
3. կարող է լուսաբանել տարածքի երկրաբանական հիմքի առանձնահատկությունների հողառաջացնող դերը,
4. կարող է պարզաբանել տարածքի ջրաբանաերկրաբանական առանձնահատկությունների հողառաջացնող դերը,
5. կարող է նկարագրել բուսածածկույթի հողառաջացնող դերը,
6. կարող է նկարագրել կենդանի օրգանիզմների հողառաջացնող դերը,
7. կարող է ձևակերպել մարդու տնտեսական գործունեության հետևանքների հողառաջացնող դերը,
8. կարող է մեկնաբանել ժամանակի դերակատարությունը հողառաջացման ընդհանուր գործընթացում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր հողառաջացման երևույթի և դրան նպաստող հիմնական գործոնների վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել յուրաքանչյուր հողառաջացնող գործոնի դերը տարածության մեջ և ժամանակի ընթացքում: Կառաջադրվեն թեստեր, որոնցից կպարզվի ուսանողի իմացությունը մարդու տնտեսական գործունեության հետևանքների ու դրանց կանխարգելման մասին: Ուսանողը պետք է մեկնաբանի ժամանակի դերակատարությունը հողառաջացման գործում:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՒՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ հողառաջացման երևույթի և հիմնական հողառաջացնող գործոնների, ինչպես նաև դրանց դերի ու նշանակության և տարածման օրինաչափությունների վերաբերյալ: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է գծանկարի հողառաջացման երևույթի գծապատկերը, աղյուսակի տեսքով ներկայացնի հողառաջացման գործում մարդու տնտեսական գործունեության հետևանքները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	2 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Հողի կազմի և կառուցվածքի իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է կազմել հողի մորֆոլոգիական (ձևակազմական) պրոֆիլը (ուղղաձիգ կտրվածքը),
2. կարող է պարզաբանել հողի ծագումնաբանորեն փոխկապակցված հորիզոնների հաջորդական դասավորությունը,
3. կարող է չափագրել հողի հզորությունը,
4. կարող է ներկայացնել հողի երանգավորման կախվածությունը հումուսի քիմիական կազմից,
5. կարող է ներկայացնել հողի կառուցվածքը և կառուցվածքային (ազրեգատային) բաղադրիչները,
6. կարող է մեկնաբանել հողերի դասակարգումն՝ ըստ մեխանիկական կազմի և ազրեգատային կառուցվածքի,
8. կարող է գնահատել հողերն՝ ըստ մեխանիկական կազմի,

9.կարող է տարանջատել հողերի ագրոնոմիական գնահատման սկզբունքներն՝ ըստ ագրեգատային կառուցվածքի:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր հողի կազմի և կառուցվածքի վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել հողի ծագումնաբանական փոխկապակցված հորիզոնների հաջորդական դասավորությունը: Գործնականում, հողի կենդանի կտրվածքում, կառաջադրվի դրանց ցուցադրումը: Կհանձնարարվեն թեստեր, որոնցից կպարզվի ուսանողի իմացությունը տարբեր հատկանիշներով հողերի դասակարգման մասին: Ուսանողը պետք է գնահատի հողերն՝ ըստ մեխանիկական կազմի: Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ հողի կազմի և կառուցվածքի վերաբերյալ: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է գծանկարի հողի ծագումնաբանական հորիզոնները, չափագրի հողի հզորությունը, ըստ հողի գույնի որոշի հողատեսակում բուսահողի մոտավոր պարունակությունը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Հողի հատկանիշների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

- 1.կարող է ներկայացնել հողի օրգանական նյութերը,
- 2.կարող է լուսաբանել հողի ֆիզիկական հատկությունները,
- 3.կարող է ներկայացնել հողի ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները,
- 4.կարող է մեկնաբանել հողի ջրային հատկությունները և ջրային վարքը (ռեժիմը),
- 5.կարող է բացատրել հողի օդային հատկությունները և օդային վարքը,
- 6.կարող է պարզաբանել հողի ջերմային հատկությունները և ջերմային վարքը,
- 7.կարող է ներկայացնել հողի սննդային վարքը,
- 8.կարող է սահմանել «հողի բերրիությունը»,
- 9.կարող է առանձնացնել հողի բերրության բարձրացման միջոցառումները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր հողի օրգանական նյութերի, ֆիզիկական և ֆիզիկամեխանիկական հատկությունների, «հողի բերրիություն» հասկացության վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել հողի ջրային և օդային հատկությունները: Կտրվի առաջադրանք՝ մեկնաբանել հողի ջրային, ջերմային և օդային վարքերի առանձնահատկությունները: Գործնականում, հողի կենդանի կտրվածքում, կառաջադրվի դրանց ցուցադրումը: Կհանձնարարվեն թեստեր, որոնցից կպարզվի ուսանողի իմացությունը հողերի բերրության բարձրացման հիմնական միջոցառումների մասին: Ուսանողը պետք է գնահատի հողերն՝ ըստ ջրաջերմային հատկանիշների:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ հողի հատկությունների մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է գծանկարի հողի ջրային և ջերմային վարքը պայմանավորող գործոնները, գծանկարի հողերի բերրության բարձրացման միջոցառումների հիմնական խմբերը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	2 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Հողերի աշխարհագրական տեղաբաշխման առանձնահատկությունների և ՀՀ

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել հողերի լայնակի - հորիզոնական տեղաբաշխման առանձնահատկություններն՝ ըստ բնական զոնաների,
2. կարող է մեկնաբանել հողերի ուղղաձիգ - վերընթաց տեղաբաշխման առանձնահատկություններն՝ ըստ լանդշաֆտային գոտիների,
3. կարող է պարզաբանել տարբեր հողատեսակների յուրացման հնարավորությունները,
4. կարող է լուսաբանել և համեմատել ՀՀ հիմնական հողատեսակների տնտեսական յուրացվածությունը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր հողերի աշխարհագրական տեղաբաշխման օրինաչափությունների և առանձնահատկությունների, ինչպես նաև, ըստ բնական զոնաների դրանց հիմնական տիպերի տարածվածության վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել տարբեր հողատեսակների յուրացման հնարավորությունները և ՀՀ հիմնական հողատիպերի տնտեսական յուրացվածության ներկայիս պատկերը: Գործնականում կպահանջվի աշխարհի և ՀՀ հողերի քարտեզների վրա ցուցադրել հիմնական հողատեսակների տարածման շրջանները: Կհանձնարարվեն թեստեր, որոնցից կպարզվի ուսանողի իմացությունը հողերի լայնակի-հորիզոնական և վերընթաց-ուղղաձիգ գոտիական բաշխվածության մասին:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ հողերի աշխարհագրական տեղաբաշխման մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է աշխարհի և ՀՀ հողերի քարտեզների վրա ճշգրտորեն ցուցադրի հիմնական հողատեսակների տարածման շրջանները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	2 ժամ

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝

«ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»

ՍՈՂՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

ՀՂՇ 4 – 09 - 003

ՍՈՂՈՒԼԻ ՏԵԿՆՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

54 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	44 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	10 ժամ

ՍՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ՝

Չկան

ՍՈՂՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը նշակվել է Երկրագնդի ներքին կառուցվածքն ու կազմությունը, զարգացման երկրաբանական պատմությունը, մակերեսային և խորքային երևույթները, երկրակեղևի, հատկապես՝ դրա արտաքին թաղանթում պարունակվող ստորերկրյա ջրերի ծագումն ու պաշարները, ինչպես նաև ինժեներաերկրաբանական երևույթներն ուսումնասիրելու նպատակով:

ԱՐԳՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. կարողանա ներկայացնել երկրաբանության հիմնական բաժինները.
2. կարողանա ներկայացնել և բացատրել երկրագնդի ֆիզիկական հատկությունները.
3. կարողանա բացատրել աշխարհագրական թաղանթի ոլորտային կառուցվածքը.
4. կարողանա ներկայացնել և բացատրել երկրագնդի ջրաերկրաբանական պայմանները.
5. կարողանա ներկայացնել և բացատրել ինժեներաերկրաբանական պայմաններն ու երևույթները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Երկրաբանության հիմնական բաժինների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել երկրաբանության ուսումնասիրման առարկան,
2. կարող է ներկայացնել երկրաբանության հիմնական խնդիրները,
3. կարող է առանձնացնել երկրաբանության հիմնական բաժինները,
4. կարող է մեկնաբանել ջրաերկրաբանության հիմունքները,
5. կարող է մեկնաբանել ինժեներաերկրաբանության հիմունքները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր երկրաբանության ուսումնասիրման առարկայի, հիմնական խնդիրների և ճյուղային կառուցվածքի վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել ջրաերկրաբանության և ինժեներաերկրաբանության հիմունքների առանձնահատկություններն ու առանցքային տարբերությունները: Կհանձնարարվեն թեստեր, որոնցից կպարզվի ուսանողի իմացությունը երկրաբանություն գիտության ձևավորման ու զարգացման անցած ուղու մասին:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ երկրաբանության, որպես գիտության, ձևավորման ու զարգացման, ուսումնասիրման առարկայի, խնդիրների և մեթոդաբանության վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԵՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	0 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Երկրագնդի ֆիզիկական հատկությունների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել Երկրագնդի ձևի մասին ժամանակակից պատկերացումները,
2. կարող է ներկայացնել Երկրագնդի չափերը,
3. կարող է ներկայացնել Երկրագնդի խտությունը,
4. կարող է մեկնաբանել Երկրագնդի ջերմային վիճակը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր երկիր մոլորակի ձևին վերաբերող ժամանակակից պատկերացումների, երկրագնդի չափերի և խտության մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել Երկիր մոլորակի ջերմային վիճակը: Կհանձնարարվեն թեստեր, որոնցից կպարզվի ուսանողի իմացությունը երկրագնդի չափագրական տարրերի մասին:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքի ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ երկրագնդի ձևի ու չափերի, խտության և ջերմային վիճակի մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը կգծանկարի երկրագնդի ձևը, չափերն ու ներքին կառուցվածքը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԵՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	2 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Աշխարհագրական թաղանթի ոլորտային կառուցվածքի իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել մթնոլորտն (աթմոսֆերան)՝ ընդհանուր կողմերով,
2. կարող է ներկայացնել ջրոլորտն (հիդրոսֆերան)՝ ընդհանուր կողմերով,
3. կարող է ներկայացնել քարոլորտն (լիթոսֆերան)՝ ընդհանուր կողմերով,
4. կարող է ներկայացնել կենսոլորտն (բիոսֆերան)՝ ընդհանուր կողմերով:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր աշխարհագրական թաղանթի ու դրա ոլորտների կառուցվածքի և առանձնահատկությունների մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել աշխարհագրական թաղանթի զարգացման պատմական ընթացքը, բերել միջոլորտային փոխազդեցության օրինակներ, հիմնավորել աշխարհագրական թաղանթի կառուցվածքայնությունն ու ամբողջականությունը: Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ աշխարհագրական թաղանթի զարգացման, ոլորտային կառուցվածքի և առանձնահատկությունների՝ կառուցվածքայնության, ամբողջականության, պարբերականության ու գոտիականության մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը կգծանկարի աշխարհագրական թաղանթի ոլորտային կառուցվածքը, մթնոլորտի ընդհանուր շրջանառության և նյութերի կենսաբանական շրջապտույտների գծապատկերները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	10 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Երկրագնդի ջրաերկրաբանական պայմանների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է բացատրել ջրի մեծ և փոքր շրջապտույտները,
2. կարող է բացատրել երկրակեղևում ջրի բաշխման առանձնահատկությունները,
3. կարող է ներկայացնել ստորերկրյա ջրերի ձևավորման եղանակները,
4. կարող է մեկնաբանել ստորերկրյա ջրերի դասակարգումը և տարանջատել դրանց տեսակները,
5. կարող է ներկայացնել ստորերկրյա ջրերի ֆիզիկաքիմիական հատկությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր ջրի մեծ և փոքր շրջապտույտների, երկրակեղևում ջրի բաշխման օրինաչափությունների ու առանձնահատկությունների, ինչպես նաև ստորերկրյա ջրերի ձևավորման պայմանների և նախադրյալների վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել ստորերկրյա ջրերի դասակարգման սկզբունքները: Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ ջրի մեծ և փոքր շրջապտույտների, երկրակեղևում ջրի բաշխման օրինաչափությունների ու առանձնահատկությունների մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը կգծանկարի ջրի մեծ շրջապտույտի գծապատկերը, գրունտային և արտեզյան ջրերի տեղադրման սկզբունքային առանձնահատկությունները: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	10 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	2 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Երկրագնդի ինժեներաերկրաբանական պայմանների ու երևույթների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել մայրապարների դասակարգումն՝ ըստ ֆիզիկամեխանիկական հատկությունների,
2. կարող է ներկայացնել մայրապարների դասակարգումն՝ ըստ առաջացման պայմանների,
3. կարող է բացատրել փլուզման և ապարաթափվածքի երևույթները,
4. կարող է բացատրել սողանքային և սելավային երևույթները,
5. կարող է ապահովել քաղաքացիական և արդյունաբերական կառույցների ու շենքերի համար բավարար նյութեր:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր մայրապարների, դրանց դասակարգման սկզբունքների և ծագումնաբանական խմբերի վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել փլուզման, ապարաթափվածքի և սողանքային երևույթները, դրանց առաջացման հիմնական պատճառները: Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ մայրապարների, դրանց դասակարգման սկզբունքների և ծագումնաբանական խմբերի, փլուզման, ապարաթափվածքի ու սողանքային երևույթների և դրանց առաջացման հիմնական պատճառների մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա տարանջատել հրային, նստվածքային և փոխակերպային մայրապարները, բացատրի դրանց կիրառությունը քաղաքացիական ու արդյունաբերական կառույցներում: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	10 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	2 ժամ

ՍՈՂՈՒՄԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝

«ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՍՈՒՆՔՆԵՐ »

ՍՈՂՈՒՄԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

ՀՂԸ 4 – 09 - 004

ՍՈՂՈՒՄԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

54 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	40 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	14 ժամ

ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՋՆԵՐԸ՝

Չկան

ՍՈՂՈՒՄԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է գյուղատնտեսությունը՝ որպես տնտեսության արտադրական (նյութական) ոլորտի ընդգծված համալիր ուսումնասիրելու նպատակով: Այն կօգնի ուսանողներին՝ տիրապետել գյուղատնտեսության (երկրագործության և անասնապահության) առանձնահատկություններին, զարգացման հիմնախնդիրներին և ժամանակակից առաջընթացի միտումներին, ինչպես նաև ազգաբնակչությանը գյուղատնտեսական մթերքով ու արդյունաբերական հումքով ապահովելու շարունակաբար աճող պահանջների բավարարման միջոցառումներին:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. կարողանա բացատրել գյուղատնտեսության նշանակությունը և գյուղատնտեսական հողահանդակների մշակման խնդիրներն ու ձևերը.
2. կարողանա դասակարգել ցանքաշրջանառությունները և տա դրանց սխեմաները.
3. կարողանա բացատրել հողերի բերրիության բարձրացման ժամանակակից միջոցներն ու միջոցառումները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Գյուղատնտեսության նշանակության և գյուղատնտեսական հողահանդակների մշակման խնդիրների ու ձևերի իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

ՈՒՍԱՆՈՂՈՂ՝

1. կարող է պարզաբանել գյուղատնտեսության տեղն ու դերը ՀՀ ազգային տնտեսության ներկայիս կառուցվածքում,
2. կարող է մեկնաբանել ագրոարդյունաբերական համալիրի նշանակությունը ՀՀ տնտեսության զարգացման գերակա ուղղությունների շարքում,
3. կարող է ներկայացնել գյուղատնտեսական հողահանդակների մշակման գործիքները,
4. կարող է օգտագործել գյուղատնտեսական հողահանդակների մշակման արդիական գործիքներն ու սարքավորումները,
5. կարող է ներկայացնել լեռնալանջերի յուրացման առանձնահատկությունները,
6. կարող է բացահայտել հողահանդակների մշակման գործում մակերևութի հորիզոնական և խորքային մասնատվածության հարուցած դժվարությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր ՀՀ ազգային տնտեսության կառուցվածքում գյուղատնտեսության ներկայիս տեղի ու դերի վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ ներկայացնել հողահանդակների մշակման գործիքներն ու արդիական սարքավորումները:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ գյուղատնտեսության ճյուղային կառուցվածքի, նշանակության և զարգացման միտումների թվարկել և բնութագրել հողահանդակների մշակման հիմնական գործիքներն ու սարքավորումները: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա ցուցադրել գյուղատնտեսական գործիքների օգտագործման հմտություններ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	12 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Ցանքաշրջանառությունների դասակարգման և սխեմաների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

ՈՒՍԱՆՈՂՈՂ՝

1. կարող է ներկայացնել ՀՀ գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի կառուցվածքում երկրագործության և անասնապահության հարաբերակցության փոփոխությունները,
2. կարող է պարզաբանել ՀՀ գյուղատնտեսության մասնագիտացման հիմնական ուղղությունները,
3. կարող է մեկնաբանել ՀՀ ցանքատարածքների կառուցվածքային փոփոխությունները հետխորհրդային ժամանակաշրջանում,
4. կարող է ներկայացնել ՀՀ-ում կիրառվող ցանքաշրջանառությունների սխեմաները,
5. կարող է բացատրել ՀՀ – ում կիրառվող ցանքաշրջանառությունների շրջապտույտի (ռոտացիայի) ավանդական և ոչ ավանդական եղանակները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր ՀՀ գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի կառուցվածքում երկրագործության և անասնապահության տոկոսային մասնաբաժինների հարաբերակցության, ՀՀ գյուղատնտեսության մասնագիտացման ուղղությունների ու ցանքաշրջանառությունների կառուցվածքային հիմնական բաղադրիչների մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել ՀՀ-ում կիրառվող ցանքաշրջանառությունների սխեմաները:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ ցանքաշրջանառությունների, դրանց կառուցվածքային բաղադրիչների և շրջապտույտի կամ ռետացիայի մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա գծանկարել ՀՀ-ում կիրառվող ցանքաշրջանառությունների գծապատկերները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	16 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Հողերի բերրիության բարձրացման հիմնական գործոնների իմացություն :

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել հողերի բերրիության բարձրացման կենսաբանական գործոնները,
2. կարող է բացատրել հողերի բերրիության բարձրացման ագրոքիմիական գործոնները,
3. կարող է մեկնաբանել հողերի բերրիության բարձրացման ագրոֆիզիկական գործոնները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր հողերի բերրիության բարձրացման կենսաբանական, ագրոքիմիական և ագրոֆիզիկական գործոնների մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել վերոնշյալների սկզբունքային տարբերությունները և դրանց կիրառման նպատակահարմարությունը:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ հողերի բերրիության բարձրացման կենսաբանական, ագրոքիմիական և ագրոֆիզիկական գործոնների մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա ՀՀ տարբեր մարզերի և բարձրաչափական տարբեր գոտիների օրինակով բացատրել հողերի բերրիության բարձրացման միջոցառումների համակարգային տարբերությունները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	12 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	4 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝

ՄՈԴՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

ՄՈԴՈՒԼԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ՝

«ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ »

ՀՂՇ 4 – 09 - 005

54 ժամ

Տեսական պարապմունք՝	40 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	14 ժամ

ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՋՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Գյուղատնտեսագիտության հիմունքներ»՝ ՀՂՇ 4 – 09 – 004 մոդուլը:

ՄՈԴՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է գյուղատնտեսության ենթաճյուղերից երկրագործության (բուսաբուծության) կառուցվածքային առանձնահատկությունները և հողը՝ որպես գյուղատնտեսական արտադրության հիմնական միջոց ուսումնասիրելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. կարողանա բացատրել դաշտավարության հիմունքները.
2. կարողանա բացատրել բանջարաբուծության հիմունքները.
3. կարողանա բացատրել պտղաբուծության հիմունքները.
4. կարողանա բացատրել խաղողագործության հիմունքները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Դաշտավարության հիմունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է նկարագրել սերմերի պահեստավորման միջոցառումները,
2. կարող է նկարագրել սերմերի տեսակավորման միջոցառումները,

3. կարող է նկարագրել սերմերի որակավորման միջոցառումները,
4. կարող է բացատրել սերմերի նախապատրաստումը ցանքին,
5. կարող է մեկնաբանել դաշտային մշակաբույսերի խմբավորման սկզբունքները և խմբերը,
6. կարող է պարզաբանել դաշտային մշակաբույսերի աճեցման առանձնահատկությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր դաշտավարության ընդհանուր հիմունքների, մասնավորապես, սերմերի պահեստավորման, տեսակավորման, որակավորման և նախապատրաստման մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել դաշտային մշակաբույսերի խմբավորման սկզբունքներն ու խմբերը, դրանց աճեցման առանձնահատկությունները:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ դաշտավարության ընդհանուր հիմունքների, մասնավորապես, սերմերի պահեստավորման, տեսակավորման, որակավորման և նախապատրաստման մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա ցուցադրել դաշտային մշակաբույսերի խմբավորման սկզբունքները, կատարի համապատասխան խմբավորումներ, մեկնաբանի դրանց աճեցման առանձնահատկությունները :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	10 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Բանջարաբուծության հիմունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել բանջարային մշակաբույսերի ընդհանուր բնութագիրը,
2. կարող է ներկայացնել բանջարային մշակաբույսերի կենսաբանական հատկությունները,
3. կարող է մեկնաբանել բաց գրունտի բանջարաբուծության առանձնահատկությունները,
4. կարող է ներկայացնել բաց գրունտի բանջարաբուծության բնագավառում կիրառվող ագրոտեխնիկական միջոցառումները,
5. կարող է ներկայացնել ծածկված գրունտի բանջարաբուծության առանձնահատկությունները,
6. կարող է ներկայացնել ծածկված գրունտի բանջարաբուծության բնագավառում կիրառվող ագրոտեխնիկական միջոցառումները,
7. կարող է ներկայացնել բանջարաբուծության ոլորտում կիրառվող քիմիական նյութերն ու պարարտանյութերի տեսակները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր բանջարային մշակաբույսերի ընդհանուր բնութագրի, դրանց կենսաբանական հատկությունների մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել բաց և ծածկված գրունտի պայմաններում բանջարաբուծության առանձնահատկությունները, դրանց հիմնական տարբերությունները: Թեստային առաջադրանքների կիրառմամբ կստուգվի ուսանողի իմացությունը բանջարաբուծության բնագավառում կիրառվող քիմիական նյութերի և պարարտանյութերի մասին:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ բաց և ծածկված գրունտի պայմաններում բանջարաբուծության առանձնահատկությունների ու դրանց հիմնական տարբերությունների մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա յուրաքանչյուր որոշակի բանջարային մշակաբույսի համար առանձնացնել առավել նպատակահարմար քիմիական նյութերի և պարարտանյութերի տեսակային կազմը, ՀՀ խոշոր կամ միջին մասշտաբի քարտեզների վրա ցույց տալ բանջարային մշակաբույսերի տարածման հիմնական շրջանները :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝
Գործնական աշխատանք՝

10 ժամ
4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Պտղաբուծության հիմունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել պտղահատապտղային բույսերի բուսաբանական նկարագիրը,
2. կարող է ներկայացնել պտղահատապտղային բույսերի խմբավորման սկզբունքները և խմբերը,
3. կարող է բացատրել պտղահատապտղային բույսերի բազմացման եղանակները,
4. կարող է բացատրել երիտասարդ ծառերի ձևավորման ընթացքը, հասակային շրջանները և էտը,
5. կարող է ընտրել պտղաբերող ծառերի խնամքի և էտման գործիքները,
6. կարող է նկարագրել պտուղների և հատապտուղների բերքահավաքի ու պահպանման միջոցառումները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր պտղահատապտղային բույսերի բուսաբանական նկարագրի, դրանց խմբավորման սկզբունքների ու հիմնական խմբերի մասին : Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել պտղահատապտղային բույսերի բազմացման եղանակները, երիտասարդ ծառերի ձևավորման ընթացքը, հասակային շրջաններն ու էտը, ինչպես նաև՝ ծառերի խնամքի և էտման գործիքները, ՀՀ խոշոր կամ միջին մասշտաբի քարտեզների վրա ցույց տալ պտղահատապտղային բույսերի տարածման հիմնական շրջանները:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ պտղահատապտղային բույսերի բուսաբանական նկարագրի, դրանց խմբավորման սկզբունքների ու հիմնական խմբերի մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա բացատրել պտղահատապտղային բույսերի բազմացման եղանակները, երիտասարդ ծառերի ձևավորման ընթացքը, հասակային շրջաններն ու էտը: Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել ծառերի խնամքի և էտման գործիքները, դրանց աշխատանքային սկզբունքները, ՀՀ խոշոր կամ միջին մասշտաբի քարտեզների վրա ցույց տալ պտղահատապտղային բույսերի տարածման հիմնական շրջանները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝
Գործնական աշխատանք՝

10 ժամ
4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Խաղողագործության հիմունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է բացատրել խաղողագործության հիմնական առանձնահատկությունները,
2. կարող է ներկայացնել խաղողի այգիների համար հողահատկացումների պահանջները,
3. կարող է նկարագրել խաղողի բուսաբանական և կենսաբանական հատկությունները,
4. կարող է տարբերակել խաղողի արդյունագործական և սեղանի սորտերը,
5. կարող է նկարագրել խաղողի մշակության տեխնիկան,
6. կարող է նկարագրել խաղողի բերքահավաքի կազմակերպման և իրականացման սխեմաները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր խաղողագործության հիմնական առանձնահատկությունների, խաղողի այգիների համար հողահատկացումների պահանջների, խաղողի բուսաբանական և կենսաբանական հատկությունների մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել խաղողի արդյունագործական և սեղանի սորտերի մշակման առանձնահատկությունները, խաղողի մշակության տեխնիկական միջոցառումները, խաղողի բերքահավաքի կազմակերպման ու իրականացման սխեմաները:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ խաղողագործության հիմնական առանձնահատկությունների, խաղողի այգիների համար հողահատկացումների պահանջների, խաղողի բուսաբանական և կենսաբանական հատկությունների մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել խաղողի մշակության տեխնիկական միջոցառումները, խաղողի բերքահավաքի կազմակերպման ու իրականացման սխեմաները, ինչպես նաև ՅՅ խոշոր կամ միջին մասշտաբի քարտեզների վրա ցույց տալ խաղողագործության տարածման հիմնական շրջանները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք` 10 ժամ
Գործնական աշխատանք` 2 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ`

« ԱՆԱՍՆԱՊԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ »

ՄՈԴՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ`

ՀՂՇ 4 – 09 - 006

ՄՈԴՈՒԼԻ ՏԵԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ`

54 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ`

Տեսական պարապմունք` 40 ժամ
Գործնական աշխատանք` 14 ժամ

ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐԸ`

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար, ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Երկրագործության հիմունքներ»` ՀՂՇ 4 - 09 - 005 մոդուլը:

ՄՈԴՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ`

Այս մոդուլը մշակվել է բնակչության` գյուղատնտեսական մթերքների և արդյունաբերական հումքի նկատմամբ հարաճուն պահանջների բավարարման գործընթացները, անասնապահության զարգացման հիմնախնդիրները, գյուղատնտեսական կենդանիների համար կերի կայուն բազա ստեղծելու միջոցառումները, բնական կերային հողատեսքերի կազմակերպմանը ներկայացվող պահանջներն ուսումնասիրելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ`

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է`

- 1.կարողանա բացատրել ՅՅ-ում անասնապահության զարգացման հիմնախնդիրների և գյուղատնտեսական կենդանիների մթերատվության հիմնական ուղղությունները.
- 2.կարողանա բացատրել գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի ձևերը.
- 3.կարողանա ներկայացնել գյուղատնտեսական կենդանիների արոտների և կերատեսակների նկատմամբ առաջադրվող պահանջների ու գյուղատնտեսական կենդանիների կերակրման նորմաները.
- 4.կարողանա բացատրել գյուղատնտեսական կենդանիների նախիրների, հոտերի ու երամակների ձևավորման սկզբունքների և արոտավայրերի արդյունավետ օգտագործման առանձնահատկությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1.

ՅՅ-ում անասնապահության զարգացման հիմնախնդիրների և գյուղատնտեսական կենդանիների մթերատվության հիմնական ուղղությունների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. կարող է ներկայացնել ՅՅ - ում անասնապահության զարգացման հիմնախնդիրները,
2. կարող է բացատրել գյուղատնտեսական կենդանիների մթերատվության հիմնական ուղղությունները. կաթնատու, մսատու, ձվատու, բրդատու:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողին կտրվեն հարցեր ՅՅ –ում անասնապահության զարգացման ուղղությունների և հիմնախնդիրների մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք` բացատրել գյուղատնտեսական

կենդանիների մթերատվության հիմնական ուղղությունները. կաթնատու, մսատու, ձվատու, բրդատու, ինչպես նաև՝ համապատասխան խնամքի ձևերը:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ ՀՀ –ում անասնապահության զարգացման ուղղությունների և հիմնախնդիրների մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա բացատրել գյուղատնտեսական կենդանիների մթերատվության հիմնական ուղղությունները՝ կաթնատու, մսատու, ձվատու, բրդատու, ինչպես նաև ուրվագծաին քարտեզի վրա գծանկարել և առանձնացնել ՀՀ անասնապահական հիմնական շրջանները :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՍԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	10 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի ձևերի իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ռեսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի ձևերը. արոտային, մսուրային, արոտամսուրային.
2. կարող է նկարագրել գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի ձևերի գոտիական բաշխվածությունը ՀՀ տարածքում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի ձևերի՝ արոտային, մսուրային, արոտամսուրային մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի ձևերի գոտիական բաշխվածությունը ՀՀ տարածքում:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի ձևերի՝ արոտային, մսուրային, արոտամսուրային մասին : Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա՝ բացատրել գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի ձևերի գոտիական բաշխվածությունը ՀՀ տարածքում, ինչպես նաև ուրվագծաին քարտեզի վրա գծանկարել և առանձնացնել ՀՀ անասնապահական հիմնական շրջանները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՍԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	10 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Գյուղատնտեսական կենդանիների արոտների և կերատեսակների նկատմամբ առաջադրվող պահանջների ու գյուղատնտեսական կենդանիների կերակրման նորմաների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ռեսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել գյուղատնտեսական կենդանիների արոտների նկատմամբ պահանջները,
2. կարող է ներկայացնել գյուղատնտեսական կենդանիների կերակրման նորմաները,
3. կարող է նկարագրել կերատեսակների նկատմամբ առաջադրվող պահանջները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր գյուղատնտեսական կենդանիների արոտների նկատմամբ պահանջների, դրանց կերակրման նորմաների և կերատեսակների նկատմամբ առաջադրվող պահանջների մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել կերատեսակների նկատմամբ առաջադրվող պահանջները՝ ըստ վերընթաց բարձրաչափական գոտիների ու տարվա սեզոնների :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ գյուղատնտեսական կենդանիների արոտների նկատմամբ պահանջների, դրանց կերակրման նորմաների և կերատեսակների նկատմամբ առաջադրվող պահանջների մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա բացատրել կերատեսակների նկատմամբ առաջադրվող պահանջներն՝ ըստ վերընթաց բարձրաչափական գոտիների ու տարվա սեզոնների, ինչպես նաև ուրվագծաին քարտեզի վրա գծանկարել և առանձնացնել ՀՀ արոտավայրերն ու դրանց ծանրաբեռնվածությունը :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՍԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	10 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Գյուղատնտեսական կենդանիների նախիրների, հոտերի ու երամակների ձևավորման սկզբունքների և արոտավայրերի արդյունավետ օգտագործման առանձնահատկությունների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ռեսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել նախիրների ձևավորման սկզբունքները,
2. կարող է ներկայացնել հոտերի ու երամակների ձևավորման սկզբունքները,
3. կարող է նկարագրել արոտավայրերի առավել արդյունավետ օգտագործման համակարգերը,
4. կարող է ներկայացնել ՀՀ – ում արոտավայրերի օգտագործման արդյունավետության բարձրացմանը միտված ժամանակակից միջոցառումները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր նախիրների, հոտերի ու երամակների ձևավորման սկզբունքների մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել արոտավայրերի առավել արդյունավետ օգտագործման համակարգերն ու ներկայացնել ՀՀ-ում արոտավայրերի օգտագործման արդյունավետության բարձրացմանը միտված ժամանակակից միջոցառումները :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ նախիրների, հոտերի ու երամակների ձևավորման սկզբունքների մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա բացատրել արոտավայրերի առավել արդյունավետ օգտագործման համակարգերն ու ներկայացնել ՀՀ-ում արոտավայրերի օգտագործման արդյունավետության բարձրացմանը միտված ժամանակակից միջոցառումները, ինչպես նաև ուրվագծաին քարտեզի վրա գծանկարել և առանձնացնել ՀՀ-ում նախիրների, հոտերի ու երամակների արոտի շրջանները ու դրանց ծանրաբեռնվածությունը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՍԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	10 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	2 ժամ

ՍՈՂՈՒՄԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝

« ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԳԾԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ »

ՍՈՂՈՒՄԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

ՀՂՇ 4 – 09 - 007

ՍՈՂՈՒՄԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

72 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՉԵՎԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	16 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	56 ժամ

ՍՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՋՆԵՐԸ՝

Չկան

ՍՈՂՈՒՄԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է հարթության վրա տարածական պատկերների կառուցման եղանակները, ինչպես նաև տարածականորեն տրված պատկերներով երկրաչափական բնույթի խնդիրների լուծման

եղանակներն ուսումնասիրելու և դրանք հիմնավորելու նպատակով: Այն կօժանդակի ուսանողների կողմից գյուղատնտեսական հողատեսքերի գծագրման պայմանական նշանները տիրապետելուն:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. կարողանա աշխատել գծագրական գործիքներով և դրսևորի համակարգչային տեխնիկային տիրապետելու սկզբունքների իմացություն.
2. կարողանա կառուցել կետի և ուղղի պրոյեկցիան, դրսևորի հարթությունների պատման սկզբունքների իմացություն.
3. կարողանա ճիշտ օգտագործել գյուղատնտեսական հողատեսքերի գծագրման պայմանական նշանները.
4. կարողանա ճիշտ օգտագործել գյուղատնտեսական հողատեսքերի գունավորման սկզբունքները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Գծագրական գործիքներով աշխատելու և գծագրման համակարգչային տեխնիկային տիրապետելու սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել գծագրական հիմնական գործիքները,
2. կարող է աշխատել գծագրական գործիքներով,
3. կարող է կառուցել ուղիղ և թեք գծեր՝ աստիճանական աճման կարգով,
4. կարող է բացատրել գծագրման համակարգչային տեխնիկայով աշխատելու սկզբունքներն՝ ըստ AutoCad համակարգչային ծրագրի:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կառաջադրվի ներկայացնել գծագրական հիմնական գործիքներն ու դրանց կիրառական նշանակությունը, ինչպես նաև կտրվեն գծագրական բնույթի առաջադրանքներ՝ ստուգելու ուսանողի գծանկարելու կարողությունը: Ուսանողին կհանձնարարվի կառուցել թեք և ուղիղ գծեր՝ դրանց աստիճանական աճման կարգով:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և առավելապես գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ գծագրական հիմնական գործիքների ու դրանց կիրառական նշանակության մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա աշխատել գծագրական բոլոր հիմնական գործիքներով, կառուցի թեք և ուղիղ գծեր, շրջանագծեր ու կիսաշրջանագծեր, հատվող, զուգահեռ և խաչադիր ուղիղներ: Ուսանողը պետք է կարողանա բացատրել գծագրման համակարգչային տեխնիկայով աշխատելու սկզբունքները, ցուցաբերի AutoCad համակարգչային ծրագրով աշխատելու հմտություն:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	14 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Կետի պրոյեկտման, ուղղի պրոյեկցիաների կառուցման և հարթությունների պատման սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է կառուցել կետի պրոյեկցիան,
2. կարող է կառուցել ուղղի պրոյեկցիան,
3. կարող է կառուցել հարթության պրոյեկցիան,
4. կարող է կատարել ուղիղ գծի հատվածի պատում պրոյեկցիաների հարթություններին ուղղահայաց առանցքի շուրջը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն կետի և ուղղի պրոյեկցիաներ կառուցելու առաջադրանքներ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել հարթության պրոյեկցիայի կառուցման սկզբունքը: Կհանձնարարվի նաև կատարել ուղիղ գծի հատվածի պտտում պրոյեկցիաների հարթություններին ուղղահայաց առանցքի շուրջը:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և առավելապես գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ կետի, ուղղի և հարթության պրոյեկցիաների կառուցման սկզբունքների մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա կառուցել տրված կետի, ուղղի և հարթության պրոյեկցիան, ինչպես նաև կատարի ուղիղ գծի հատվածի պտտում պրոյեկցիաների հարթություններին ուղղահայաց առանցքի շուրջը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	14 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Գյուղատնտեսական հողատեսքերի գծագրման պայմանական նշաններին տիրապետելու սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է տուշով պատկերել գյուղատնտեսական հողատեսքերի եզրագծերը,
2. կարող է գունաներկել գյուղատնտեսական հողատեսքերի առանձնացված ուրվագծերը,
3. կարող է գծագրել համապատասխան պայմանական նշանները,
4. կարող է ներկայացնել հիմնական տառատեսակներն ու տառաձևերը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն առաջադրանքներ, համաձայն որոնց նա պետք է տուշով պատկերի հողատեսքերի եզրագծերը, կարողանա գունաներկել առանձնացված գյուղատնտեսական հողատեսքերի առանձնացված ուրվագծերը: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել պայմանանշանների դասակարգումն ու խմբերը, գծագրել առաջադրված այս կամ այն օբյեկտի պայմանական նշանը: Կհանձնարարվի նաև գրել ու գծանկարել հիմնական տառատեսակներն ու տառաձևերը:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և առավելապես գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ պայմանանշանների, դրանց պատկերման սկզբունքների ու համապատասխան մակագրությունների լեզվի կամ լեզենդայի մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա տուշով պատկերել հողատեսքերի եզրագծերը, գունաներկել առանձնացված գյուղատնտեսական հողատեսքերի առանձնացված ուրվագծերը, դրանց ներսում տեղաբաշխել համապատասխան պայմանական նշանները, տառաձևերն ու տառատեսակները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	14 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Գյուղատնտեսական հողատեսքերի գունավորման սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է բացատրել գյուղատնտեսական հողատեսքերի գունավորման սկզբունքները՝ համակարգչային տեխնիկայով,

2.կարող է կազմել և ձևավորել հողաշինարարական հատակագծեր:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողին կտրվեն հարցեր կամ առաջադրանքներ` ձեռքով կամ համակարգչային տեխնիկայով գյուղատնտեսական հողատեսքերի գունավորման սկզբունքների մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք` բացատրել հողաշինարարական հատակագծերի կազմման ու ձևավորման սկզբունքները, դրանք ցուցադրել որոշարկված օրինակով :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված` կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և առավելապես գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ` ձեռքով կամ համակարգչային տեխնիկայով գյուղատնտեսական հողատեսքերի գունավորման սկզբունքների մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա կազմել և ավարտուն տեսքով ձևավորել հողաշինարարական հատակագիծ :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք` 4 ժամ
Գործնական աշխատանք` 14 ժամ

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ`

«ԳԵՈԴԵԶԻԱ: ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՍՈՒՆՔՆԵՐ »

ՍՈՂՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ`

ՀԴՇ 4 – 09 – 008

ՍՈՂՈՒԼԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ`

54 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՉԵՎԸ`

Տեսական պարապմունք` 18 ժամ
Գործնական աշխատանք` 36 ժամ

ՍՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ`

Չկան

ՍՈՂՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ`

Այս մոդուլը մշակվել է հարթության վրա երկրագնդի ֆիզիկական մակերևույթի պատկերման, չափագրման և հաշվարկման սկզբունքային մոտեցումներն ուսումնասիրելու նպատակով: Այն կօգնի տիրապետել հողաշինարարական աշխատանքների իրականացման ժամանակակից արդյունավետ մեթոդներին:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ`

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է`

- 1.կարողանա բացատրել գեոդեզիայի կամ երկրաբաշխության ուսումնասիրության առարկան և խնդիրները.
- 2.կարողանա երկրի մակերևույթի վրա կատարել պարզագույն հանույթներ.
- 3.կարողանա գրաֆիկական և մեխանիկական եղանակներով հաշվել մակերեսները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Գեոդեզիայի ուսումնասիրման առարկայի և խնդիրների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

- 1. կարող է ներկայացնել գեոդեզիայի ուսումնասիրման առարկան,
- 2. կարող է ներկայացնել գեոդեզիայի ժամանակակից խնդիրները,
- 3.կարող է ներկայացնել գեոդեզիական աշխատանքներում կիրառվող գործիքներն ու սարքավորումները,
- 4.կարող է մեկնաբանել գեոդեզիայի դերն ու նշանակությունը հողաշինարարական աշխատանքներում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ գեոդեզիայի ուսումնասիրման առարկայի ու ժամանակակից խնդիրների վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք` բացատրել և ներկայացնել

գեոդեզիական աշխատանքներում կիրառվող գործիքներն ու սարքավորումները, ինչպես նաև մեկնաբանել գեոդեզիայի դերը և նշանակությունը հողաշինարարական աշխատանքներում :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ գեոդեզիայի ուսումնասիրման առարկայի ու ժամանակակից խնդիրների մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել գեոդեզիական աշխատանքներում կիրառվող գործիքներն ու սարքավորումները, դրանց աշխատանքային սկզբունքները, առանձնացնել այն խմբաբանակը, որը կիրառելի է հողաշինարարական աշխատանքներում :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՍԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Երկրագնդի ֆիզիկական մակերևույթի վրա կատարվող պարզագույն հանույթների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ցուցադրել երկրաչափագրական գործիքները և օգտվել դրանցից,
2. կարող է ցուցադրել երկրաչափագրական սարքավորումները և օգտվել դրանցից,
3. կարող է կատարել տեղանքի պարզագույն տեղագրական հանույթ,
4. կարող է կատարել տեղանքի պարզագույն դաշտային հանույթ,
5. կարող է կատարել տեղանքի պարզագույն բուսոլային հանույթ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ երկրաչափագրական գործիքների ու սարքավորումների մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել տեղանքի պարզագույն տեղագրական, դաշտային և բուսոլային հանույթների կազմակերպման ու անցկացման վերաբերյալ :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ երկրաչափագրական գործիքների ու սարքավորումների, տեղանքի պարզագույն տեղագրական, դաշտային և բուսոլային հանույթների կազմակերպման ու անցկացման մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա կատարել տեղանքի պարզագույն տեղագրական, դաշտային և բուսոլային հանույթ, իրականացնի համապատասխան չափագրումներ ու զծագրեր, կիրառի և ընտրի ճիշտ պայմանանշաններ :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՍԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	14 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Գրաֆիկական և մեխանիկական եղանակներով մակերեսների հաշվման սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է անալիտիկ եղանակով հաշվել հողատեսքերի մակերեսները,
2. կարող է գրաֆիկական եղանակով հաշվել հողատեսքերի մակերեսները,
3. կարող է մեխանիկական եղանակով հաշվել հողատեսքերի մակերեսները,
4. կարող է պալետկայի օգտագործմամբ հաշվել հողատեսքերի մակերեսները,
5. կարող է կազմել հողերի էքսպլիկացիա:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն առաջադրանքներ՝ անալիտիկ, գրաֆիկական, մեխանիկական եղանակներով և պալետկայի օգտագործմամբ մակերեսների հաշվարկման վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ կազմել հողերի էքսպլիկացիա :
Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ հողատեսքերի մակերեսների հաշվարկման եղանակների՝ անալիտիկ, գրաֆիկական և մեխանիկական, ինչպես նաև պալետկայի օգտագործման սկզբունքների ու դրանց փաստացի կիրառման մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա հաշվել հատակագծերի և քարտեզների վրա առանձնացված փակ ուրվագծերի մակերեսները, ցուցաբերի պալետկայից օգտվելու կառուցություն, կազմի հողերի էքսպլիկացիա:
Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 14 ժամ

ՍՈՂՈՒՄԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝

«ԳԵՌԴԵՁԻԱ: ԹԵՌՈՂՈՒԻՏԱՅԻՆ ՀԱՆՈՒՅԹ»

ՍՈՂՈՒՄԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

ՀՂՇ 4 – 09 – 009

ՍՈՂՈՒՄԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

72 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 18 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 54 ժամ

ՍՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Գեոդեզիա: Ընդհանուր հիմունքներ»՝ ՀՂՇ 4 - 09 - 008 մոդուլը:

ՍՈՂՈՒՄԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է թեոդոլիտի կառուցվածքը, թեոդոլիտային հանույթի կատարման սկզբունքները և թեոդոլիտային հանույթից ստացվող դաշտային նյութերի մշակումն ուսումնասիրելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. կարողանա ներկայացնել թեոդոլիտի կառուցվածքն ու աշխատանքային սկզբունքները.
2. կարողանա ներկայացնել թեոդոլիտային հանույթի առաջնահերթությունները.
3. կարողանա ներկայացնել գեոդեզիական (երկրաբաշխական) ցանցի կառուցման սկզբունքները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Սողուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Թեոդոլիտի կառուցվածքի և աշխատանքային սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել թեոդոլիտի աշխատանքային մասերը,
2. կարող է ներկայացնել թեոդոլիտից օգտվելու կարգը,
3. կարող է իրականացնել թեոդոլիտային ճիշտ հաշվարկներ,
4. կարող է բացատրել թեոդոլիտի դերը չափագրական տարաբնույթ աշխատանքներում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ թեոդոլիտի աշխատանքային մասերի և թեոդոլիտից օգտվելու կարգի վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ իրականացնել տեղանքում թեոդոլիտային հաշվարկ՝ միաժամանակ բացատրելով թեոդոլիտի դերը չափագրական տարաբնույթ աշխատանքներում :
Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ թեոդոլիտի աշխատանքային մասերի և թեոդոլիտից օգտվելու կարգի

մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա թվարկել և ցուցադրել թեոդոլիտի աշխատանքային մասերը, ներկայացնել թեոդոլիտից օգտվելու կարգը, կատարել թեոդոլիտային ճիշտ հաշվարկներ :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 16 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Թեոդոլիտային հանույթի առաջնահերթությունների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել թեոդոլիտային հանույթի հաջորդական քայլերը,
2. կարող է կատարել հորիզոնական հեռավորությունների և անկյունների ճիշտ չափագրում,
3. կարող է կատարել ուղղաձիգ հեռավորությունների և անկյունների ճիշտ չափագրում,
4. կարող է ներկայացնել գեոդեզիական ուղիղ և հակադարձ խնդիրների լուծման եղանակները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ թեոդոլիտային հանույթի հաջորդական քայլերի վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ կատարել հորիզոնական հեռավորությունների և անկյունների չափագրում, ինչպես նաև՝ ուղղաձիգ հեռավորությունների ու անկյունների հաշվարկում : Ուսանողին կառաջադրվեն գեոդեզիական ուղիղ ու հակադարձ խնդիրների օրինակներ:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ թեոդոլիտային հանույթի հաջորդական քայլերի վերաբերյալ: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա կատարել հորիզոնական հեռավորությունների և անկյունների ճիշտ չափագրում, ինչպես նաև՝ ուղղաձիգ հեռավորությունների ու անկյունների ճիշտ հաշվարկում : Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել գեոդեզիական ուղիղ ու հակադարձ խնդիրների օրինակներ և դրսևորել դրանց լուծման կարողություն:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 18 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Գեոդեզիական (երկրաբաշխական) ցանցի կառուցման սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել գեոդեզիական ցանցի հիմնական տարրերը,
2. կարող է կազմել տեղանքի գեոդեզիական ցանցը,
3. կարող է գնահատել տեղանքի գեոդեզիական ցանցի հողաշինարարական նշանակությունը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ գեոդեզիական ցանցի հիմնական տարրերի, դրանց նշանակության և կազմման վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ կազմել տեղանքի գեոդեզիական ցանց և գնահատել դրա հողաշինարարական նշանակությունը :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ գեոդեզիական ցանցի հիմնական տարրերի, դրանց նշանակության և կազմման մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա կազմել տեղանքի ճշգրիտ գեոդեզիական ցանց՝ գնահատելով դրա հողաշինարարական նշանակությունը :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 20 ժամ

ՍՈՂՈՒՄԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝

«ԳՐՈՒՆՏՆԵՐԻ ՄԵԽԱՆԻԿԱ ԵՎ ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆՅՈՒԹԵՐ»

ՍՈՂՈՒՄԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

ՀՂՇ 4 – 09 – 010

ՍՈՂՈՒՄԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

54 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 42 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ

ՍՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար, ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Երկրաբանության հիմունքներ»՝ ՀՂՇ 4 - 09 - 003 մոդուլը:

ՍՈՂՈՒՄԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է ճարտարագիտական բնահողագիտության հիմունքները, մասնավորապես, ճարտարագիտական բնահողերում առաջացող լարումների որոշարկման առավել նպատակահարմար եղանակները, ինչպես նաև ճարտարագիտական բնահողերի ամրության ու կարողունակության որոշման և հաշվարկման արդյունավետ եղանակները, շինարարական նյութերն ու դրանց կիրառման բնագավառներն ուսումնասիրելու և դրանք հստակեցնելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. կարողանա ներկայացնել բնահողերի հատկություններն ու դրանց բարելավման եղանակները.
2. կարողանա ներկայացնել շինարարական նյութերը և դրանց հատկությունները.
3. կարողանա ներկայացնել բնահողը, որպես շինարարական նյութ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Բնահողերի հատկությունների և դրանց բարելավման եղանակների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

ՈՒՍԱՆՈՂՈՂ՝

1. կարող է սահմանել «բնահող» հասկացությունը,
2. կարող է ներկայացնել բնահողի տեսակները,
3. կարող է բացատրել բնահողի հատկությունները,
4. կարող է պարզաբանել բնահողերում առաջացող լարումների պատճառներն ու բաշխման օրինաչափությունները,
5. կարող է լուսաբանել բնահողերի բարելավման արդյունավետ եղանակները,
6. կարող է բացատրել բնահողերի ամրության և կայունության խախտման պատճառները,
7. կարող է նկարագրել բնահողերի ամրության և կարողունակության գնահատման եղանակները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ բնահողի, դրա տեսակների և հատկությունների վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ սահմանել «բնահող» հասկացությունը, պարզաբանել բնահողերում առաջացող լարումների պատճառներն ու բաշխման օրինաչափությունները: Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել բնահողերի բարելավման եղանակներն ու բացատրել բնահողերի ամրության և կայունության խախտման պատճառները :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն բազմակողմանի գիտելիքներ՝ բնահողի մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա սահմանել «բնահող» հասկացությունը, պարզաբանել բնահողերում առաջացող լարումների պատճառներն ու բաշխման օրինաչափությունները, ներկայացնել բնահողերի բարելավման եղանակներն և բացատրել բնահողերի ամրության ու կայունության խախտման պատճառները :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 16 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Շինարարական նյութերի և դրանց հատկությունների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել հիմնական շինանյութերի տեսակները,
2. կարող է բացատրել շինանյութերի ֆիզիկական և մեխանիկական հատկությունները,
3. կարող է զանազանել բնական և արհեստական քարանյութերն ու դրանց կիրառման բնագավառները,
4. կարող է ներկայացնել անօրգանական և օրգանական կապակցող նյութերն ու դրանց կիրառման բնագավառները,
5. կարող է առանձնացնել պլաստմասե և պոլիմերային նյութերն ու դրանց կիրառման բնագավառները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ շինանյութերի հիմնական տեսակների, դրանց ֆիզիկական ու մեխանիկական հատկությունների, ինչպես նաև՝ բնական և արհեստական քարանյութերի ու դրանց կիրառման բնագավառների մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ թվարկել և ներկայացնել շինանյութերի, բնական ու արհեստական քարանյութերի հիմնական տեսակները, անօրգանական և օրգանական ծագման կապակցող նյութերը, առանձնացնել պլաստմասե ու պոլիմերային նյութերը: Առանձին դեպքերում գնահատումը կարող է իրականացվել թեստերի միջոցով:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ շինանյութերի, բնական ու արհեստական քարանյութերի հիմնական տեսակների, անօրգանական և օրգանական ծագման կապակցող նյութերի մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա տարբերակել շինանյութերի, բնական և արհեստական քարանյութերի հիմնական տեսակները, ներկայացնի դրանց համառոտ բնութագրերն ու կիրառման բնագավառները, մեկնաբանի կապակցող նյութերի հատկությունները, առանձնացնի պլաստմասե և պոլիմերային նյութերը՝ նշելով դրանց առանձնահատկությունները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 18 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Բնահողը, որպես շինարարական նյութ ներկայացնելու իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել բնահողը, որպես շինարարական նյութ կիրառելու բնագավառները,
2. կարող է բացատրել շինարարական նպատակներով բնահողի օգտագործման արդյունավետությունը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր՝ բնահողը, որպես շինարարական նյութ օգտագործելու վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ բացատրել շինարարական նպատակներով բնահողի օգտագործման արդյունավետությունը:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ բնահողը, որպես շինարարական նյութ օգտագործելու մասին:

Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է կարողանա թվարկել շինարարական նպատակներով բնահողի կիրառման բնագավառներն ու արդյունավետությունը, համեմատել բնահողի և շինարարական մյուս հիմնական մյուսների հատկությունները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք` 8 ժամ
Գործնական աշխատանք` 4 ժամ

ՍՈՂՈՒՄԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ` «ԳԵՈՂԵԶԻԱ: ՏԱԽԻՈՍԵՏՐԱՎԿԱՆ ԵՎ ՄԵՆԶՈՒԼԱՅԻՆ ՀԱՆՈՒՅԹՆԵՐ»
ՍՈՂՈՒՄԻ ԴԱՍԻՉԸ` ՀՂՇ 4 – 09 – 011
ՍՈՂՈՒՄԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ` 72 ժամ
**ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ`** Տեսական պարապմունք` 18 ժամ
Գործնական աշխատանք` 54 ժամ

ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՐԱՆՁՆԵՐԸ`

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Գեոդեզիա: Թեոդոլիտային հանույթ»` ՀՂՇ 4 - 09 - 009 մոդուլը:

ՍՈՂՈՒՄԻ ՆՊԱՏԱԿԸ`

Այս մոդուլը մշակվել է տախիոմետրի և կիպրեզելի կառուցվածքը, տախիոմետրական ու մենզուլային հանույթների կատարման սկզբունքները և դրանցից ստացվող դաշտային ու հաշվարկային մյուսների մշակումն ուսումնասիրելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ`

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է`

1. կարողանա ներկայացնել տախիոմետրի և կիպրեզելի կառուցվածքներն ու աշխատանքային սկզբունքները.
2. կարողանա ներկայացնել տախիոմետրական և մենզուլային հանույթների առաջնահերթությունները.
3. կարողանա ներկայացնել հատակագծերի և պլանշետների կազմման սկզբունքները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Տախիոմետրի և կիպրեզելի կառուցվածքների ու աշխատանքային սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. կարող է ներկայացնել տախիոմետրի աշխատանքային մասերը,
2. կարող է ներկայացնել տախիոմետրից օգտվելու կարգը,
3. կարող է իրականացնել տախիոմետրային ճիշտ հաշվարկներ,
4. կարող է տախիոմետրը բերել աշխատանքային վիճակի,
5. կարող է ներկայացնել կիպրեզելի կառուցվածքը,
6. կարող է մենզուլան բերել աշխատանքային վիճակի,
7. կարող է իրականացնել թեքման անկյունների ճիշտ հաշվարկներ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ` տախիոմետրի աշխատանքային մասերի, տախիոմետրից օգտվելու կարգի, կիպրեզելի կառուցվածքի ու մենզուլայով աշխատելու սկզբունքների վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք` տախիոմետրը բերել աշխատանքային ճիշտ վիճակի և կատարել համապատասխան հաշվարկներ, ինչպես նաև ցուցադրել մենզուլայի աշխատանքային սկզբունքն ու թեքման անկյունների հաշվարկման հաջողական քայլերը:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված` կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ` տախիոմետրի աշխատանքային մասերի, տախիոմետրից օգտվելու կարգի, կիպրեզելի կառուցվածքի ու մենզուլայով աշխատելու սկզբունքների վերաբերյալ: Ուսանողը պետք է կատարի տախիոմետրային ճիշտ հաշվարկներ, մենզուլան բերի աշխատանքային ճիշտ վիճակի և իրականացնի թեքման անկյունների ճիշտ հաշվարկներ :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 18 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Տախիոմետրական և մենզուլայն հանույթների առաջնահերթությունների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել տախիոմետրական հանույթի հաջորդական քայլերը,
2. կարող է կատարել տեղանքի մակերևույթի անհարթությունների արտանկարում,
3. կարող է ներկայացնել մենզուլային հանույթի հաջորդական քայլերը,
4. կարող է իրականացնել պլանշետների միաբերում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ տեղանքի տախիոմետրական հանույթի հաջորդական քայլերի, տեղանքի մակերևույթի անհարթությունների արտանկարման, ինչպես նաև՝ տեղանքի մենզուլային հանույթի հաջորդական քայլերի ու պլանշետի միաբերման վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք. կատարել տեղանքի մակերևույթի անհարթությունների արտանկարում, ճիշտ տեղադրել պլանշետը և իրականացնել վերջինիս միաբերում:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ տեղանքի տախիոմետրական հանույթի հաջորդական քայլերի, տեղանքի մակերևույթի անհարթությունների արտանկարման, ինչպես նաև՝ տեղանքի մենզուլային հանույթի հաջորդական քայլերի ու պլանշետի միաբերման վերաբերյալ: Ուսուցման ընթացքում պետք է կիրառել տախիոմետր, կիպրեզեղ և մենզուլա:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 18 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Հատակագծերի և պլանշետների կազմման սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել տախիոմետրական հանույթից ստացվող նյութերի մշակման սկզբունքները,
2. կարող է կազմել տեղանքի միջին բեռնվածության տեղագրական քարտեզներ և հատակագծեր,
3. կարող է կատարել հանույթային կետերի խտացում,
4. կարող է կատարել տեղագրական քարտեզների սյունակավորում և անվանահամարակալում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ տախիոմետրական հանույթից ստացվող նյութերի մշակման սկզբունքների վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ կազմել տեղանքի միջին բեռնվածության տեղագրական քարտեզ և հատակագիծ, կատարել հանույթային կետերի ճիշտ ընտրություն ու խտացում՝ իրականացնելով նաև տեղագրական քարտեզների սյունակավորում և անվանահամարակալում:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ տախիոմետրական հանույթից ստացվող նյութերի մշակման սկզբունքների, միջին բեռնվածության տեղագրական քարտեզ և հատակագիծ կազմելու, հանույթային կետերի ճիշտ ընտրություն ու խտացում իրականացնելու, ինչպես նաև տեղագրական քարտեզների սյունակավորման և համարակալման վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝
Գործնական աշխատանք՝

6 ժամ
18 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝
ՄՈԴՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ՝
ՄՈԴՈՒԼԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ՝

« ԳԵՈՂԵՁԻԱ: ՆԻՎԵԼԻՐԱՑՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ »
ՀՂԸ 4 – 09 – 012
54 ժամ
Տեսական պարապմունք՝ 18 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 36 ժամ

ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Գեոդեզիա: Տախիոմետրական և մենզուլային հանույթներ»՝ ՀՂԸ 4 - 09 - 011 մոդուլը:

ՄՈԴՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է նիվելիրացման աշխատանքները և պետական նիվելիրացման ցանցն ուսումնասիրելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. կարողանա իրականացնել նիվելիրացման աշխատանքներ.
2. կարողանա բացատրել նիվելիրների կառուցվածքն ու աշխատանքային սկզբունքները.
3. կորողանա իրականացնել տեղանքի նիվելիրային հանույթ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Նիվելիրացման աշխատանքների եռթյան իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ռեսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել ընդհանուր տեղեկություններ նիվելիրացման աշխատանքների մասին,
2. կարող է չափագրել կետի բացարձակ բարձրությունը և այն արտահայտել հատակագծի վրա,
3. կարող է չափագրել կետերի հարաբերական բարձրությունները,
4. կարող է մեկնաբանել պետական նիվելիրացման ցանցի կազմման սկզբունքները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ նիվելիրացման աշխատանքների, կետի բացարձակ բարձրության չափագրման ու այն հատակագծի վրա արտահայտելու սկզբունքների վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի խնդիր կամ թեստ-առաջադրանք՝ կետերի հարաբերական բարձրությունների որոշման, ինչպես նաև պետական նիվելիրացման ցանցի գծագրման հաջողական քայլերի մասին:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ նիվելիրացման աշխատանքների, կետի բացարձակ բարձրության չափագրման ու այն հատակագծի վրա արտահայտելու սկզբունքների վերաբերյալ: Ռեսանողը պետք է կատարի կետի բացարձակ և հարաբերական բարձրությունների ճշգրիտ չափագրում ու հաշվարկում, կարողանա կազմել պետական նիվելիրացման ցանց: Ռեսուցման ընթացքում անհրաժեշտ է կիրառել նիվելիր, տեղագրական քարտեզներ և հատակագծեր:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝
Գործնական աշխատանք՝

6 ժամ
12 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Նիվելիրների կառուցվածքի և դրանց աշխատանքային սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ռեսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել նիվելիրի կառուցվածքային մասերը,
2. կարող է նիվելիրը բերել աշխատանքային վիճակի,
3. կարող է կատարել նիվելիրային հաշվարկներ,
4. կարող է լրացնել նիվելիրային հաշվենմատյանը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ նիվելիրի կառուցվածքային մասերի ու նիվելիրն աշխատանքային վիճակի բերելու մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ կատարել նիվելիրային հաշվարկներ, կադմել և լրացնել նիվելիրային հաշվենմատյաններ:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ նիվելիրի կառուցվածքային մասերի ու նիվելիրն աշխատանքային վիճակի բերելու վերաբերյալ: Ուսանողը պետք է նիվելիրը բերի աշխատանքային վիճակի, կատարի նիվելիրային հաշվարկներ ու լրացնի նիվելիրային հաշվենմատյաններ :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	12 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Նիվելիրային հանույթի միջոցառումների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է կատարել տեխնիկական նիվելիրացման աշխատանքներ,
2. կարող է կատարել մակերևույթի նիվելիրացում՝ քառակուսիներով,
3. կարող է կատարել երկայնական և լայնական պիկետաժի նշահարում,
4. կարող է կատարել կորերի պիկետաժի նշահարում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ տեխնիկական նիվելիրացման աշխատանքների, մակերևույթը քառակուսիներով նիվելիրացնելու, ինչպես նաև՝ երկայնական ու լայնական պիկետաժի նշահարման սկզբունքների վերաբերյալ: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ կատարել մակերևույթի նիվելիրացում քառակուսիներով, իրականացնել տեղանքի երկայնական ու լայնական պիկետաժի, ինչպես նաև կորերի պիկետաժի նշահարում :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ տեխնիկական նիվելիրացման աշխատանքների, մակերևույթը քառակուսիներով նիվելիրացնելու, ինչպես նաև՝ երկայնական ու լայնական պիկետաժի նշահարման սկզբունքների վերաբերյալ: Ուսանողը պետք է կատարի տեխնիկական նիվելիրացման աշխատանքներ, մակերևույթը նիվելիրացնի քառակուսիներով, ինչպես նաև՝ կատարի տեղանքի երկայնական ու լայնական պիկետաժի նշահարում :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	12 ժամ

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝

«ԳՅՈՒՂԱՎԱՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ՆԱԽԱԳԾՈՒՄ »

ՍՈՂՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

ՀԴՇ 4 – 09 – 013

ՍՈՂՈՒԼԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

54 ժամ

ԴԱՍՆԵՆՈՒՄԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՉԵՎԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	24 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	30 ժամ

ՍՈՒՏՔԱՅԻՆ ԴԱՀԱՆՋՆԵՐԸ՝

Չկան

ՄՈԴՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ`

Այս մոդուլը մշակվել է գյուղական բնակավայրերի հատակագծման տեսական հիմունքները, մասնավորապես, գյուղական բնակավայրերի տարբեր գործառնական տարածքների ընտրության կարգն ու նորմաները, հատակագծման վրա ազդող շրջակա միջավայրի գործոնների որոշարկումը, ինչպես նաև հատակագծման նախագծի կազմման սկզբունքային մոտեցումներն ուսումնասիրելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ`

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է`

- 1.կարողանա ներկայացնել բնակչության թվաքանակի շարժընթացի և հեռանկարային փոփոխման միտումները.
- 2.կարողանա ներկայացնել գյուղական բնակավայրերի բնակելի ֆորդի հաշվարկման սկզբունքները.
- 3.կարողանա ներկայացնել գյուղական բնակավայրերի հատակագծման և կառուցապատման նախագծային նորմաները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Բնակչության թվաքանակի շարժընթացի և հեռանկարային փոփոխման միտումների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

- 1.կարող է սահմանել «բնակչություն» և «բնակչության շարժ» հասկացությունները,
- 2.կարող է ներկայացնել բնակչության շարժընթացի վրա ազդող սոցիալական և տնտեսաքաղաքական գործոնները,
- 3.կարող է բացատրել բնակչության տարաբնակեցման ձևերն ու համակարգերը,
- 4.կարող է նկարագրել բնակչության թվաքանակի փոփոխման հեռանկարային պատկերը,
- 5.կարող է մեկնաբանել գյուղական բնակավայրերի հասարակական դերը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողին կտրվեն հարցեր ու առաջադրանքներ` «բնակչություն» և «բնակչության շարժ» հասկացությունների, բնակչության շարժընթացի վրա ազդող սոցիալական և տնտեսաքաղաքական գործոնների, բնակչության տարաբնակեցման ձևերի և համակարգերի, բնակչության թվաքանակի փոփոխման հեռանկարային պատկերի, գյուղական բնակավայրերի հասարակական դերի մասին:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված` կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ` «բնակչություն» և «բնակչության շարժ» հասկացությունների, բնակչության շարժընթացի վրա ազդող սոցիալական և տնտեսաքաղաքական գործոնների, բնակչության տարաբնակեցման ձևերի և համակարգերի, բնակչության թվաքանակի փոփոխման հեռանկարային պատկերի, գյուղական բնակավայրերի հասարակական դերի վերաբերյալ: Ուսանողը պետք է բացատրի բնակչության տարաբնակեցման ձևերն ու համակարգերը, բնակչության թվաքանակի փոփոխման հեռանկարային պատկերի միտումները, կատարի կանխատեսումներ և կառուցի գրաֆիկական կորեր ու զծապատկերներ :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	8 ժամ
Գործնական աշխատանք`	10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Գյուղական բնակավայրերի բնակելի ֆոնդի հաշվարկման սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

- 1.կարող է բացատրել գյուղական բնակավայրերի բնակելի ֆոնդի կառուցվածքը,
- 2.կարող է բացատրել բնակելի ֆոնդի հաշվարկման սկզբունքները,
- 3.կարող է անցկացնել և հստակեցնել հասարակական շենքերի ու կառույցների սահմանները,

- 4.կարող է որոշել բնակելի և արտադրական գոտիների մակերեսները,
- 5.կարող է տարանջատել տարածքի գործառնական, բնակելի, արտադրական և կանաչ գոտիները,
- 6.կարող է բացատրել տարածքի գոտիավորման միավորների ընտրությունն՝ ըստ իրավիճակի:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ գյուղական բնակավայրերի բնակելի ֆոնդի կառուցվածքի, դրա հաշվարկման սկզբունքների մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ անցկացնել և հստակեցնել հասարակական շենքերի ու կառույցների սահմանները, որոշել բնակելի և արտադրական գոտիների մակերեսները, տարանջատել տարածքի գործառնական, բնակելի, արտադրական ու կանաչ գոտիները :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ գյուղական բնակավայրերի բնակելի ֆոնդի կառուցվածքի ու դրա հաշվարկման սկզբունքների վերաբերյալ: Ուսանողը պետք է կարողանա անցկացնել և հստակեցնել հասարակական շենքերի ու կառույցների սահմանները, որոշել բնակելի և արտադրական գոտիների մակերեսները, տարանջատել տարածքի գործառնական, բնակելի, արտադրական ու կանաչ գոտիները :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Գյուղական բնակավայրերի հատակագծման և կառուցապատման նախագծային նորմաների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

- 1.կարող է ներկայացնել բնակելի տների տեղաբաշխման պայմաններն ու նորմաները,
- 2.կարող է ներկայացնել հասարակական և սոցիալական նշանակության շենքերի և շինությունների տեղաբաշխման պայմաններն ու նորմաները,
- 3.կարող է կազմել բնակելի գոտու գրաֆիկական նախագիծ,
- 4.կարող է կազմել արտադրական գոտու գրաֆիկական նախագիծ,
- 5.կարող է իրականացնել հատակագծման նախագծի տեխնիկատնտեսական գնահատում,
- 6.կարող է ներկայացնել հաշվետվություն կատարված նախագծային աշխատանքների վերաբերյալ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ բնակելի տների, հասարակական ու սոցիալական նշանակության շենքերի և շինությունների տեղաբաշխման պայմանների ու նորմաների մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ կազմել բնակելի և արտադրական գոտիների գրաֆիկական նախագիծեր, կատարել հատակագծման նախագծի տեխնիկատնտեսական գնահատում, ներկայացնել հաշվետվություն կատարված նախագծային աշխատանքների վերաբերյալ :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ բնակելի տների, հասարակական ու սոցիալական նշանակության շենքերի և շինությունների տեղաբաշխման պայմանների ու նորմաների, բնակելի և արտադրական գոտիների գրաֆիկական նախագիծեր կազմելու վերաբերյալ: Ուսանողը պետք է կազմի գրաֆիկական նախագիծեր, իրականացնի հատակագծման նախագծի տեխնիկատնտեսական գնահատում՝ ավարտական փուլում ներկայացնելով կատարված նախագծային աշխատանքների հաշվետվություն :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	10 ժամ

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝
ՍՈՂՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

« ՀՈՂԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ »
ՀՂԸ 4 – 09 – 014

ՄՈՂՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է հողային հարաբերությունների պետական կարգավորման կատարելագործման, հողի տնտեսավարման տարբեր կազմակերպական – իրավական ձևերի զարգացման, հողերի բերրիության և հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման, մարդկանց կյանքի ու առողջության համար բարենպաստ շրջակա միջավայրի պահպանման և բարելավման սկզբունքները, հողերի պահպանությունը, հողային օրենսդրության կիրառման սահմաններն ու հողօգտագործման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման միջոցառումներն ուսումնասիրելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. գիտենա հողային իրավունքի աղբյուրները.
2. գիտենա հողային օրենսդրության կիրառման, հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ իրականացվող վերահսկողության մասին.
3. գիտենա հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների իրավունքներն ու պարտականությունները.
4. գիտենա պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման գործընթացները.
5. գիտենա հողային վեժերի լուծման իրավական կարգավորման ուղիներն ու աղբյուրները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Հողային իրավունքի աղբյուրների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է սահմանել հողային իրավունքի հետ առնչվող ՀՀ Սահմանադրության համապատասխան հոդվածները,
2. կարող է ներկայացնել հողային իրավունքը կարգավորող ՀՀ հողային օրենսդրությունը,
3. կարող է ներկայացնել հողային իրավունքը կարգավորող այլ նորմատիվ իրավական ակտերը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ հողային իրավունքի աղբյուրների, հողային օրենսդրության հետ առնչվող ՀՀ Սահմանադրության համապատասխան հոդվածների ու հողային իրավունքը կարգավորող այլ նորմատիվ ակտերի մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ թվարկել ՀՀ հողային օրենսդրության առանցքային հոդվածները և հողային իրավունքը կարգավորող այլ նորմատիվային ակտերը, դրանց ընդունման ժամանակացուցը :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական-սեմինար պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ հողային իրավունքի աղբյուրների, հողային օրենսդրության հետ առնչվող ՀՀ Սահմանադրության համապատասխան հոդվածների ու հողային իրավունքը կարգավորող այլ նորմատիվ ակտերի վերաբերյալ: Ուսանողը պետք է կարողանա թվարկել ՀՀ հողային օրենսդրության առանցքային հոդվածները և հողային իրավունքը կարգավորող այլ նորմատիվային ակտերը, ինչպես նաև դրանց ընդունման ժամանակացուցը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 12 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Հողային օրենսդրության կիրառման, հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ իրականացվող վերահսկողության իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

ՈՒՍԱՆՈՂՈՂ՝

1. կարող է ներկայացնել հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ պետական վերահսկողության խնդիրները,
2. կարող է ներկայացնել հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմինները,
3. կարող է ներկայացնել մարզպետարանի և համայնքապետարանի, որպես ղեկավարի, իրավասությունները, հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ իրականացվող վերահսկողության բնագավառում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ հողերի օգտագործման և պահպանման պետական վերահսկողության խնդիրների, այդ վերահսկողությունն իրականացնող մարմինների, ինչպես նաև՝ մարզպետարանի և համայնքապետարանի, որպես ղեկավարի, իրավասությունները, հողերի օգտագործման ու պահպանման նկատմամբ իրականացվող վերահսկողության մասին:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական-սեմինար պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ հողերի օգտագործման և պահպանման պետական վերահսկողության խնդիրների, այդ վերահսկողությունն իրականացնող մարմինների, ինչպես նաև՝ մարզպետարանի և համայնքապետարանի, որպես ղեկավարի, իրավասությունները, հողերի օգտագործման ու պահպանման նկատմամբ իրականացվող վերահսկողության վերաբերյալ: Ուսանողը պետք է կարողանա օգտվել և առաջնորդվել ՀՀ հողային օրենսդրությամբ, սահմանի հողերի օգտագործման և պահպանման պետական վերահսկողության խնդիրները, այդ վերահսկողությունն իրականացնող մարմինների լիազորությունները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	10 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների իրավունքների ու պարտականությունների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

ՈՒՍԱՆՈՂՈՂ՝

1. կարող է ներկայացնել հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների իրավունքները,
2. կարող է ներկայացնել հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների պարտականությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների իրավունքների ու պարտականությունների մասին: Ուսանողին կտրվեն թեստային առաջադրանքներ:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական-սեմինար պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների իրավունքների ու պարտականությունների վերաբերյալ: Ուսանողը պետք է կարողանա տարանջատել հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների իրավունքներն ու պարտականությունները, դրանց համապատասխանությունն ու բխեցումը ՀՀ Սահմանադրությունից:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	10 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	2 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման

գործընթացների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարումն իրականացնող լիազոր մարմինները,
2. կարող է ներկայացնել պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման գործընթացը,
3. կարող է ներկայացնել պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի վաճառքը,
4. կարող է ներկայացնել հողամասերի վաճառքի աճուրդի կազմակերպումն ու իրականացումը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարումն իրականացնող լիազոր մարմինների, պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման գործընթացի, ինչպես նաև՝ պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի վաճառքի մասին: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք՝ ներկայացնել հողամասերի վաճառքի աճուրդի կազմակերպման ու իրականացման սկզբունքները և գործընթացները :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական-սեմինար պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարումն իրականացնող լիազոր մարմինների, պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման գործընթացի, ինչպես նաև՝ պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի վաճառքի վերաբերյալ: Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման, վաճառքի ու աճուրդի գործընթացները :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	16 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Հողային վեճերի լուծման իրավական կարգավորման իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել հողամասերի նկատմամբ իրավունքների պաշտպանությունը,
2. կարող է ներկայացնել հողային վեճերի լուծման իրավական կարգավորման սկզբունքները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ հողամասերի նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության ու հողային վեճերի լուծման իրավական կարգավորման սկզբունքների մասին:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական-սեմինար պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ հողամասերի նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության ու հողային վեճերի լուծման իրավական կարգավորման սկզբունքների վերաբերյալ: Ուսանողը պետք է կարողանա՝ ըստ որոշարկված կամ ներկայացված իրավիճակի լուծել հողային վեճերը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍԻՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	2 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝
ՄՈԴՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ՝
ՄՈԴՈՒԼԻ ՏԵԿՆՈԴՈՒԹՅՈՒՆԸ՝
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՉԵՎԸ՝

«ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ: ԳԱՂԱՓԱՐ ՔԱՐՏԵԶԻ ՄԱՍԻՆ»
ՀՂՇ 4 – 09 – 015
18 ժամ
Տեսական պարապմունք՝ 14 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Չկան

ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՋՆԵՐԸ՝

ՄՈԴՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է «աշխարհագրական քարտեզ» և «տեղանքի հատակագիծ» հասկացությունները սահմանելու, դրանց կիրառման ոլորտները հստակեցնելու, հիմնական տարրերն ուսումնասիրելու և տարբերությունները բացահայտելու, ինչպես նաև պարզ չափագրումներ կատարելու սկզբունքները յուրացնելու նպատակով: Այն անհրաժեշտ է ուսանողների մոտ քարտեզներ ու հատակագծեր ընթերցելու և կազմելու, դրանց վրա պարզ չափագրումներ ու հաշվարկներ կատարելու նախնական կարողություններ ձևավորելու համար:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. գիտենա «աշխարհագրական քարտեզ» և «տեղանքի հատակագիծ» հասկացությունների սահմանումներն ու դրանց հիմնական տարրերը.
2. գիտենա քարտեզների դասակարգման սկզբունքները.
3. գիտենա աշխարհագրական քարտեզի և տեղանքի հատակագծի տարբերությունները.
4. գիտենա քարտեզի և հատակագծի վրա հեռավորությունների ու մակերեսների չափագրման սկզբունքները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. «Աշխարհագրական քարտեզ» և «տեղանքի հատակագիծ» հասկացությունների սահմանումների ու դրանց հիմնական տարրերի իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է սահմանել «աշխարհագրական քարտեզ» հասկացությունը,
2. կարող է սահմանել «տեղանքի հատակագիծ» հասկացությունը,
3. կարող է սահմանել «հորիզոնի» և «ազիմուտի» հասկացությունները,
4. կարող է սահմանել «մասշտաբ» հասկացությունը և տալ դրա և դրա արտահայտչաձևերը թվային, անվանական, գծային,
5. կարող է ներկայացնել երկրաբաշխական ցանցի (աստիճանացանցի) տարրերը. միջօրեական, գուգահեռական:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ աշխարհագրական քարտեզի, տեղանքի հատակագծի, հորիզոնի, ազիմուտի, մասշտաբի և երկրաբաշխական աստիճանացանցի հիմնական տարրերի մասին: Կառաջադրվեն տեքստային շարադրանքով և գծանկարա-քարտեզագրական տեսքի թեստեր:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ աշխարհագրական քարտեզի, տեղանքի հատակագծի, հորիզոնի, ազիմուտի, մասշտաբի և երկրաբաշխական աստիճանացանցի հիմնական տարրերի վերաբերյալ: Ուսանողը պետք է կարողանա սահմանել «աշխարհագրական քարտեզ», «տեղանքի հատակագիծ», «հորիզոն», «ազիմուտ», «մասշտաբ» հասկացությունները, ներկայացնի երկրաբաշխական աստիճանացանցի հիմնական տարրերը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 0 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Աշխարհագրական քարտեզների դասակարգման սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել քարտեզների դասակարգումն՝ ըստ մասշտաբի,
2. կարող է ներկայացնել քարտեզների դասակարգումն՝ ըստ բովանդակության,
3. կարող է ներկայացնել քարտեզների դասակարգումն՝ ըստ նշանակության,
4. կարող է մեկնաբանել աշխարհագրական քարտեզի պայմանական նշանները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ ըստ տարբեր հատկանիշների քարտեզների դասակարգման մասին: Կտրվեն թեստային առաջադրանքներ՝ քարտեզների պայմանական նշանների վերաբերյալ:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ ըստ տարբեր հատկանիշների քարտեզների դասակարգման և քարտեզների պայմանական նշանների վերաբերյալ: Ուսանողը պետք է կարողանա գասակարգել քարտեզներն ըստ մասշտաբի, բովանդակության, նժանակության, տարածքի ընդգրկվածության, ինչպես նաև՝ կարողանա օգտվելով պայմանական նժանների բացատրություններից՝ ընթերցել քարտեզը :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	0 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Աշխարհագրական քարտեզի և տեղանքի հատակագծի տարբերությունների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել քարտեզի վրա մակերևույթի անհարթությունների (ռելիեֆի) պատկերման սկզբունքը,
2. կարող է բացատրել հատակագծի վրա մակերևույթի անհարթությունների պատկերման սկզբունքը,
3. կարող է մեկնաբանել քարտեզի և հատակագծի տարբերություններն՝ ըստ Երկրագնդի մակերևույթի գնդաձևության հաշվառման /անտեսման, հորիզոնի կողմերի արտահայտման, մասշտաբների մեծության ու մանրամասնությունների պատկերման խորության:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ քարտեզի վրա մակերևույթի անհարթությունների պատկերման սկզբունքների, քարտեզի ու տեղանքի հատակագծի հիմնական տարբերությունների վերաբերյալ:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ քարտեզի վրա մակերևույթի անհարթությունների պատկերման սկզբունքների, քարտեզի ու տեղանքի հատակագծի հիմնական տարբերությունների վերաբերյալ : Ուսանողը պետք է կարողան ընթերցել ռելիեֆի պատկերման գունաֆոնային սանդղակը, մեկնաբանի հորիզոնականների դասավորության առանձնահատկությունները : Ուսանողին կառաջադրվի կազմել պարզագույն հատակագիծ՝ դասասենյակի, հյուրասենյակի, մերձակա բակի և այլն, ինչպես նաև ներկայացնել հորիզոնականների անցկացման սկզբունքները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	2 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Քարտեզի և հատակագծի վրա հեռավորությունների ու մակերեսների չափագրման իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

ՈՒՍԱՆՈՂՈՂ՝

1. կարող է բացատրել թվային մասշտաբից անվանական և գծային մասշտաբ ստանալու սկզբունքը,
2. կարող է հաշվարկել քարտեզի և հատակագծի վրա չափագրված հեռավորությունների ու մակերեսների իրական արժեքները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ թվային մասշտաբից անվանական և գծային մասշտաբ կամ հակառակն ստանալու սկզբունքի մասին: Ուսանողին կառաջադրվի տեղանքի հատակագծի կամ քարտեզի վրա չափագրել ու հաշվարկել տրված կետերի միջև հեռավորությունները, գալարուն գծերի երկարությունները, տրված ուրվագծով օբյեկտների իրական մակերեսները:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ թվային մասշտաբից անվանական և գծային մասշտաբ կամ հակառակն ստանալու սկզբունքի մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա հատակագծի կամ քարտեզի վրա չափագրել ու հաշվարկել տրված կետերի միջև հեռավորությունները, գալարուն գծերի երկարությունները, տրված ուրվագծով օբյեկտների իրական մակերեսները:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ցուցաբերում է անհրաժեշտ կարողություն:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	2 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	2 ժամ

ՍՈՂՈՒՄԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

«ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՎԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳԾՈՒՄ»

ՍՈՂՈՒՄԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

ՀՂՇ 4-09-016

ՍՈՂՈՒՄԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

54 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՉԵՎԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	28 ժամ
Գործնական պարապմունք՝	26 ժամ

ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Գյուղական բնակավայրերի նախագծում»՝ ՀՂՇ 4 - 09 - 013 մոդուլը:

ՍՈՂՈՒՄԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է հողաշինարարության հիմունքները և խնդիրները, ՀՀ հողային ֆոնդը, դրա կազմը, արդյունավետ օգտագործման հիմնախնդիրներն ու հողաշինարարության ձևերն ուսումնասիրելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. կարողանա ցուցաբերել հողաշինարարության հիմունքների, խնդիրների և ձևերի սահմանման իմացություն,
2. կարողանա դրսևորել ՀՀ հողային ֆոնդի ներկայիս կազմի և ակնկալվող փոփոխությունների իմացություն,
3. կարողանա ցուցաբերել հողերի նպատակային նշանակության և հողատեսքերի գործառնական նշանակության սահմանումների իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1 . Հողաշինարարության հիմունքների, խնդիրների և ձևերի սահմանման իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

ՈՒՍԱՆՈՂՈՂ՝

1. կարող է սահմանել հողաշինարարության հիմունքները,

2. կարող է ներկայացնել և սահմանել հողաշինարարության խնդիրները,
3. կարող է ներկայացնել հողաշինարարության բովանդակությունը,
4. կարող է սահմանել հողաշինարարության ժամանակակից ձևերը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է բանավոր:
 Ուսանողը պետք է կարողանա սահմանել հողաշինարարական հիմունքները, խնդիրներն ու դրա բովանդակությունը:
 Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե սահմանումները ճիշտ են տրվում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական դասընթացների և գործնական պարապմունքների ու ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, ցուցադրական նյութեր:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք` 8 ժամ
 Գործնական աշխատանք` 6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2 . ՀՀ հողային ֆոնդի ներկայիս կազմի և ակնկալվող փոփոխությունների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. կարող է մեկնաբանել ՀՀ հողային ֆոնդի ներկայիս կազմի առանձնահատկությունները,
2. կարող է ներկայացնել պահուստային հողերի ներկայիս վիճակը,
3. կարող է մեկնաբանել պահուստային հողերի օգտագործման հեռանկարները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է բանավոր հարց ու պատասխանի և թեստի միջոցով:
 Ուսանողը պետք է թեստի միջոցով ճիշտ ընտրի հողային ֆոնդի կազմը, բանավոր հանձնարարականով պետք է կարողանա նկարագրի պահուստային հողերի վիճակը և օգտագործման հեռանկարները:
 Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստի և բանավոր հարցերի պատասխանները ճիշտ են:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ տեղեկատվական գրականություն, ցուցադրական նյութեր, սխեմաներ:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք` 10 ժամ
 Գործնական աշխատանք` 10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Հողերի նպատակային նշանակության և հողատեսքերի գործառնական նշանակության սահմանումների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. կարող է սահմանել «հողամաս» հասկացությունը,
2. կարող է ներկայացնել հողերի նպատակային նշանակությունը,
3. կարող է ներկայացնել հողատեսքերը և դրանց գործառնական նշանակությունը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է բանավոր հարց ու պատասխանի միջոցով:
 Ուսանողը պետք է «հողամաս» հասկացությունը ճիշտ սահմանի և կարողանա հողերի նպատակային նշանակությունը և հողատեսքերը ներկայացնի: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե բանավոր հարցերի պատասխանները ճիշտ են:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ հատակագծեր, պլակատներ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 10 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ

**ՍՈՂՈՒՄԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ ՝
ՍՈՂՈՒՄԻ ԴԱՍԻՉԸ՝**

**«ՆԵՐՉԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ»
ՀՂՇ 4-09-017**

**ՍՈՂՈՒՄԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՉԵՎԸ՝**

72 ժամ
Տեսական պարապմունք՝ 30 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 42 ժամ

ՍՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՐԱՆՁՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Հողաշին իրավունք»՝ ՀՂՇ 4-09-014 և «Հողաշինարարություն և հողաշինարարական նախագծում»՝ ՀՂՇ 4 - 09 - 016 մոդուլները:

ՍՈՂՈՒՄԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է ներհամայնքային հողաշինարարության բովանդակությունը և խնդիրները, ներհամայնքային հողաշինարարական նախագծերի օգնությամբ համայնքների հողային ֆոնդի առավել ամբողջական, արդյունավետ ու նպատակային օգտագործման առանձնահատկություններն ուսումնասիրելու նպատակով: Այն կօգնի նաև նախագծերի կազմման կարգն ուսումնասիրելուն և տնտեսագիտական հիմնավորումներ կատարելուն:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝ Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է դրսևորի՝

1. ներհամայնքային հողաշինարարության բովանդակության ու խնդիրների իմացություն,
2. ցանքաշրջանառությունների տարածքային կազմակերպման մոտեցումների իմացություն,
3. բազմամյա տնկարկների տարածքային կազմակերպման մոտեցումների իմացություն,
4. բնական կերային հողատեսքերի տարածքային կազմակերպման մոտեցումների իմացություն,
5. նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու եղանակների ու մեթոդների իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Ներհամայնքային հողաշինարարության բովանդակության ու խնդիրների իմացություն:

**ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝
ՈՒՍԱՆՈՂՈՂ՝**

1. կարող է ներկայացնել ներհամայնքային հողաշինարարության բովանդակությունը,
2. կարող է ներկայացնել ներհամայնքային հողաշինարարության խնդիրները,
3. կարող է ներկայացնել համայնքի հողային ֆոնդի առավել արդյունավետ ու նպատակային օգտագործման ուղիները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է հարց ու պատասխանի միջոցով:
Ուսանողը պետք է կարողանա բացատրել հողերի ներհամայնքային հողաշինարարության բովանդակությունը և խնդիրները, ներկայացնել տվյալ համայնքի հողային ֆոնդի առավել արդյունավետ ու նպատակային օգտագործման միջոցառումները:
Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈՂԱՔԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ ցուցադրական նյութեր:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Ցանքաշրջանառությունների տարածքային կազմակերպման մոտեցումների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է սահմանել ցանքաշրջանառությունների տարածքային կազմակերպման խնդիրները,
2. կարող է կատարել դաշտերի և բանվորական տեղամասերի նախագծում,
3. կարող է կատարել դաշտային ճանապարհների, դաշտապաշտպան անտառաշերտերի և ջրամատակարարման կառուցվածքների տեղաբաշխում,
4. կարող է մշակել հողապաշտպան հակաէրոզիոն միջոցառումների քարտացուցակ,
5. կարող է կատարել ցանքաշրջանառությունների տարածքային կազմակերպման արդյունավետության տնտեսական հիմնավորում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվի հանձնարարություն նախագծել դաշտեր և բանվորական տեղամասեր, կատարել դաշտային ճանապարհների, դաշտապաշտպան անտառաշերտերի և ջրամատակարարման կառուցվածքների տեղաբաշխում, մշակել հողապաշտպան հակաէրոզիոն միջոցառումների քարտացուցակ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հանձնարարությունը ճիշտ է կատարված:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ քարտեզներ, հատակագծեր, ցուցադրական նյութեր:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Բազմամյա տնկարկների տարածքային կազմակերպման մոտեցումների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է սահմանել բազմամյա տնկարկների՝ պտղատու, խաղողի և հատապտղային այգիների տարածքային կազմակերպման խնդիրները,
2. կարող է կատարել կվարտալների նախագծում,
3. կարող է կատարել այգամիջյան ճանապարհների և այգապաշտպան անտառաշերտերի ու ջրամատակարարման կառուցվածքների տեղաբաշխում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է բանավոր և գրավոր:

Ուսանողը պետք է բանավոր սահմանի բազմամյա տնկարկների տարածքային կազմակերպման խնդիրները, նրան կտրվի հանձնարարություն՝ նախագծել կվարտալներ, կատարել այգամիջյան ճանապարհների և այգապաշտպան անտառաշերտերի ու ջրամատակարարման կառուցվածքների տեղաբաշխում:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե սահմանումը ճիշտ է տրված և հանձնարարությունը ճիշտ է կատարված:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ քարտեզներ, հատակագծեր, ցուցադրական նյութեր:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Բնական կերային հողատեսքերի տարածքային կազմակերպման մոտեցումների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է սահմանել բնական կերային հողատեսքերի տարածքային կազմակերպման խնդիրները,
2. կարող է նախագծել խոտհարքաշրջանառության և արոտաշրջանառության սխեմաներ,
3. կարող է կատարել նախիրային և անասնահոտային տեղամասերի նախագծում
4. կարող է նախագծել փռված (զագոնային) արածեցման տեղամասերը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է բանավոր և գրավոր:

Ուսանողը պետք է բանավոր սահմանի բնական կերային հողատեսքերի տարածքային կազմակերպման խնդիրները, նրան կտրվի հանձնարարություն՝ նախագծել խոտհարքաշրջանառության և արոտաշրջանառության սխեմաներ, նախիրային և անասնահոտային տեղամասեր, փռված արածեցման տեղամասեր:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե սահմանումը ճիշտ է տրված և հանձնարարությունը ճիշտ է կատարված:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ Ը ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ ցուցադրական նյութեր, տարածքային քարտեզներ, սխեմաներ:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	6 ժամ
Գործնական աշխատանք`	10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու եղանակների ու մեթոդների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. կարող է ներկայացնել հողաշինարարական նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու եղանակներն ու մեթոդները,
2. կարող է կազմել նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու աշխատանքային գծագիր,
3. կարող է կազմել նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու հանձնման և ընդունման ակտ,
4. կարող է ներկայացնել կատարված աշխատանքների վերաբերյալ հաշվետվություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է թեստային և գրավոր:

Ուսանողը պետք է թեստի միջոցով ճիշտ ընտրի հողաշինարարական նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու եղանակներն ու մեթոդները, պետք է նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու աշխատանքային գծագիր նախագծի:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստի պատասխանները ճիշտ են և հանձնարարությունը ճիշտ է կատարված:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ քարտեզներ, հատակագծեր, ցուցադրական նյութեր:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	6 ժամ
Գործնական աշխատանք`	10 ժամ

ՍՈՂՈՒՄԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ`

«ՀՈՂԱՅԻՆ ԿԱՊԱՍՏՐ: ՀՈՂԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ ԵՎ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄԸ»

ՍՈՂՈՒՄԻ ԴԱՍԻՉԸ`

ՀՂՇ 4-09-018

ՍՈՂՈՒՄԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ`

72 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՉԵՎԸ`

Տեսական պարապմունք`	32 ժամ
Գործնական աշխատանք`	40 ժամ

ՍՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ`

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Հողաշինարարական գծագրություն»`

ՄՈԴՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է ազգային տնտեսությունում պետական կադաստրի նպատակը, խնդիրները, վարման հիմնական սկզբունքները, բաղկացուցիչ մասերը, հողերի պետական գրանցման և հաշվառման նախնական գործառնություններն ուսումնասիրելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝ Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է դրսևորի՝

1. պետական հողային կադաստրի նպատակի, առարկայի և խնդիրների իմացություն,
2. պետական հողային կադաստրի վարման հիմնական սկզբունքների, դասակարգման ու ձևերի իմացություն,
3. հողերի պետական գրանցման խնդիրների ու բովանդակության իմացություն,
4. հողերի հաշվառման նշանակության ու բովանդակության իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Պետական հողային կադաստրի նպատակի, առարկայի և խնդիրների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

- 1.կարող է ներկայացնել պետական հողային կադաստրի նպատակը և առարկան,
- 2.կարող է ներկայացնել պետական հողային կադաստրի խնդիրները,
- 3.կարող է ներկայացնել պետական հողային կադաստրը՝ որպես հողային հարաբերություններից կարգավորման, հողօգտագործման և հողաշինարարության կազմակերպման հիմնական օղակ,
- 4.կարող է ներկայացնել պետական հողային կադաստրի զարգացման փուլերը ՀՀ – ում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է բանավոր հարց ու պատասխանի միջոցով:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ընդհանուր առմամբ հարցերին ճիշտ է պատասխանում՝ հարակից բացատրություններով:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, ցուցադրական նյութեր:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Պետական հողային կադաստրի վարման հիմնական սկզբունքների, դասակարգման ու ձևերի իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել պետական հողային կադաստրի վարման հիմնական սկզբունքները,
2. կարող է ներկայացնել պետական հողային կադաստրի դասակարգումը և ձևերը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է գրավոր և թեստի միջոցով: Ուսանողը պետք է թվարկի հողային կադաստրի վարման հիմնական սկզբունքները, իսկ թեստի օգնությամբ պետք է ճիշտ ներկայացնի հողային կադաստրի դասակարգումը և ձևերը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջարկված թեստերին տրված են բավարար պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ ցուցադրական նյութեր, պլակատներ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	8 ժամ
---------------------	-------

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Հողերի պետական գրանցման խնդիրների ու բովանդակության իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. կարող է ներկայացնել հողերի պետական գրանցման խնդիրներն ու բովանդակությունը,
2. կարող է ներկայացնել հողերի պետական գրանցման հիմնական փաստաթղթերը,
3. կարող է ներկայացնել անշարժ գույքի սեփականության իրավունքի վկայականի լրացման կարգը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է գրավոր:

Ուսանողը պետք է ճիշտ ձևակերպի պետական գրանցման հիմնական փաստաթղթերը և լրացնի անշարժ գույքի սեփականության իրավունքի վկայականի օրինակը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե փաստաթղթերը ճիշտ են ձևակերպված և անշարժ գույքի սեփականության իրավունքի վկայականի օրինակը ճիշտ է լրացված:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ ցուցադրական նյութեր (պետական գրանցման հիմնական փաստաթղթեր և անշարժ գույքի սեփականության իրավունքի վկայականի օրինակներ):

ՌԻՍԻՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`
Գործնական աշխատանք`

8 ժամ
12 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Հողերի հաշվառման նշանակության ու բովանդակության իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. կարող է ներկայացնել հողերի հաշվառման նշանակությունն ու բովանդակությունը,
2. կարող է ներկայացնել հողերի հաշվառման հիմնական փաստաթղթերը,
3. կարող է ներկայացնել հողերի հաշվառման ձևերը,
4. կարող է ներկայացնել հողերի քանակական և որակական հաշվառումը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է բանավոր:

Ուսանողը պետք է բացատրի հողերի հաշվառման նշանակությունը և բովանդակությունը, թվարկի դրանց ձևերը և հիմնական փաստաթղթերը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ տեղեկատվական գրականություն, ցուցադրական նյութեր, պլակատներ:

ՌԻՍԻՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`
Գործնական աշխատանք`

8 ժամ
12 ժամ

ՍՈՂՊԵՆԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ`

« ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ: ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՄԱՆ ՍՈՂԵԼԱՎՈՐՈՒՄ»

ՍՈՂՊԵՆԻ ԴԱՍԻՉԸ`

ՀՂՇ 4-09-019

ՍՈՂՊԵՆԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ`

36 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ`

Տեսական պարապմունք`
Գործնական աշխատանք`

12 ժամ
24 ժամ

ՍՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ`

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար, ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Քարտեզագրություն: Գաղափար

ՄՈԴՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը նշակվել է քարտեզագրությունը՝ որպես գիտություն, քարտեզագրական պրոբլեմները, քարտեզների մաթեմատիկական հիմքը կազմելու եղանակները, տարածքի մակերևույթի անհարթությունների միագումար համակարգի կամ ռելիեֆի ձևաբանական պայմանների առանձնահատկություններն ուսումնասիրելու և դրանց քարտեզագրման սկզբունքները յուրացնելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝ Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է դրսևորի՝

1. հողային ռեսուրսների քարտեզների ու քարտեզագրական ելանյութերի իմացություն.
2. հողային ռեսուրսների քարտեզների մաթեմատիկական հիմքի տարրերի իմացություն.
3. քարտեզագրական պրոբլեմների և պայմանական նշանների ընտրության սկզբունքների իմացություն.
4. տարածքի մակերևույթի ձևակազմական բաղադրիչների քարտեզագրման սկզբունքների իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Հողային ռեսուրսների քարտեզների ու քարտեզագրական ելանյութերի իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է մեկնաբանել «քարտեզագրության» սահմանումն ու բաղադրիչները,
2. կարող է ներկայացնել հողային ռեսուրսների քարտեզների և քարտեզագրման նպատակը,
3. կարող է բացատրել հողային ռեսուրսների քարտեզագրման խնդիրները,
4. կարող է նկարագրել հողային ռեսուրսների քարտեզագրման ելակետային նյութերը,
5. կարող է ներկայացնել քարտեզագրման ելանյութերի հավաքման սխեման:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ քարտեզագրության սահմանման, տեղի, դերի, նշանակության ու բաղադրիչների վերաբերյալ: Ուսանողին կառաջադրվի բացատրել հողային ռեսուրսների քարտեզների և քարտեզագրման նպատակը, խնդիրներն ու ելակետային նյթները, ինչպես նաև՝ վերջիններիս հավաքման սխեման:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ քարտեզագրության սահմանման, տեղի, դերի, նշանակության ու բաղադրիչների մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա բացատրել հողային ռեսուրսների և քարտեզագրման նպատակը, խնդիրներն ու ելակետային նյթները, ինչպես նաև՝ վերջիններիս հավաքման սխեման: Անհրաժեշտ է ունենալ հողային քարտեզների մուշ-օրինակներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Հողային ռեսուրսների քարտեզների մաթեմատիկական հիմքի տարրերի իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ընտրել հողային ռեսուրսների քարտեզներին համապատասխան մասշտաբ,
2. կարող է քարտեզի մաթեմատիկական հիմքի վրա անցկացնել մակերևույթի անհարթություններն արտահայտող հորիզոնականները,
3. կարող է քարտեզի մաթեմատիկական հիմքի վրա անցկացնել ջրագրական ցանցի տարրերը,
4. կարող է քարտեզի մաթեմատիկական հիմքի վրա անցկացնել հողաբուսական ծածկի եզրագծերը,

- 5. կարող է քարտեզի մաթեմատիկական հիմքի վրա անցկացնել ճանապարհները,
- 6. կարող է քարտեզի մաթեմատիկական հիմքի վրա անցկացնել վարչատարածքային և համայնքային սահմանները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ հողային քարտեզներին համապատասխան մասշտաբ ընտրելու վերաբերյալ: Ուսանողին կառաջադրվի քարտեզի մաթեմատիկական հիմքի վրա անցկացնել հորիզոնականները, ջրագրական ու ճանապարհային ցանցերի բաղադրիչները, հողաբուսական ծածկի եզրագծերը, վարչատարածքային և համայնքային սահմանները: Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ հողային քարտեզներին համապատասխան մասշտաբ ընտրելու մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա քարտեզի մաթեմատիկական հիմքի վրա անցկացնել հորիզոնականները, ջրագրական ու ճանապարհային ցանցերի բաղադրիչները, հողաբուսական ծածկի եզրագծերը, վարչատարածքային և համայնքային սահմանները: Անհրաժեշտ է ունենալ մաթեմատիկական հիմքով համը կամ ուրվագծային քարտեզներ: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Քարտեզագրական պրոեկցիաների և պայմանական նշանների ընտրության սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝
Ուսանողը՝

1. կարող է բացատրել քարտեզագրական պրոեկցիայի դերը,
2. կարող է ներկայացնել քարտեզագրական պրոեկցիաների տեսակները,
3. կարող քարտեզագրական պրոեկցիաների, դրանց նշանակության, դերի ու տեսակների մասին,
5. կարող է կազմել մախագծվող քարտեզի բացատրագիրը,
6. կարող է կազմել մախագծվող թեմատիկ քարտեզների համար ընտրված պայմանական նշանների ցանկը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ քարտեզագրական պրոեկցիաների, դրանց նշանակության, դերի ու տեսակների մասին: Ուսանողին կառաջադրվի ճիշտ ընտրել մախագծվող քարտեզին անհրաժեշտ քարտեզագրական պրոեկցիան և կազմել քարտեզի բացատրագիր կամ լեգենդա: Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ քարտեզագրական պրոեկցիաների, դրանց նշանակության, դերի ու տեսակների մասին : Ուսանողը պետք է կարողանա ճիշտ ընտրել մախագծվող քարտեզին անհրաժեշտ քարտեզագրական պրոեկցիան, պայմանական նշաններն ու կազմել քարտեզի բացատրագիր կամ լեգենդա : Անհրաժեշտ է ունենալ տարբեր քարտեզագրական պրոեկցիաներով կազմված քարտեզներ, պայմանական նշանների հավաքածուներ: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	2 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Տարածքի մակերևույթի ձևակազմական բաղադրիչների քարտեզագրման սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

ՈՒՍԱՆՈՂՈՂ՝

1. կարող է ներկայացնել որոշարկված տարածքի՝ ըստ բարձրաչափական գոտիների տեղաբաշխման առանձնահատկությունները,
2. կարող է բացատրել տարածքի բարձրաչափական գոտիների առանձնացման միջակայքերը և սկզբունքները,
3. կարող է սահմանել «բացարձակ բարձրություն» և «հարաբերական բարձրություն» հասկացությունները,
4. կարող է ներկայացնել տարածքի բարձրաչափական տարբեր գոտիների պիտանելիությունը,
5. կարող է ներկայացնել որոշարկված տարածքի մակերևույթի՝ ըստ մասնատվածության տեղաբաշխման առանձնահատկությունները,
6. կարող է ներկայացնել տարածքի մակերևույթի հորիզոնական մասնատվածության դասակարգման միջակայքերը,
7. կարող է արտահայտել տարածքի մակերևույթի ուղղաձիգ մասնատվածության դասակարգման միջակայքերը,
8. կարող է ներկայացնել տարբեր մասնատվածությամբ մակերևույթների պիտանելիությունը,
9. կարող է քարտեզագրական հիմքի վրա առանձնացնել մակերևույթի տարբեր մասնատվածությամբ եզրագծերը (կոնտուրները),
10. կարող է ներկայացնել որոշարկված տարածքի՝ ըստ մակերևույթի թեքությունների տեղաբաշխման առանձնահատկությունները,
11. կարող է ներկայացնել տարածքի մակերևույթի թեքությունների դասակարգման միջակայքերն ու սկզբունքները,
12. կարող է ներկայացնել մակերևույթի թեքության հաշվարկման բանաձևը,
13. կարող է ներկայացնել տարբեր թեքությամբ մակերևույթների (լանջերի) պիտանելիությունը,
14. կարող է ներկայացնել տեղագրական քարտեզների թեքությունների սանդղակից օգտվելու կարգը,
15. կարող է քարտեզագրական հիմքի վրա առանձնացնել մակերևույթի տարբեր թեքությամբ եզրագծերը (կոնտուրները),
16. կարող է ներկայացնել որոշարկված տարածքի մակերևույթի՝ ըստ դիրքադրությունների տեղաբաշխման առանձնահատկությունները,
17. կարող է ներկայացնել տարբեր դիրքադրությամբ մակերևույթների պիտանելիությունը,
18. կարող է քարտեզագրական հիմքի վրա առանձնացնել մակերևույթի տարբեր դիրքադրությամբ եզրագծերը (կոնտուրները):

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ մակերևույթի բարձրաչափական գոտիների առանձնացման սկզբունքների ու դրանց միջակայքների, մակերևույթի հորիզոնական և ուղղաձիգ մասնատվածության արտահայտչաձևերի, մակերևույթի թեքությունների ու դիրքադրությունների առանձնացման հիմնական մեթոդների մասին: Ուսանողին կառաջադրվի ներկայացնել որոշարկված տարածքի համար առավել բնորոշ մասնատվածության ձևը, տրիապետող թեքություններն ու դիրքադրությունները:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ մակերևույթի բարձրաչափական գոտիների առանձնացման սկզբունքների ու դրանց միջակայքների, մակերևույթի հորիզոնական և ուղղաձիգ մասնատվածության արտահայտչաձևերի, մակերևույթի թեքությունների ու դիրքադրությունների առանձնացման հիմնական մեթոդների մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա քարտեզագրական հիմքի վրա առանձնացնել տարբեր բարձրաչափական գոտիների, մակերևույթի տարբեր խտության ու խորության, լանջերի տարբեր թեքության և դիրքադրության տարածքամասերի եզրագծերը: Անհրաժեշտ է ունենալ տեղագրական և ֆիզիկական քարտեզներ, հատակագծեր և թեքությունների հաշվման պալետկա:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝
Գործնական աշխատանք՝

2 ժամ
6 ժամ

ՍՈՂՈՒՄԻ ԴԱՍԻՉԸ`

ՀՂՇ 4-09-020

ՍՈՂՈՒՄԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ`

36 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՉԵՎԸ`

Տեսական պարապմունք`

12 ժամ

Գործնական աշխատանք`

24 ժամ

ՍՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՋՆԵՐԸ`

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար, ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Քարտեզագրություն: Քարտեզագրման մոդելավորում»` ՀՂՇ 4 - 09 - 019 մոդուլը:

ՍՈՂՈՒՄԻ ՆՊԱՏԱԿԸ`

Այս մոդուլը մշակվել է քարտեզների, մասնավորապես հողային ռեսուրսների և հողաշինարարական քարտեզների ստեղծման հիմնական փուլերը, թեմատիկ քարտեզագրման նյութերի հավաքման սխեմաները, ինչպես նաև քարտեզների կազմման և քարտեզագրական ընդհանրացումների սկզբունքներն ուսումնասիրելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ`

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է դրսևորի`

1. քարտեզների և ատլասների նախագծման հիմնական փուլերի իմացություն.
2. քարտեզների հրատարակման նախապատրաստական աշխատանքների համակազմի իմացություն.
3. հողային ռեսուրսների ժամանակակից քարտեզագրման ուղիների իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Քարտեզների և ատլասների նախագծման հիմնական փուլերի իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

ՈՒսանողը`

1. կարող է մեկնաբանել քարտեզագրական տարրերի ընդհանրացման իմաստը,
2. կարող է օգտվել ժամանակակից քարտեզագրական տեխնիկական միջոցներից,
3. կարող է բացատրել քարտեզների մաթեմատիկական հիմքի ստուգման եղանակները,
4. կարող է նկարագրել բնագիր քարտեզների կազմման պահանջները,
5. կարող է ներկայացնել քարտեզների և ատլասների նախագծման հաջորդական փուլերը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ` քարտեզագրական տարրերի ընդհանրացման իմաստի և սկզբունքների մասին: Ուսանողին կառաջադրվի ցուցադրել ժամանակակից քարտեզագրական տեխնիկական միջոցներից օգտվելու կանոնները, բացատրել քարտեզների մաթեմատիկական հիմքի ստուգման եղանակներն ու բնագիր քարտեզների կազմման հիմնական պահանջները` ներկայացնելով քարտեզների և ատլասների կամ քարտեզագրքերի նախագծման հաջորդական փուլերը :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված` կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ` քարտեզագրական տարրերի ընդհանրացման իմաստի և սկզբունքների, ժամանակակից քարտեզագրական տեխնիկական միջոցներից օգտվելու կանոնների, քարտեզների և ատլասների կամ քարտեզագրքերի նախագծման հաջորդական փուլերի մասին :

Ուսանողը պետք է կարողանա նկարագրել բնագիր քարտեզների կազմման պահանջներն ու քարտեզների նախագծման հաջորդական փուլերը: Անհրաժեշտ է ունենալ տեղագրական և ֆիզիկական քարտեզներ, հատակագծեր ու քարտեզագրքեր:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`

4 ժամ

Գործնական աշխատանք`

8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Քարտեզների հրատարակման նախապատրաստական աշխատանքների համակազմի

իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

ՈՒՍԱՆՈՂՈՂ՝

1. կարող է բացատրել բնագիր քարտեզների բազմացման եղանակները,
2. կարող է ներկայացնել քարտեզների նորացման ընթացակարգերի ավտոմատիզացիան,
3. կարող է քարտեզագրական տեղեկատվությունը վերափոխել թվային կոդով,
4. կարող է կատարել քարտեզագրական պատկերի ավտոմատ վերափոխում,
5. կարող է կատարել թվային տվյալների ավտոմատ վերափոխում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ քարտեզների բազմացման եղանակների, դրանց նորացման ընթացակարգերի մասին: Ուսանողին կառաջադրվի քարտեզագրական տեղեկատվությունը վերափոխել թվային կոդով, կատարել քարտեզագրական պատկերների և թվային տվյալների ավտոմատ վերափոխում:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ քարտեզների բազմացման եղանակների, դրանց նորացման ընթացակարգերի մասին: Ուսանողը պետք է կարողա քարտեզագրական տեղեկատվությունը վերափոխել թվային կոդով, կատարել քարտեզագրական պատկերների և թվային տվյալների ավտոմատ վերափոխում: Անհրաժեշտ է ունենալ էլեկտրոնային քարտեզներ և համակարգչային դասասենյակ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Հողային ռեսուրսների ժամանակակից քարտեզագրման ուղիների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

ՈՒՍԱՆՈՂՈՂ՝

1. կարող է մեկնաբանել հետազոտությունների քարտեզագրական եղանակը,
2. կարող է ներկայացնել հողային ռեսուրսների քարտեզների վարչական և տարածքային միավորները,
3. կարող է ներկայացնել համատեղ վերափոխման և օգտագործման քարտեզների նախագծման հիմնական մոտեցումները,
4. կարող է բացատրել քարտեզագրական նյութի կիրառմամբ՝ օբյեկտների քանակական և որակական բնութագրեր կազմելու սկզբունքը,
5. կարող է ներկայացնել քարտեզագրական նյութի կիրառմամբ՝ երևույթների օրինաչափությունների բացահայտման սկզբունքը,
6. կարող է ներկայացնել կանխագնման նպատակների համար քարտեզներ կազմելու և դրանցից օգտվելու կարգը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ հետազոտությունների քարտեզագրական եղանակի, հողային ռեսուրսների քարտեզների վարչական ու տարածքային միավորները մասին: Ուսանողին կառաջադրվի ներկայացնել համատեղ վերափոխման և օգտագործման քարտեզների նախագծման հիմնական մոտեցումները, բացատրել քարտեզագրական նյութի կիրառմամբ՝ օբյեկտների քանակական և որակական բնութագրեր կազմելու սկզբունքը, ներկայացնել կանխագնման նպատակների համար քարտեզներ կազմելու և դրանցից օգտվելու կարգը:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ հետազոտությունների քարտեզագրական եղանակի, հողային ռեսուրսների քարտեզների վարչական ու տարածքային միավորները մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել համատեղ վերափոխման և օգտագործման քարտեզների նախագծման

հիմնական մոտեցումները, բացատրել քարտեզագրական նյութի կիրառմամբ՝ օբյեկտների քանակական և որակական բնութագրեր կազմելու սկզբունքը, ներկայացնել կանխազննման նպատակների համար քարտեզներ կազմելու և դրանցից օգտվելու կարգը, ինչպես նաև ներկայացնի քարտեզագրական նյութի կիրառմամբ՝ երևույթների օրինաչափությունների բացահայտման սկզբունքը: Անհրաժեշտ է ունենալ էլեկտրոնային քարտեզներ և համակարգչային դասասենյակ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՍԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	8 ժամ

ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ ՝ « ԶՈՂԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ:ԶՈՂԱՅԻՆ ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՈՒՄ »

ՄՈՂՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ՝	ԶՂՇ 4-09-021
ՄՈՂՈՒԼԻ ՏԵԿՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ՝	36 ժամ
	Տեսական պարապմունք՝ 8 ժամ
	Գործնական աշխատանք՝ 28 ժամ

ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՋՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար, ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Զողագիտություն: Գաղափար հողի մասին»՝ ԶՂՇ 4 - 09 - 002 մոդուլը:

ՄՈՂՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է հողաբարելավման (հողերի մելիորացիայի) և հողապահպանական միջոցառումներն ու հողային քարտեզագրման ընդհանուր սկզբունքները, հողը՝ որպես արտադրության միջոց և աշխատանքի առարկա ուսումնասիրելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝ Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է դրսևորի՝

1. հողաբարելավման բովանդակության և դրան միտված գլխավոր միջոցառումների իմացություն.
2. հողերի էրոզիայի (ոլողանաշման) բովանդակության և դրա դեմ պայքարի միջոցառումների իմացություն.
3. հողային քարտեզագրման և քարտեզներ կազմելու սկզբունքի իմացություն.
4. տարբեր նշանակության հողային քարտեզների բովանդակային առանձնահատկությունների իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Զողաբարելավման բովանդակության և դրան միտված գլխավոր միջոցառումների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

- 1 կարող է ներկայացնել «հողաբարելավում» հասկացության սահմանումը և բովանդակությունը,
- 2.կարող է մեկնաբանել ԶԶ – ում իրականացվող և ակնկալվող հողաբարելավման միջոցառումները տարբեր բարձրաչափական և հողակլիմայական գոտիներում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ «հողաբարելավում» հասկացության սահմանման և բովանդակության մասին: Ուսանողին կառաջադրվի մեկնաբանել ԶԶ – ում իրականացվող և ակնկալվող հողաբարելավման միջոցառումները տարբեր բարձրաչափական և հողակլիմայական գոտիներում :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՒՍՈՒՐՄԱՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ «հողաբարելավում» հասկացության սահմանման և բովանդակության մասին մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա մեկնաբանել ԶԶ – ում իրականացվող և ակնկալվող հողաբարելավման միջոցառումները տարբեր բարձրաչափական և հողակլիմայական գոտիներում:

Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ հողերի և ֆիզիկական միջնամասշտաբ քարտեզներ :
Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	4 ժամ
Գործնական աշխատանք`	2 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Հողերի էրոզիայի (ողողամաշման) բովանդակության և դրա դեմ պայքարի միջոցառումների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

- 1.կարող է ներկայացնել «հողի էրոզիա» հասկացության սահմանումը և բովանդակությունը,
- 2.կարող է ներկայացնել ՀՀ հիմնական հողատեսակների էրոզացվածության (ողողամաշվածության) տարբերություններն ու առանձնահատկությունները,
- 3.կարող է մեկնաբանել լեռնային երկրներում հողի էրոզիայի դեմ պայքարի առավել արդյունավետ միջոցառումները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ «հողի էրոզիա» հասկացության սահմանման և բովանդակության մասին: Ուսանողին կառաջադրվի ներկայացնել ՀՀ հիմնական հողատեսակների էրոզացվածության (ողողամաշվածության) տարբերություններն ու առանձնահատկությունները, մեկնաբանել լեռնային երկրներում հողի էրոզիայի դեմ պայքարի առավել արդյունավետ միջոցառումները:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված` կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ «հողի էրոզիա» հասկացության սահմանման և բովանդակության մասին:Ուսավողը պետք է կարողանա ներկայացնել ՀՀ հիմնական հողատեսակների էրոզացվածության (ողողամաշվածության) տարբերություններն ու առանձնահատկությունները, մեկնաբանել լեռնային երկրներում հողի էրոզիայի դեմ պայքարի առավել արդյունավետ միջոցառումները: Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ հողերի, մակերևույթի էրոզացվածության և ֆիզիկական միջնամասշտաբ քարտեզներ :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	2 ժամ
Գործնական աշխատանք`	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Հողային քարտազրամներ և քարտեզներ կազմելու սկզբունքի իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

- 1.կարող է մեկնաբանել` ի՞նչ են հողային քարտազրամները և դրանց նշանակությունը գյուղատնտեսական արտադրությունում,
- 2.կարող է ներկայացնել` ի՞նչ են հողային քարտեզները և դրանց նշանակությունը գյուղատնտեսական արտադրությունում,
- 3.կարող է ներկայացնել հողային քարտազրամներ և քարտեզներ կազմելու ընդհանուր մեթոդաբանությունը,
- 4.կարող է Հայաստանի Հանրապետության քարտեզագրական հիմքի վրա անցկացնել հիմնական հողատեսակների եզրագծերը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ հողային քարտազրամների, քարտեզների, գյուղատնտեսական արտադրությունում դրանց նշանակության ու կազմման ընդհանուր սկզբունքների և մեթոդաբանության մասին: Ուսանողին կառաջադրվի Հայաստանի Հանրապետության քարտեզագրական հիմքի վրա անցկացնել հիմնական հողատեսակների եզրագծերը :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ հողային քարտազրամների, քարտեզների, գյուղատնտեսական արտադրությունում դրանց նշանակության ու կազմման ընդհանուր սկզբունքների և մեթոդաբանության մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա Հայաստանի Հանրապետության քարտեզագրական հիմքի վրա անցկացնել հիմնական հողատեսակների եզրագծեր : Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ հողերի քարտեզ և քարտեզագրական հիմք :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	2 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	12 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Տարբեր նշանակության հողային քարտեզների բովանդակային առանձնահատկությունների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է մեկնաբանել տարբեր նշանակության հողային քարտեզների բովանդակությունը,
2. կարող է ներկայացնել խոշորամասշտաբ հողային քարտեզները,
3. կարող է մեկնաբանել հողային քարտեզների նշանակությունը հողային ռեսուրսների արդյունավետ և նպատակային օգտագործման բնագավառում,
4. կարող է ներկայացնել հողային քարտեզների նշանակությունը հողերի արտադրողականության բարձրացմանը նպատակաուղղված գործընթացներում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ տարբեր նշանակության հողային քարտեզների բովանդակության մասին: Ուսանողին կառաջադրվի ներկայացնել խոշորամասշտաբ հողային քարտեզները՝ մեկնաբանելով հողային քարտեզների նշանակությունը հողային ռեսուրսների արդյունավետ և նպատակային օգտագործման բնագավառում :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ տարբեր նշանակության հողային քարտեզների բովանդակության մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել խոշորամասշտաբ հողային քարտեզները՝ մեկնաբանելով հողային քարտեզների նշանակությունը հողային ռեսուրսների արդյունավետ և նպատակային օգտագործման բնագավառում, ինչպես նաև՝ ներկայացնել հողային քարտեզների նշանակությունը հողերի արտադրողականության բարձրացմանը նպատակաուղղված գործընթացներում: Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ հողերի քարտեզ և քարտեզագրական հիմք :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	0 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	8 ժամ

ՍՈՂՈՒՄԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝

« ՏԵՐԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՆԵՐԻ ՆԱԽԱԳԾՈՒՄ »

ՍՈՂՈՒՄԻ ԴԱՍԻՁԸ՝

ՀՂՇ 4-09-022

ՍՈՂՈՒՄԻ ՏԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

72 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ՝

**Տեսական պարապմունք՝
Գործնական աշխատանք՝**

**20 ժամ
52 ժամ**

ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Գրունտների մեխանիկա և շինարարական նյութեր»՝ ՀԴՇ 4 - 09 - 010 մոդուլը:

ՄՈՂՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է տրանսպորտը, որպես գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման կարևոր միջոց ուսումնասիրելու նպատակով: Այն կօգնի նաև ուսումնասիրել ճանապարհների գոյություն ունեցող վիճակը, դրանց նախագծման և շինարարության հիմնական տարրերը, գյուղական համայնքներում տեղական նշանակության ճանապարհային ցանցի տեղաբաշխման առանձնահատկությունները՝ հիմք ընդունելով նախագծման համար լավագույն տարբերակները:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝ Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է դրսևորի՝

1. տեղական նշանակության (գյուղական) ճանապարհների մասին ընդհանուր տեղեկությունների իմացություն:
2. տեղական նշանակության (գյուղական) ճանապարհային ցանցի հետազոտման և նախագծման հիմնական սկզբունքների իմացություն:
3. ճանապարհների հատակագծման հիմնական սկզբունքների իմացություն:
4. ճանապարհների երկայնական և լայնական կտրվածքների պրոֆիլների կազմման հիմնական սկզբունքների իմացություն:
5. ճանապարհներից ջրահեռացման և գետերի վրայով ճանապարհների անցկացման սկզբունքների իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Տեղական նշանակության (գյուղական) ճանապարհների մասին ընդհանուր տեղեկությունների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝
Ուսանողը՝

1. կարող է բացատրել տրանսպորտի դերն ու նշանակությունը գյուղատնտեսական արտադրությունում,
2. կարող է բացատրել հանրապետական և տեղական նշանակության ճանապարհների դասակարգման սկզբունքները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ գյուղատնտեսական արտադրությունում տրանսպորտի դերի և նշանակության մասին: Ուսանողին կառաջադրվի բացատրել հանրապետական և տեղական նշանակության ճանապարհների դասակարգման սկզբունքները:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ գյուղատնտեսական արտադրությունում տրանսպորտի դերի և նշանակության մասին մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել հանրապետական և տեղական նշանակության ճանապարհների դասակարգման սկզբունքները: Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ ճանապարհների և տրանսպորտի քարտեզներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Տեղական նշանակության (գյուղական) ճանապարհային ցանցի հետազոտման և նախագծման հիմնական սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

ՈՒՍԱՆՈՂՆ՝

- 1.կարող է կատարել տեղական նշանակության ճանապարհային ցանցի տեղաբաշխում,
- 2.կարող է կատարել ճանապարհների տարեկան բեռնվածության և բեռնաշրջանառության հաշվարկ,
- 3.կարող է կատարել ճանապարհների հեռանկարային բեռնվածության և բեռնաշրջանառության հաշվարկ,
- 4.կարող է որոշել տեղական նշանակության ճանապարհներով իրականացվող երթևեկության ինտենսիվությունը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ տեղական նշանակության ճանապարհային ցանցի տեղաբաշխման, ճանապարհների տարեկան ներկայիս ու հեռանկարային բեռնվածության և բեռնաշրջանառության մասին: Ուսանողին կառաջադրվի կատարել ճանապարհների տարեկան բեռնվածության և բեռնաշրջանառության հաշվարկ, որոշել տեղական նշանակության ճանապարհներով իրականացվող երթևեկության ինտենսիվությունը :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ տարբեր նշանակության ճանապարհային ցանցի տեղաբաշխման, ճանապարհների տարեկան ներկայիս ու հեռանկարային բեռնվածության և բեռնաշրջանառության, դրանց հաշվարկման սկզբունքների մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա կատարել ճանապարհների հեռանկարային բեռնվածության և բեռնաշրջանառության հաշվարկ, որոշել տեղական նշանակության ճանապարհներով իրականացվող երթևեկության ինտենսիվությունը : Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ ճանապարհների և տրանսպորտի քարտեզներ, վիճակագրական տվյալներ ու աղյուսակներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Ճանապարհների հատակագծման հիմնական սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

ՈՒՍԱՆՈՂՆ՝

- 1.կարող է հատակագծի վրա կատարել ճանապարհային ուղեգծերի անցկացում,
- 2.կարող է հատակագծի վրա անցկացնել շրջանային և անցումային կորերն ու դրանց տարրերը,
- 3.կարող է կատարել շրջանային և անցումային կորերի հիմնական տարրերի հաշվարկ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ հատակագծի վրա ճանապարհային ուղեգծերի անցկացման, շրջանային ու անցումային կորերի և դրանց տարրերի մասին: Ուսանողին կառաջադրվի կատարել շրջանային և անցումային կորերի հիմնական տարրերի հաշվարկ:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ հատակագծի վրա ճանապարհային ուղեգծերի անցկացման, շրջանային ու անցումային կորերի և դրանց տարրերի մասին մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա հատակագծի վրա անցկացնել շրջանային և անցումային կորերն ու դրանց տարրերը՝ կատարելով նաև հաշվարկներ: Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ ֆիզիկական և տրանսպորտային քարտեզներ, քարտեզագրական հիմք, վիճակագրական տվյալներ :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Ճանապարհների երկայնական և լայնական կտրվածքների պրոֆիլների կազմման հիմնական սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝
Ուսանողը՝

1. կարող է կազմել ճանապարհների երկայնական կտրվածքի պրոֆիլ,
2. կարող է կազմել ճանապարհների լայնական կտրվածքի պրոֆիլ,
3. կարող է հաշվել երկայնական թեքությունները, բանվորական և նախագծային միջերը,
4. կարող է հաշվել հողային աշխատանքների ծավալները,
5. կարող է կատարել ուղղաձիգ և գոգավոր կորերի հաշվարկ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ ճանապարհների երկայնական ու լայնական կտրվածքի պրոֆիլների կառուցման սկզբունքների, ինչպես նաև՝ երկայնական թեքությունների, բանվորական և նախագծային միջերի մասին: Ուսանողին կառաջադրվի հաշվել հողային աշխատանքների ծավալները, կատարել ուղղաձիգ և գոգավոր կորերի հաշվարկ:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ տարբեր տեսակի ճանապարհների երկայնական ու լայնական կտրվածքի պրոֆիլների կառուցման սկզբունքների, ինչպես նաև՝ երկայնական թեքությունների, բանվորական և նախագծային միջերի մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա հաշվել հողային աշխատանքների ծավալները, կատարել ուղղաձիգ և գոգավոր կորերի հաշվարկ: Անհրաժեշտ է ունենալ 33 ֆիզիկական և տրանսպորտային քարտեզներ, քարտեզագրական հիմք, վիճակագրական տվյալներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Ճանապարհներից ջրահեռացման և գետերի վրայով ճանապարհների անցկացման սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝
Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել ճանապարհների վրա ջրի վնասակար ազդեցությունը և հողային պաստառի խոնավացման աղբյուրները,
2. կարող է հաշվել ջրահեռացման կառույցների նախագծման ժամանակ ջրային հոսքի ծախսը,
3. կարող է կատարել հիդրավիկական հաշվարկ՝ փոքր կամուրջների և ճանապարհային խողովակների կիրառման դեպքում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ ճանապարհների վրա ջրի վնասակար ազդեցությունն ու հողային պաստառի խոնավացման աղբյուրների, ջրահեռացման կառույցների նախագծման ժամանակ ջրային հոսքի ծախսի և դրա հաշվարկի մասին: Ուսանողին կառաջադրվի հաշվել ջրահեռացման կառույցների նախագծման ժամանակ ջրային հոսքի ծախսը, կատարել հիդրավիկական հաշվարկ՝ փոքր կամուրջների և ճանապարհային խողովակների կիրառման դեպքում:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ ճանապարհների վրա ջրի վնասակար ազդեցությունն ու հողային պաստառի խոնավացման աղբյուրների, ջրահեռացման կառույցների նախագծման ժամանակ ջրային հոսքի ծախսի և դրա հաշվարկի մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա հաշվել ջրահեռացման կառույցների նախագծման ժամանակ ջրային հոսքի ծախսը, կատարել հիդրավիկական հաշվարկ՝

փոքր կամուրջների և ճանապարհային խողովակների կիրառման դեպքում: Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ ֆիզիկական, կլիմայական, երկրաբանական քարտեզներ և քարտեզագրական հիմք :
Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	4 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	12 ժամ

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ ՝ « ՀՈՂԱԲԱՐԵԼԿՎՈՒՄ ԵՎ ՀՈՂԱՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄ»

ՍՈՂՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ՝	ՀՂՇ 4-09-023
ՍՈՂՈՒԼԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝	72 ժամ
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ՝	Տեսական պարապմունք՝ 36 ժամ Գործնական աշխատանք՝ 36 ժամ

ՍՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՋՆԵՐԸ՝
Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը նախապես պետք է ուսումնասիրած լինի «Հողագիտություն: Հողային քարտեզագրում»՝ ՀՂՇ 4 - 09 - 021 մոդուլը:

ՍՈՂՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է հողաբարելավման (հողերի մելիորացիայի) ժամանակակից միջոցառումների տեսակները, կազմակերպման տնտեսական ու տեխնիկական հիմնադրույթները և դրանց ներդրման արդյունավետությունն ուսումնասիրելու, ինչպես նաև հողավերականգնման աշխատանքներին ծանոթանալու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝ Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է դրսևորի՝

1. հողերի ջրային հողաբարելավման միջոցառումների իմացություն.
2. հողերի ագրոֆիզիկական հողաբարելավման միջոցառումների իմացություն.
3. հողերի ագրոքիմիական հողաբարելավման միջոցառումների իմացություն.
4. հողավերականգնման (հողերի ռեկուլտիվացման) միջոցառումների իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Հողերի ջրային հողաբարելավման միջոցառումների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

- 1.կարող է բացատրել արհեստական ոռոգման (իռիգացիայի) դերն ու նշանակությունը հողերի ջրային պաշարների լրացման գործում,
- 2.կարող է մեկնաբանել խոնավացման ոռոգման էությունը և միջոցները,
- 3.կարող է բացատրել պարարտացման ոռոգման էությունը և միջոցները,
- 4.կարող է նկարագրել աղազերծման ոռոգման էությունը և միջոցները,
- 5.կարող է ներկայացնել ջերմային ոռոգման էությունը և միջոցները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ ,,,, մասին: Ուսանողին կառաջադրվի ,,,,,,:
Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ արհեստական ոռոգման (իռիգացիայի) դերի ու նշանակության, ոռոգման տարբեր տեսակների էության և հիմնական միջոցառումների մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել խոնավացման, պարարտացման, աղազերծման և ջերմային ոռոգման միջոցառումները: Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ ֆիզիկական, բարձրաչափական գոտիների, հողերի և գետային ցանցի քարտեզներ ու քարտեզագրական հիմք :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Հողերի ագրոֆիզիկական հողաբարելավման միջոցառումների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է բացատրել կեղևապատված ենթավարելաշերտով հողերում վարի խորության ավելացման արդյունավետությունը,
2. կարող է մեկնաբանել թեք լեռնալանջերի դարավանդեցման արդյունավետությունը,
3. կարող է բացատրել հողերի քարամաքման արդյունավետությունը,
4. կարող է նկարագրել հողերի քարամաքման արդյունավետությունը,
5. կարող է ներկայացնել ձորակային ցանցի ընդարձակման դեմ տարվող միջոցառումների համակարգը,
6. կարող է ներկայացնել հողատարման երևույթների ակտիվության դեմ տարվող պայքարում ագրոֆիզիկական հողաբարելավման միջոցառումների նշանակությունը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ կեղևապատված ենթավարելաշերտով հողերում վարի խորության ավելացման ու հողատարման երևույթների ակտիվության դեմ տարվող պայքարում ագրոֆիզիկական հողաբարելավման միջոցառումների նշանակությունը արդյունավետության, ինչպես նաև ձորակային ցանցի ընդարձակման դեմ տարվող միջոցառումների համակարգի մասին: Ուսանողին կառաջադրվի ներկայացնել հողատարման երևույթների ակտիվության դեմ տարվող պայքարում ագրոֆիզիկական հողաբարելավման միջոցառումների նշանակությունը:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսություններ և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ հողատարման երևույթների ակտիվության դեմ տարվող պայքարում ագրոֆիզիկական հողաբարելավման միջոցառումների նշանակության մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել թեք լեռնալանջերի դարավանդեցման, հողերի քարամաքման, հողերի քարամաքման արդյունավետությունը : Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ ֆիզիկական, բարձրաչափական գոտիների, հողերի և գետային ցանցի քարտեզներ ու քարտեզագրական հիմք:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Հողերի ագրոքիմիական հողաբարելավման միջոցառումների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է բացատրել հողավազման միջոցառումների կազմակերպման սկզբունքները,
2. կարող է մեկնաբանել հողերի կրացման միջոցառումներն ու դրանց նշանակությունը:
3. կարող է բացատրել հողերի պարարտացման դերն ու նշանակությունը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ հողավազման միջոցառումների կազմակերպման սկզբունքների, ինչպես նաև՝ հողերի կրացման միջոցառումների ու դրանց նշանակության մասին: Ուսանողին կառաջադրվի բացատրել հողերի պարարտացման դերն ու նշանակությունը:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ հողավազման միջոցառումների կազմակերպման սկզբունքների, ինչպես նաև՝ հողերի կրացման միջոցառումների, հողերի պարարտացման ու դրանց նշանակության

մասին մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա բացատրել հողավաճառման, կրացման և պարարտացման միջոցառումներն ու դրանց արդյունավետությունը ՀՀ օրինակով : Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ ֆիզիկական, բարձրաչափական գոտիների, հողերի, գյուղատնտեսության և գետային ցանցի քարտեզներ ու քարտեզագրական հիմք:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	10 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Հողավերականգնման (հողերի ռեկուլտիվացման) միջոցառումների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է բացատրել խախտված հողերի առաջացման պատճառները,
2. կարող է մեկնաբանել կենսաբանական հողավերականգնման միջոցառումները,
3. կարող է բացատրել լեռնատեխնիկական հողավերականգնման միջոցառումները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ խախտված հողերի առաջացման պատճառների, կենսաբանական ու լեռնատեխնիկական հողավերականգնման միջոցառումների մասին: Ուսանողին կառաջադրվի որոշարկված, տարածքի օրինակով ներկայացնել հողավերականգնման միջոցառումների առավել արդյունավետ համակարգի տարրերը:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ խախտված հողերի առաջացման պատճառների, կենսաբանական ու լեռնատեխնիկական հողավերականգնման միջոցառումների մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել հողավերականգնման միջոցառումների առավել արդյունավետ համակարգի տարրերը: Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ ֆիզիկական, բարձրաչափական գոտիների, հողերի, գյուղատնտեսության և գետային ցանցի քարտեզներ ու քարտեզագրական հիմք:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	10 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	10 ժամ

ՍՈՂՈՒՄԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ ՝

«ՀՈՂԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌՎԱՐՈՒՄ»

ՍՈՂՈՒՄԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

ՀՂՇ 4-09-024

ՍՈՂՈՒՄԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

54 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՉԵԿԸ՝

**Տեսական պարապմունք՝
Գործնական աշխատանք՝**

**36 ժամ
18 ժամ**

ՍՈՒՏՔԱՅԻՆ ԴԱՀԱՆՋՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար, ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Հողային իրավունք»՝ ՀՂՇ 4 - 09 – 014 մոդուլը:

ՍՈՂՈՒՄԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է հողային ռեսուրսների ժամանակակից օգտագործման վերաբերյալ անհրաժեշտ տեսական գիտելիքներ ուսումնասիրելու համար: Ապագա մասնագետներին այն կօգնի աշխատանքային գործունեության ընթացքում ճանաչել և զնահատել հողային ռեսուրսների ներկա վիճակը, կօժանդակի բացահայտել այն բացթողումները, որոնք հետագայում հնարավոր կլինի վերացնել՝ հաշվի առնելով գյուղատնտեսական արտադրության կամ ազգային տնտեսության որևէ այլ բնագավառի զարգացման գերակայություններն ու դրանցում հողօգտագործման և հողահատկացման թույլատրելի հնարավորությունները:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝ Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է դրսևորի՝

- 1. հողային ռեսուրսների օգտագործման ծրագրավորման իմացություն.
- 2. հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաների իմացություն.
- 3. հողերի բնական գյուղատնտեսական շրջանացման և նորմավորման իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Հողային ռեսուրսների օգտագործման ծրագրավորման իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

- 1. կարող է սահմանել «հողային ռեսուրսներ» և «հողային ֆոնդ» հասկացությունները,
- 2. կարող է բացատրել ՀՀ գյուղատնտեսական հողահանդակների օգտագործման ներկայիս առանձնահատկությունները նախալեռնային և միջին լեռնային գոտիներում,
- 3. կարող է մեկնաբանել ոչ գյուղատնտեսական հողերի տեղաբաշխման օրինաչափություններն՝ ըստ նախալեռնային (ցածրալեռնային), միջին լեռնային և բարձրալեռնային գոտիների,
- 4. կարող է գնահատել ՀՀ հողային ռեսուրսների յուրացման չօգտագործված հնարավորությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ «հողային ռեսուրսներ» ու «հողային ֆոնդ» հասկացությունների, ՀՀ գյուղատնտեսական հողահանդակների օգտագործման ներկայիս առանձնահատկությունների և ՀՀ հողային ռեսուրսների յուրացման չօգտագործված հնարավորությունների մասին: Ուսանողին կառաջադրվի մեկնաբանել ոչ գյուղատնտեսական հողերի տեղաբաշխման օրինաչափություններն՝ ըստ նախալեռնային (ցածրալեռնային), միջին լեռնային և բարձրալեռնային գոտիների :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ ՀՀ գյուղատնտեսական հողահանդակների օգտագործման ներկայիս առանձնահատկությունների և ՀՀ հողային ռեսուրսների յուրացման չօգտագործված հնարավորությունների մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա մեկնաբանել ոչ գյուղատնտեսական հողերի տեղաբաշխման օրինաչափություններն՝ ըստ նախալեռնային (ցածրալեռնային), միջին լեռնային և բարձրալեռնային գոտիների՝ գնահատելով ՀՀ հողային ռեսուրսների յուրացման չօգտագործված հնարավորությունները : Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ ֆիզիկական, բարձրաչափական գոտիների, հողերի և գյուղատնտեսության քարտեզներ ու քարտեզագրական հիմք:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	12 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

- 1. կարող է ներկայացնել տարածքի հողերի գոտիավորման սխեման,
- 2. կարող է ներկայացնել տարածքի հողերի փաստացի օգտագործման սխեման:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ տարածքի հողերի գոտիավորման և տարածքի հողերի փաստացի օգտագործման սխեմաների մասին:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ տարածքի հողերի գոտիավորման և տարածքի հողերի փաստացի օգտագործման սխեմաների մասին: Ռեսուրսը պետք է կարողանա ներկայացնել տարածքի հողային գոտիները: Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ ֆիզիկական, բարձրաչափական գոտիների, հողերի և գյուղատնտեսության քարտեզներ ու քարտեզագրական հիմք:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	12 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Հողերի բնական գյուղատնտեսական շրջանացման և նորմավորման իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ռեսուրսը՝

1. կարող է ներկայացնել հողերի բնական գյուղատնտեսական շրջանացման սկզբունքները,
2. կարող է ներկայացնել հողերի բնական գյուղատնտեսական նորմավորման սկզբունքները,
3. կարող է բացատրել գյուղատնտեսական հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման հիմնական ուղղությունները,
4. կարող է մեկնաբանել պահուստային հողերի նպատակային և պլանային օգտագործման հիմնական ուղղությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ հողերի բնական գյուղատնտեսական շրջանացման և հողերի բնական գյուղատնտեսական նորմավորման սկզբունքների մասին: Ռեսուրսը կառաջադրվի բացատրել գյուղատնտեսական հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման հիմնական ուղղություններն ու մեկնաբանել պահուստային հողերի նպատակային և պլանային օգտագործման հիմնական ուղղությունները:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ հողերի բնական գյուղատնտեսական շրջանացման և հողերի բնական գյուղատնտեսական նորմավորման սկզբունքների մասին: Ռեսուրսը պետք է կարողանա բացատրել գյուղատնտեսական հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման հիմնական ուղղություններն ու մեկնաբանել պահուստային հողերի նպատակային և պլանային օգտագործման հիմնական ուղղությունները : Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ ֆիզիկական, բարձրաչափական գոտիների, հողերի և գյուղատնտեսության քարտեզներ ու քարտեզագրական հիմք:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	12 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ ՝

«ՀՈՂԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄ»

ՄՈԴՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

ՀՂՇ 4-09-025

ՄՈԴՈՒԼԻ ՏԵԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

54 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ՝

**Տեսական պարապմունք՝
Գործնական աշխատանք՝**

**46 ժամ
8 ժամ**

ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՋՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար, ուսանողը նախապես պետք է ուսումնասիրած լինի «Հողային ռեսուրսների կառավարում»՝ ՀՂՇ 4 - 09 - 024 մոդուլը:

ՄՈԴՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է հողային ռեսուրսների հեռանկարային օգտագործման վերաբերյալ անհրաժեշտ տեսական գիտելիքներ ուսումնասիրելու համար: Ապագա մասնագետներին այն կօգնի

աշխատանքային գործունեության ընթացքում ճանաչել հողային ռեսուրսների ներկա վիճակը և կօժանդակի բացահայտել այն ռեզերվներն ու պահուստային հողերը, որոնք հեռանկարում հնարավոր կլինի ներառել գյուղատնտեսական արտադրության մեջ կամ ազգային տնտեսության որևէ այլ բնագավառում:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝ Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է դրսևորի՝

1. ՀՀ հողային ֆոնդի ժամանակակից վերլուծության իմացություն.
2. ՀՀ հողային ֆոնդի հեռանկարային օգտագործման սխեմայի և կանխատեսման հիմունքների իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. ՀՀ հողային ֆոնդի ժամանակակից վերլուծության իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել ՀՀ - ուն հողօգտագործման համառոտ պատմական ակնարկը,
2. կարող է ներկայացնել ՀՀ - ուն ժամանակակից հողօգտագործման պլանավորման սկզբունքները,
3. կարող է բացատրել ՀՀ հողային ֆոնդի կառուցվածքի ժամանակակից համապատկերը,
4. կարող է մեկնաբանել ՀՀ հողային ֆոնդի կառուցվածքային փոփոխությունների միտումները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ ՀՀ - ուն հողօգտագործման համառոտ պատմական ակնարկի շուրջ: Ուսանողին կառաջադրվի ներկայացնել ՀՀ - ուն ժամանակակից հողօգտագործման պլանավորման սկզբունքները, ՀՀ հողային ֆոնդի կառուցվածքի ժամանակակից համապատկերը՝ մեկնաբանելով ՀՀ հողային ֆոնդի կառուցվածքային փոփոխությունների միտումները:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՐՄՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ ՀՀ - ուն ժամանակակից հողօգտագործման պլանավորման սկզբունքների և ՀՀ հողային ֆոնդի կառուցվածքի ժամանակակից համապատկերը մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա մեկնաբանել ՀՀ հողային ֆոնդի կառուցվածքային փոփոխությունների միտումները: Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ ֆիզիկական, բարձրաչափական գոտիների, հողերի և գյուղատնտեսության քարտեզներ ու քարտեզագրական հիմք:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	18 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. ՀՀ հողային ֆոնդի հեռանկարային օգտագործման սխեմայի և կանխատեսման հիմունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել ՀՀ - ուն հողօգտագործման հեռանկարային պատկերը,
2. կարող է ներկայացնել ՀՀ - ուն հեռանկարային հողօգտագործման պլանավորման հիմնական մոտեցումները,
3. կարող է մեկնաբանել ՀՀ հողային ֆոնդի կառուցվածքի փոփոխությունների կարճաժամկետ հեռանկարային համայնապատկերը,
4. կարող է մեկնաբանել ՀՀ հողային ֆոնդի կառուցվածքի փոփոխությունների երկարաժամկետ հեռանկարային համայնապատկերը,
5. կարող է ներկայացնել ՀՀ գյուղատնտեսության զարգացման գերակա ուղղությունները,
6. կարող է հաշվարկել ՀՀ - ուն հողային ռեսուրսների օգտագործման կանխատեսումներին միտված գործակիցները,

7.կարող է կազմել ՀՀ-ում հողային ռեսուրսների օգտագործման կանխատեսումներն արտահայտող գրաֆիկներ և զծապատկերներ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ ՀՀ - ում հողօգտագործման հեռանկարային պատկերի, ՀՀ - ում հեռանկարային հողօգտագործման պլանավորման հիմնական մոտեցումների և ՀՀ գյուղատնտեսության զարգացման գերակա ուղղությունների մասին: Ուսանողին կառաջադրվի հաշվարկել ՀՀ - ում հողային ռեսուրսների օգտագործման կանխատեսումներին միտված գործակիցները:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ ՀՀ - ում հողօգտագործման հեռանկարային պատկերի, ՀՀ - ում հեռանկարային հողօգտագործման պլանավորման հիմնական մոտեցումների և ՀՀ գյուղատնտեսության զարգացման գերակա ուղղությունների մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա հաշվարկել ՀՀ - ում հողային ռեսուրսների օգտագործման կանխատեսումներին միտված գործակիցները, կազմել ՀՀ-ում հողային ռեսուրսների օգտագործման կանխատեսումներն արտահայտող գրաֆիկներ և զծապատկերներ : Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ ֆիզիկական, բարձրաչափական գոտիների, հողերի և գյուղատնտեսության քարտեզներ ու քարտեզագրական հիմք:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	28 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	4 ժամ

ՍՈՂՈՒՄԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝

«ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԷՎՈԼՈՍԻՎԱ ԵՎ ՄԱՐՔԵԹԻՆԳԻ ՀԻՍՈՒՆՔՆԵՐ»

ՍՈՂՈՒՄԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

ՀՂՇ 4-09-026

ՍՈՂՈՒՄԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

54 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՉԵՎԸ՝

**Տեսական պարապմունք՝
Գործնական աշխատանք՝**

**36 ժամ
18 ժամ**

ՍՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Երկրագործության հիմունքներ»՝ ՀՂՇ 4 - 09 – 005 և «Անասնապահության հիմունքներ»՝ ՀՂՇ 4 – 09 -006 մոդուլները:

ՍՈՂՈՒՄԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է գյուղատնտեսական արտադրության ոլորտները, խնդիրները, հետազոտման մեթոդները, շուկայի կառավարման համալիր տեսակները, դրանց էությունն ու միջավայրը ուսումնասիրելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է դրսևորի՝

1. գյուղատնտեսական արտադրության տեղաբաշխման հիմունքների և մասնագիտացման առանձնահատկությունների իմացություն.
2. գյուղատնտեսական արտադրության ոլորտում կապիտալ ներդրման հիմնական տեսակների իմացություն.
3. ժամանակակից մարքեթինգի սահմանների, ֆունկցիաների և առանձնահատկությունների իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Գյուղատնտեսական արտադրության տեղաբաշխման հիմունքների և մասնագիտացման առանձնահատկությունների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

ՈՒՍԱՆՈՂՈՂ՝

- 1. կարող է ներկայացնել գյուղատնտեսական արտադրության տեղաբաշխման հիմունքները,
- 2. կարող է ներկայացնել գյուղատնտեսական արտադրության մասնագիտացման առանձնահատկությունները,
- 3. կարող է ներկայացնել գյուղատնտեսական արտադրանքների ներմուծման և արտահանման առանձնահատկությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ գյուղատնտեսական արտադրության տեղաբաշխման հիմունքների, մասնագիտացման առանձնահատկությունների ու գյուղատնտեսական արտադրանքի ներմուծման և արտահանման գործընթացների մասին: Ուսանողին կառաջադրվի թվարկել 33 գյուղատնտեսության մասնագիտացման ուղղությունները և ներկայացնել դրաց զարգացման հեռանկարները :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ գյուղատնտեսական արտադրության տեղաբաշխման հիմունքների, մասնագիտացման առանձնահատկությունների ու գյուղատնտեսական արտադրանքի ներմուծման և արտահանման գործընթացների մասին : Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել տարբեր բարձրաչափական գոտիներում գյուղատնտեսական արտադրության տեղաբաշխման հիմունքները: Անհրաժեշտ է ունենալ 33 հողերի և գյուղատնտեսության քարտեզներ :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	12 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Գյուղատնտեսական արտադրության ոլորտում կապիտալ ներդրման հիմնական տեսակների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

ՈՒՍԱՆՈՂՈՂ՝

- 1. կարող է որոշել կապիտալ ներդրումների բացարձակ ցուցանիշները,
- 2. կարող է որոշել կապիտալ ներդրումների հարաբերական ցուցանիշները,
- 3. կարող է որոշել կապիտալ ներդրումների արդյունավետության գործակիցը,
- 4. կարող է որոշել կապիտալ ներդրումների ետ գնման ժամկետները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ գյուղատնտեսական արտադրության ոլորտում կապիտալ ներդրումների բացարձակ ու հարաբերական ցուցանիշների, ներդրումների արդյունավետության նախապայմանների մասին: Ուսանողին կառաջադրվի որոշել կապիտալ ներդրումների արդյունավետության գործակիցն ու ետ գնման ժամկետները :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ գյուղատնտեսական արտադրության ոլորտում կապիտալ ներդրումների բացարձակ ու հարաբերական ցուցանիշների, ներդրումների արդյունավետության նախապայմանների մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա որոշել կապիտալ ներդրումների արդյունավետության գործակիցն ու ետ գնման ժամկետները: Անհրաժեշտ է ունենալ վիճակագրական տվյալներ և աղյուսակներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 12 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Ժամանակակից մարքեթինգի սահմանների, ֆունկցիաների և առանձնահատկությունների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝
Ռեսանդը՝

1. կարող է ներկայացնել տնտեսավարման շուկայական մեխանիզմի տեսական հիմունքները,
2. կարող է բացատրել մարքեթինգը՝ ձեռնարկության գործունեության կազմակերպման համակարգում,
3. կարող է ներկայացնել գովազդը՝ որպես պահանջարկի ձևավորման և իրացման խթանման կարևոր միջոց:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ տնտեսավարման շուկայական մեխանիզմի տեսական հիմունքների մասին: Ռեսանդին կառաջադրվի բացատրել մարքեթինգը՝ ձեռնարկության գործունեության կազմակերպման համակարգում և ներկայացնել գովազդը՝ որպես պահանջարկի ձևավորման և իրացման խթանման կարևոր միջոց:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ տնտեսավարման շուկայական մեխանիզմի տեսական հիմունքների մասին: Ռեսանդը պետք է կարողանա բացատրել մարքեթինգը՝ ձեռնարկության գործունեության կազմակերպման համակարգում և ներկայացնել գովազդը՝ որպես պահանջարկի ձևավորման և իրացման խթանման կարևոր միջոց: Անհրաժեշտ է ունենալ վիճակագրական տվյալներ և աղյուսակներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 12 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝

«ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ»

ՄՈԴՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

ՀՂՇ 4-09-027

ՄՈԴՈՒԼԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

54 ժամ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ՝

Տեսական պարապմունք՝
Գործնական աշխատանք՝

30 ժամ
24 ժամ

ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՋՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Գյուղատնտեսական արտադրության էկոնոմիկա և մարքեթինգի հիմունքներ»՝ ՀՂՇ 4 – 09 – 026 մոդուլը:

ՄՈԴՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝

Այս մոդուլը մշակվել է գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման և կառավարման ժամանակակից խնդիրները, մեթոդները և սկզբունքներն ուսումնասիրելու նպատակով: Այն կօժանդակի նաև ծանոթանալ աշխատանքի կազմակերպման առաջադիմական ձևերին, գյուղատնտեսական աշխատանքների և աշխատաժամանակի ծախսումների դասակարգման սկզբունքներին:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է դրսևորի՝

1. գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման հիմունքների իմացություն.
2. գյուղատնտեսական կազմակերպություններում աշխատանքի կազմակերպման, նորմավորման և վարձատրության սկզբունքների իմացություն.
3. գյուղատնտեսական արտադրության կառավարման էության և խնդիրների իմացություն.
4. կառավարման գործառույթների ու դասակարգման իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Սոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար նակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՔ 1. Գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման հիմունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

ՈՒՍԱՆՈՂԸ՝

1. կարող է ներկայացնել գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման խնդիրներն ու օրինաչափությունները,
2. կարող է ներկայացնել գյուղատնտեսական արտադրության մասնագիտացման և համակենտրոնացման սկզբունքները տարբեր գյուղատնտեսական կազմակերպություններում,
3. կարող է ներկայացնել դաշտավարության, բանջարաբուծության և անասնապահության կազմակերպման ներկա վիճակի վերլուծությունը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման խնդիրների ու օրինաչափությունների, տարբեր գյուղատնտեսական կազմակերպություններում գյուղատնտեսական արտադրության մասնագիտացման և համակենտրոնացման սկզբունքների մասին:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՒՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման խնդիրների ու օրինաչափությունների մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել գյուղատնտեսական արտադրության մասնագիտացման և համակենտրոնացման սկզբունքները տարբեր գյուղատնտեսական կազմակերպություններում՝ ներկայացնելով դաշտավարության, բանջարաբուծության և անասնապահության կազմակերպման ներկա վիճակի վերլուծությունը: Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ գյուղատնտեսության քարտեզ :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՔ 2. Գյուղատնտեսական կազմակերպություններում աշխատանքի կազմակերպման, նորմավորման և վարձատրության սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

ՈՒՍԱՆՈՂԸ՝

1. կարող է բացատրել աշխատանքի կազմակերպման ձևերը, գյուղատնտեսական աշխատանքների և աշխատաժամանակի ծախսումների դասակարգումն՝ ըստ սահմանված նորմաների,
2. կարող է մեկնաբանել գյուղատնտեսական աշխատանքների նորմավորման և վարձատրության սկզբունքները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ աշխատանքի կազմակերպման ձևերի, գյուղատնտեսական աշխատանքների ու աշխատաժամանակի ծախսումների դասակարգման մասին: Ուսանողին կառաջադրվի մեկնաբանել գյուղատնտեսական աշխատանքների նորմավորման և վարձատրության սկզբունքները:

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՒՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ աշխատանքի կազմակերպման ձևերի, գյուղատնտեսական աշխատանքների ու աշխատաժամանակի ծախսումների դասակարգման մասին: Ուսանողը պետք է

կարողանա մեկնաբանել գյուղատնտեսական աշխատանքների նորմավորման և վարձատրության սկզբունքները: Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ աշխատանքային օրենսգիրքը, իրավական այլ ակտեր :
Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Գյուղատնտեսական արտադրության կառավարման էության և խնդիրների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝
Ուսանողը՝

- 1. կարող է բացատրել գյուղատնտեսական արտադրության կառավարման էությունը,
- 2. կարող է մեկնաբանել գյուղատնտեսական արտադրության կառավարման խնդիրները,
- 3. կարող է ներկայացնել կառավարման կադրային քաղաքականության սկզբունքները,
- 4. կորող է ներկայացնել աշխատանքային ռեսուրսների կառավարման սկզբունքները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ գյուղատնտեսական արտադրության կառավարման էության, խնդիրների և կադրային քաղաքականության սկզբունքների մասին: Ուսանողին կառաջադրվի ներկայացնել աշխատանքային ռեսուրսների կառավարման սկզբունքները :
Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ գյուղատնտեսական արտադրության կառավարման էության, խնդիրների և կադրային քաղաքականության սկզբունքների մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել գյուղատնտեսության կառավարման կադրային քաղաքականությունն ու աշխատանքային ռեսուրսների կառավարման սկզբունքները: Անհրաժեշտ է ունենալ ՀՀ աշխատանքային օրենսգիրքը, իրավական այլ ակտեր :
Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	10 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Կառավարման գործառնությունների ու դասակարգման իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝
Ուսանողը՝

- 1. կարող է ներկայացնել կառավարման գործառնությունները և դրանց դասակարգումը,
- 2. կարող է մեկնաբանել «Բիզնես – ծրագիրը»՝ որպես կառավարման կարևոր գործառնություն,
- 3. կարող է ներկայացնել լիդերության դերակատարությունը, դրա տեսակները և ներկայացվող անհրաժեշտ պահանջները՝ որպես արտադրության օպերատիվ կառավարում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ գյուղատնտեսական արտադրության կառավարման գործառնությունների ու դրանց դասակարգման մասին: Ուսանողին կառաջադրվի ներկայացնել «Բիզնես – ծրագիրը»՝ որպես կառավարման կարևոր գործառնություն :
Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ գյուղատնտեսական արտադրության կառավարման գործառնությունների ու դրանց դասակարգման մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել լիդերության դերակատարությունը, դրա տեսակները և ներկայացվող անհրաժեշտ պահանջները՝ որպես

համար օգտագործվող սարքերը՝ ներկայացնելով դրանց աշխատանքային սկզբունքները: Անհրաժեշտ է ունենալ անրո և տիեզերական լուսանկարների նմուշ-օրինակներ, տարատեսակ ցուցապաստառներ: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	10 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Ֆոտոսխեմաների, ֆոտոլուսանկարների և ֆոտոքարտեզների կազմման սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝
ՈՒՍԱՆՈՂԸ՝

- 1. կարող է կազմել ֆոտոսխեմաներ,
- 2. կարող է կազմել ֆոտոպլաններ,
- 3. կարող է կազմել ֆոտոքարտեզներ,
- 4. կարող է կատարել անթունկարների փոխակերպում (տրանսֆորմացում):

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ ֆոտոսխեմաների, ֆոտոպլանների ու ֆոտոքարտեզների կազմման սկզբունքների մասին: Ուսանողին կառաջադրվի կատարել անրոլուսանկարի պարզագույն փոխակերպում : Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ ֆոտոսխեմաների, ֆոտոպլանների ու ֆոտոքարտեզների կազմման սկզբունքների մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա կատարել անրոլուսանկարի պարզագույն փոխակերպում: Անհրաժեշտ է ունենալ անրո և տիեզերական լուսանկարների նմուշ-օրինակներ, տարատեսակ ցուցապաստառներ , ֆոտոքարտեզներ ու ֆոտոսխեմաներ: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	10 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Ֆոտոպլանից տեղագրական հատակագիծ և քարտեզ ստանալու սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝
ՈՒՍԱՆՈՂԸ՝

- 1. կարող է կազմել տեղագրական հատակագիծ,
- 2. կարող է կազմել տեղագրական քարտեզ,
- 3. կարող է ներկայացնել տեղագրական հատակագծերի և քարտեզների ստացման տեխնոլոգիաները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ ֆոտոլուսանկարներից ու ֆոտոսխեմաներից տեղագրական հատակագծեր և քարտեզներ ստանալու սկզբունքների մասին: Ուսանողին կառաջադրվի ներկայացնել տեղագրական հատակագծերի և քարտեզների ստացման տեխնոլոգիաները : Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված՝ կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ ֆոտոլուսանկարներից ու ֆոտոսխեմաներից տեղագրական հատակագծեր և քարտեզներ ստանալու սկզբունքների մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել տեղագրական հատակագծերի և քարտեզների ստացման տեխնոլոգիաները, ինչպես նաև՝ կազմի այդպիսիք: Անհրաժեշտ է ունենալ անրո և տիեզերական լուսանկարների նմուշ-օրինակներ,

տարատեսակ ցուցապաստառներ , ֆոտոքարտեզներ ու ֆոտոսխեմաներ, տեղագրական հատակագծեր և քարտեզներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	10 ժամ
Գործնական աշխատանք`	8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Աերոնկարների ավտոմատացված մշակման տեխնոլոգիական միջոցների և մեթոդների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. կարող է ներկայացնել աերոնկարների ավտոմատացված մշակման տեխնոլոգիաները,
2. կարող է ներկայացնել աերոնկարների ավտոմատացված մշակման մեթոդները,
3. կարող է մեկնաբանել տեղանքի թվային մոդելները,
4. կարող է աերոնկարների և քարտեզների միջոցով` ավտոմատ եղանակով հաշվել մակերեսները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ` աերոլուսանկարների ավտոմատացված մշակման տեխնոլոգիաների ու մեթոդների վերաբերյալ: Ուսանողին կառաջադրվի մեկնաբանել տեղանքի թվային մոդելները, աերոլուսանկարների միջոցով ավտոմատ եղանակով հաշվել ուրվագծերի մակերեսները :

Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված` կատարման բոլոր չափանիշների բավարարման դեպքում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ` աերոլուսանկարների ավտոմատացված մշակման տեխնոլոգիաների ու մեթոդների մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա ավտոմատ եղանակով հաշվել ուրվագծերի մակերեսները: Անհրաժեշտ է ունենալատերո և տիեզերական լուսանկարների մուշ-օրինակներ, տարատեսակ ցուցապաստառներ , ֆոտոքարտեզներ ու ֆոտոսխեմաներ, տեղագրական հատակագծեր և քարտեզներ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	10 ժամ
Գործնական աշխատանք`	8 ժամ

ՍՈՂՈՒՄԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ`

«ՄԻՋՅԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ»

ՍՈՂՈՒՄԻ ԴԱՍԻՉԸ`

ՀՂՇ 4-09-029

ՍՈՂՈՒՄԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ`

72 ժամ

ԴԱՄՆԵԹԱՑԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՉԵՎԸ`

Տեսական պարապմունք`	32 ժամ
Գործնական աշխատանք`	40 ժամ

ՍՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ`

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Ներհամայնքային հողաշինարարություն»` ՀՂՇ 4 -09 – 017 մոդուլը:

ՍՈՂՈՒՄԻ ՆՊԱՏԱԿԸ`

Այս մոդուլը մշակվել է միջհամայնքային հողաշինարարության խնդիրները, դրանց ունեցած տեղն ու դերը հողային հարաբերությունների կարգավորման և հողաշինարարական նախագծերի կազմման գործում ուսումնասիրելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ`

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է դրսևորի`

1. միջհամայնքային հողաշինարարության անցկացման կարգի և նախագծային առաջադրանքի կազմման սկզբունքների իմացություն.
2. միջհամայնքային հողաշինարարության նախագծերի կազմման, փաստաթղթավորման և հաստատման կարգ իմացություն.

3. պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման առանձնահատկությունների իմացություն:
4. նոր հողօգտագործությունների առաջացման և գոյություն ունեցողների կարգավորման սկզբունքների իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՔ 1. Միջհամայնքային հողաշինարարության անցկացման կարգի և նախագծային առաջադրանքի կազմման սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել միջհամայնքային հողաշինարարության անցկացման կարգը,
2. կարող է կազմել միջհամայնքային հողաշինարարության նախագծային առաջադրանք,
3. կարող է ներկայացնել միջհամայնքային հողաշինարարության նախագծային առաջադրանքի քննարկման և հաստատման կարգերը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է գրավոր: Ուսանողը պետք է ներկայացնի միջհամայնքային հողաշինարարության անցկացման կարգը և կազմի նախագծային առաջադրանք:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ միջհամայնքային հողաշինարարության նախագծային քարտեզ, պլակատներ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՔ 2. Միջհամայնքային հողաշինարարության նախագծերի կազմման, փաստաթղթավորման և հաստատման կարգ իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է կատարել միջհամայնքային հողաշինարարական նախագծերի կազմման համար անհրաժեշտ նախապատրաստական աշխատանքները,
2. կարող է կատարել նախագծային և հետազոտական աշխատանքներ՝ ըստ փուլերի ու տեսակների,
3. կարող է կազմել նախագծային և նախահաշվարկային փաստաթղթեր՝ դրանք ներկայացնելով հաստատման,
4. կարող է ներկայացնել նախագծի հաստատման կարգը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է գրավոր: Ուսանողին պետք է կատարի միջհամայնքային հողաշինարարական նախագծերի կազմման համար անհրաժեշտ նախապատրաստական աշխատանքներ, կազմել նախագծային և նախահաշվարկային փաստաթղթեր և ներկայացնել նախագծի հաստատման կարգը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը հանձնարարությունը ճիշտ է կատարում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ փոքր մասշտաբի քարտեզներ, նախագծային և նախահաշվարկային փաստաթղթերի ձևեր:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՔ 3. Պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման առանձնահատկությունների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝
Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարումն իրականացնող լիազոր մարմինները,
2. կարող է կատարել պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարում՝ ուղղակի վաճառքի կամ աճուրդով վաճառքի տեսքով:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է թեստի միջոցով:
Ուսանողը պետք է թեստի միջոցով ընտրի պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարումն իրականացնող լիազոր մարմինները:
Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստի արդյունքները ճիշտ են:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն (Հողային օրենսգիրք), ցուցադրական նյութեր:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՔ 4. Նոր հողօգտագործությունների առաջացման և գոյություն ունեցողների կարգավորման սկզբունքների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝
Ուսանողը՝

1. կարող է կազմել նոր հողօգտագործությունների առաջացման հողաշինարարական սխեմա,
2. կարող է կարգավորել գոյություն ունեցող հողօգտագործությունները և վերականգնել սահմանային նշանները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է գրավոր:
Ուսանողը պետք է կազմի նոր հողօգտագործությունների առաջացման հողաշինարարական սխեմա, կարգավորել գոյություն ունեցող հողօգտագործությունները և վերականգնել սահմանային նշանները:
Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հանձնարարությունը ճիշտ է կատարված:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ ցուցադրական նյութեր, սխեմաներ, հողօգտագործման քարտեզներ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	10 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝
ՄՈԴՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

«ՀՈՂԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԸ»
ՀՂԸ 4-09-030

ՄՈԴՈՒԼԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝
ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ՝

72 ժամ	
Տեսական պարապմունք՝	30 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	42 ժամ

ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Հողային կադաստր: Հողերի պետական գրանցումը և հաշվառումը»՝ ՀՂԸ

ՄՈԴՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ`

Այս մոդուլը մշակվել է հողերի գնահատման հիմնական դրույթները, գնահատման գործընթացը, հողերի մանիթորինգը, հողի և անշարժ գույքի պետական կադաստրի վարման ավտոմատացված համակարգերն ուսումնասիրելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ`

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է դրսևորի`

1. հողերի գնահատման հիմնական դրույթների իմացություն.
2. հողերի որակական գնահատման (բոնիտումի) իմացություն.
3. հողերի տնտեսական գնահատման իմացություն.
4. հողերի մոնիթորինգի խնդիրների իմացություն.
5. հողի և անշարժ գույքի պետական կադաստրի վարման ավտոմատացված համակարգերի իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Հողերի գնահատման հիմնական դրույթների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. կարող է ներկայացնել հողերի գնահատման հիմնական դրույթները,
2. կարող է մեկնաբանել հողերի գնահատման կարևորությունը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է բանավոր:

Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնի հողերի գնահատման հիմնական դրույթները և մեկնաբանի դրանց կարևորությունը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ սխեմաներ և պլակատներ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	6 ժամ
Գործնական աշխատանք`	8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Հողերի որակական գնահատման (բոնիտումի) իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. կարող է ներկայացնել հողերի որակական գնահատման էությունը, սկզբունքներն ու ցուցանիշները,
2. կարող է ներկայացնել գնահատման սանդղակների մշակման կարգը,
3. կարող է ներկայացնել հողերի որակական գնահատման բալերի հաշվառման կարգը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է բանավոր և թեստի միջոցով:

Ուսանողը պետք է թեստի միջոցով ճիշտ ընտրի հողերի գնահատման ցուցանիշները, բանավոր հանձնարարականով պետք է նկարագրի հողերի որակական գնահատման բալերի հաշվառման կարգը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստի և բանավոր հարցերի պատասխանները ճիշտ են:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ պլակատներ, ցուցադրական նյութեր, սխեմաներ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Հողերի տնտեսական գնահատման իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել հողերի տնտեսական գնահատման նշանակությունն ու խնդիրները,
2. կարող է ներկայացնել հողերի տնտեսական գնահատման ցուցանիշները,
3. կարող է ներկայացնել հողերի տնտեսական գնահատման աշխատանքների հաջորդականությունը,
4. կարող է ներկայացնել հողերի տնտեսական գնահատման սանդղակների մշակման կարգը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է բանավոր և թեստի միջոցով:

Ուսանողը պետք է թեստի միջոցով ճիշտ ընտրի հողերի տնտեսական գնահատման ցուցանիշները, բանավոր հանձնարարականով պետք է ներկայացնի հողերի տնտեսական գնահատման աշխատանքների հաջորդականությունը և սանդղակների մշակման կարգը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստի և բանավոր հարցերի պատասխանները ճիշտ են:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ տեղեկատվական գրականություն, ցուցադրական նյութեր, պլակատներ, սանդղակներ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Հողերի մոնիթորինգի խնդիրների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել հողերի մոնիթորինգի խնդիրները,
2. կարող է կատարել տարածքային համակարգված մոնիթորինգ, գրել հաշվետվություններ կատարված աշխատանքի վերաբերյալ,
3. կարող է իրականացնել հողերի վիճակի փոփոխության բացահայտում, այդ փոփոխությունների կանխատեսում և բացասական գործընթացների հետևանքների կանխարգելման ու վերացման մասին հանձնարարականների մշակում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է գրավոր:

Ուսանողը պետք է կարողանա գրել հաշվետվություն տարածքային համակարգված մոնիթորինգի վերաբերյալ, կարողանա կատարել հողերի վիճակի փոփոխության բացահայտում, կանխատեսում:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ ցուցադրական նյութեր, տարածքային քարտեզներ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝ 6 ժամ
Գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Հողի և անշարժ գույքի պետական կադաստրի վարման ավտոմատացված համակարգերի իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել հողի և անշարժ գույքի պետական կադաստրի վարման ավտոմատացված համակարգերի ընդհանուր իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է բանավոր:
Ուսանողը պետք է կարողանա բացատրի հողի և անշարժ գույքի պետական կադաստրի վարման ավտոմատացված համակարգերի ընդհանուր իմացության հասկացությունը:
Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե բացատրությունը ճիշտ է տրվում:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ`

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Անհրաժեշտ է ունենալ ցուցադրական նյութեր, տարածքային քարտեզներ:

ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ`

Տեսական պարապմունք`	6 ժամ
Գործնական աշխատանք`	8 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ`

«ՀՈՂԱՇԽԱՐԱՐՎԱՆ ԵՎ ՀՈՂԱՎԱԴՊԱՍՏՐԱՅԻՆ ԳԵՈՂԵԶԻԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ»

ՄՈԴՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ`

ՀՂՇ 4-09-031

ՄՈԴՈՒԼԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ`

72 ժամ

ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՁԵՎԸ`

Տեսական պարապմունք`	32 ժամ
Գործնական աշխատանք`	40 ժամ

ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐԸ`

Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Հողերի գնահատումը և մոնիթորինգը»` ՀՂՇ 4 – 09 – 030 մոդուլը:

ՄՈԴՈՒԼԻ ՆՊԱՏԱԿԸ`

Այս մոդուլը մշակվել է հատակագծային - քարտեզագրական նյութերի պատրաստման, որակի գնահատման և հարակից այլ աշխատանքների համար անհրաժեշտ տեսական ու գործնական գիտելիքներ ձեռք բերելու և համապատասխան կարողություններ մշակելու նպատակով:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ`

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է դրսևորի`

- 1.տեղագրագեոդեզիական հետազոտությունների անցկացման կարգի իմացություն.
- 2.հողօգտագործման և հողատեսքերի մակերեսների հաշվարկման եղանակների ու ճշտության իմացություն:
- 3.հողաշինարարական նախագծման մեթոդների ու եղանակների իմացություն.
- 4.նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու եղանակների իմացություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Տեղագրագեոդեզիական հետազոտությունների անցկացման կարգի իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

Ուսանողը`

1. կարող է ներկայացնել տեղագրագեոդեզիական հետազոտությունների անցկացման կարգը,
2. կարող է ներկայացնել հողաշինարարական նախագծերի կազմման փուլերը,
3. կարող է կատարել հողօգտագործությունների սահմանների վերականգնում և հանույթ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ`

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է բանավոր: Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ`
,,,,վերաբերյալ: Ուսանողին կառաջադրվի ,,,,:
Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե բացատրությունը ճիշտ է տրվում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ ,,,,մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա ,, Անհրաժեշտ է ունենա ցուցադրական նյութեր, տարածքային քարտեզներ :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Հողօգտագործման և հողատեսքերի մակերեսների հաշվարկման եղանակների ու ճշտության իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է կատարել անալիտիկ եղանակով մակերեսների հաշվարկ,
2. կարող է հիմնավորել մակերեսների հաշվարկման ճշտությունը,
3. կարող է կատարել գրաֆիկական եղանակով մակերեսների հաշվարկ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է բանավոր: Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ ,,,,վերաբերյալ: Ուսանողին կառաջադրվի ,,,,:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե բացատրությունը ճիշտ է տրվում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ ,,,,մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա ,, Անհրաժեշտ է ունենա ցուցադրական նյութեր, տարածքային քարտեզներ :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Հողաշինարարական նախագծման մեթոդների ու եղանակների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել հողաշինարարական նախագծման մեթոդներն ու եղանակները,
2. կարող է կատարել էքսիզային նախագծեր,
3. կարող է կատարել անալիտիկ, մեխանիկական և գրաֆիկական եղանակներով նախագծումներ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է բանավոր: Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝ ,,,,վերաբերյալ: Ուսանողին կառաջադրվի ,,,,:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե բացատրությունը ճիշտ է տրվում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ ,,,,մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա ,, Անհրաժեշտ է ունենա ցուցադրական նյութեր, տարածքային քարտեզներ :

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու եղանակների իմացություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

Ուսանողը՝

1. կարող է ներկայացնել նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու էությունն ու եղանակները,
2. կարող է փոխադրել նախագիծը բնության մեջ՝ չափումների, անկյունաչափական և գրաֆիկական եղանակներով:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ՝

Արդյունքի գնահատումը կատարվելու է բանավոր: Ուսանողին կտրվեն հարցեր և առաջադրանքներ՝
 ,,,վերաբերյալ: Ուսանողին կառաջադրվի ,,,:
 Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե բացատրությունը ճիշտ է տրվում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ՝

Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական ուսուցման ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ՝ ,,,մասին: Ուսանողը պետք է կարողանա ,, Անհրաժեշտ է ունենա ցուցադրական նյութեր, տարածքային քարտեզներ :
 Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե հարցերին տրվում են ճիշտ պատասխաններ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ՝

Տեսական պարապմունք՝	8 ժամ
Գործնական աշխատանք՝	10 ժամ